

Αρχική σελίδα>Αναζήτηση επαγγελματία του νομικού κλάδου>Αναζήτηση εμπειρογνώμονα**Αναζήτηση εμπειρογνώμονα**

Πληροφορίες σχετικά με την εξεύρεση πραγματογνώμονα στις χώρες της ΕΕ

Ο πραγματογνώμονας είναι πρόσωπο που διορίζεται από το δικαστήριο ή τους διαδίκους προκειμένου να παράσχει την εμπειρογνωσία του επί συγκεκριμένου θέματος κατά τη διάρκεια δικαστικής διαδικασίας. Ακόμη και αν ο πραγματογνώμονας έχει διοριστεί από τους διαδίκους, αναλαμβάνει καθήκοντα έναντι του δικαστηρίου.

Συνήθως, η εθνική νομοθεσία καθορίζει τα καθήκοντα και τις αρμοδιότητες των πραγματογνωμόνων. Οι περισσότερες χώρες καθορίζουν προϋποθέσεις (εκπαίδευση, κατάρτιση και/ή πιστοποίηση) για την αναγνώριση της ιδιότητας του πραγματογνώμονα σε δικαστικές διαδικασίες. Επί του παρόντος, δεν υπάρχει συμφωνία μεταξύ των κρατών μελών σχετικά με τις προϋποθέσεις για τους (δικαστικούς) πραγματογνώμονες και τα εθνικά συστήματα διαφέρουν σημαντικά μεταξύ τους.

Υπάρχουν πολλά είδη πραγματογνωμόνων:

Ο πραγματογνώμων μάρτυρας καλείται να ερμηνεύσει τα πραγματικά περιστατικά και/ή να γνωμοδοτήσει με βάση την εμπειρογνωσία του επί τεχνικών θεμάτων ή την πείρα του, προκειμένου να αποσαφηνιστούν τα επιχειρήματα των διαδίκων·

Ο τεχνικός πραγματογνώμονας καλείται να γνωμοδοτήσει επί τεχνικών ή επιστημονικών ζητημάτων·

Ο νομικός πραγματογνώμονας καλείται να γνωμοδοτήσει σχετικά με τους κανόνες, τις πρακτικές και τα δικαιώματα που ισχύουν σε αλλοδαπό δίκαιο·

Άλλοι πραγματογνώμονες.

Τα εθνικά ενημερωτικά δελτία για τους πραγματογνώμονες και την εμπειρογνωσία παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τους υφιστάμενους εθνικούς καταλόγους και εθνικά μητρώα πραγματογνωμόνων, τις προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούν οι πραγματογνώμονες, την αμοιβή και την ευθύνη των πραγματογνωμόνων, καθώς και πληροφορίες σχετικά με τη διεξαγωγή διαδικασιών πραγματογνωμοσύνης.

Τα εν λόγω εθνικά ενημερωτικά δελτία έχουν καταρτιστεί από το

Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Εμπειρογνωσίας και Εμπειρογνωμόνων (European Expertise & Experts Institute – EEEI) στο πλαίσιο του έργου «Εξεύρεση πραγματογνώμονα», το οποίο χρηματοδοτείται στο πλαίσιο του προγράμματος «Δικαιοσύνη» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Τελευταία επικαιροποίηση: 17/11/2021

Για τη διαχείριση αυτής της ιστοσελίδας υπεύθυνη είναι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται στην παρούσα σελίδα δεν απηχούν κατ' ανάγκη την επίσημη θέση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Παρακαλείσθε να συμβουλευθείτε την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου σχετικά με το καθεστώς πνευματικής ιδιοκτησίας που διέπει τις σελίδες των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων.

Αναζήτηση εμπειρογνώμονα - Βέλγιο**I. Κατάλογοι και μητρώα πραγματογνωμόνων**

Μόνο τα πρόσωπα τα οποία, με απόφαση του υπουργού Δικαιοσύνης ή εντεταλμένου υπαλλήλου από τον υπουργό Δικαιοσύνης και με βάση τη γνωμοδότηση της Επιτροπής Πιστοποίησης, είναι εγγεγραμμένα στο εθνικό μητρώο δικαστικών πραγματογνωμόνων και ορκωτών μεταφραστών, διερμηνέων και μεταφραστών-διερμηνέων επιτρέπεται να κατέχουν τον τίτλο του δικαστικού πραγματογνώμονα και να αποδέχονται και να εκτελούν καθήκοντα ως δικαστικοί πραγματογνώμονες ή να κατέχουν τον τίτλο του ορκωτού μεταφραστή, διερμηνέα ή μεταφραστή-διερμηνέα και να εκτελούν καθήκοντα μετάφρασης ή διερμηνείας που τους ανατίθενται από τον νόμο.

Τα φυσικά πρόσωπα εγγράφονται στο εν λόγω μητρώο εφόσον:

είναι πολίτες κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή διαμένουν νομίμως εκεί·

δεν έχουν καταδικαστεί με τελεσίδικη απόφαση, έστω και με αναστολή, για ποινικό αδίκημα που επισύρει χρηματική ποινή, εργασία ή φυλάκιση, εξαιρουμένων των καταδικαστικών αποφάσεων για παραβάσεις κανόνων οδικής κυκλοφορίας και των καταδικαστικών αποφάσεων οι οποίες, κατά τη γνώμη του υπουργού Δικαιοσύνης, προφανώς δεν συνιστούν εμπόδιο για τη διενέργεια πραγματογνωμοσύνης στον τομέα της εμπειρογνωσίας και της ειδικότητας στον οποίο εγγράφονται ως πραγματογνώμονες ούτε για την εκτέλεση εργασιών μετάφρασης ή διερμηνείας από ορκωτούς μεταφραστές, διερμηνείς και μεταφραστές-διερμηνείς στις γλώσσες στις οποίες εγγράφονται ως ορκωτοί μεταφραστές, διερμηνείς ή μεταφραστές-διερμηνείς. Αυτό ισχύει κατ' αναλογία για τα πρόσωπα που έχουν καταδικαστεί στην αλλοδαπή σε ποινή της ίδιας φύσης με δικαστική απόφαση που έχει αποκτήσει ισχύ δεδικασμένου·

είναι τουλάχιστον 21 ετών εάν είναι ορκωτοί μεταφραστές, διερμηνείς ή μεταφραστές-διερμηνείς·

προσκομίσουν αποδεικτικά στοιχεία ότι διαθέτουν τις απαραίτητες επαγγελματικές δεξιότητες και νομικές γνώσεις·

δηλώσουν γραπτώς ότι βρίσκονται στη διάθεση των δικαστικών αρχών·

προσκομίσουν αποδεικτικά στοιχεία για την επαγγελματική επάρκεια και τις νομικές γνώσεις τους·

αναλάβουν την υποχρέωση να παρακολουθήσουν περαιτέρω κατάρτιση στον τομέα της αρμοδιότητάς τους·

δεσμευθούν να τηρούν τον κώδικα δεοντολογίας που θεσπίζει ο βασιλιάς, ο οποίος προβλέπει τουλάχιστον τις αρχές της ανεξαρτησίας και της αμεροληψίας· ορκιστούν.

Η Ομοσπονδιακή Δημόσια Υπηρεσία Δικαιοσύνης διαχειρίζεται το μητρώο και το επικαιροποιεί συνεχώς.

Η εγγραφή στο εθνικό μητρώο ισχύει για χρονικό διάστημα έξι ετών, το οποίο μπορεί να παρατείνεται κάθε φορά για το ίδιο χρονικό διάστημα. Προς το παρόν οι εγγραφές είναι μόνο προσωρινές μέχρι τη σύσταση της επιτροπής πιστοποίησης. Η επιτροπή πιστοποίησης άρχισε τις εργασίες της στις αρχές Ιουνίου του 2019. Και οι 4.000 περίπου πραγματογνώμονες / μεταφραστές / διερμηνείς θα πρέπει να εξεταστούν έως τις 30 Νοεμβρίου 2022.

Έχει τεθεί σε εφαρμογή μεταβατικό σχέδιο σύμφωνα με το οποίο οι πραγματογνώμονες που εργάζονται για τις δικαστικές αρχές υποχρεούνται να συμμορφωθούν με τις διατάξεις του το αργότερο 6 έτη μετά την ημερομηνία έναρξης ισχύος του νόμου της 10ης Απριλίου 2014. Ως εκ τούτου, έχει αναβληθεί για την 1η Δεκεμβρίου 2022.

Στις 24 Δεκεμβρίου 2020 άρχισε να ισχύει νέος νόμος, της 20ής Δεκεμβρίου 2020, ο οποίος επιτρέπει την εγγραφή όλων των πραγματογνωμόνων στην προσωρινή βάση δεδομένων. Η προσωρινή καταχώρισή τους ισχύει έως τις 30 Νοεμβρίου 2022.

Επί του παρόντος, μόνο οι δικαστές έχουν πρόσβαση στο μητρώο. Στο μέλλον αναμένεται ότι το μητρώο θα είναι διαθέσιμο για όλους στον ιστότοπο της Ομοσπονδιακής Δημόσιας Υπηρεσίας Δικαιοσύνης.

Για να εγγραφεί στο μητρώο ο πραγματογνώμονας, πρέπει να αποδείξει ότι διαθέτει την απαιτούμενη επαγγελματική επάρκεια και νομικές γνώσεις (άρθρο 555/8, 4 του κώδικα πολιτικής δικονομίας).

Η απόδειξη αυτή παρέχεται:

Όσον αφορά την επαγγελματική επάρκεια:

για τους δικαστικούς πραγματογνώμονες, με πτυχίο που έχει αποκτηθεί στον τομέα εμπειρογνώστας στον οποίο ο αιτών υποβάλλει αίτηση εγγραφής ως δικαστικός πραγματογνώμονας και με απόδειξη πενταετούς συναφούς πείρας κατά τα οκτώ έτη που προηγούνται της αίτησης εγγραφής ή, ελλείψει πτυχίου, με απόδειξη σχετικής πείρας δεκαπέντε ετών κατά τη διάρκεια των είκοσι ετών που προηγούνται της αίτησης εγγραφής·

για τους ορκωτούς μεταφραστές, διερμηνείς και μεταφραστές-διερμηνείς, τυχόν πτυχίο που έχει αποκτηθεί ή απόδειξη σχετικής πείρας τουλάχιστον δύο ετών που έχει αποκτηθεί κατά τη διάρκεια περιόδου οκτώ ετών πριν από την αίτηση εγγραφής ή οποιοδήποτε άλλο αποδεικτικό στοιχείο γνώσης της γλώσσας ή των γλωσσών για τις οποίες έχουν υποβάλει αίτηση εγγραφής. Οι δικαστικοί πραγματογνώμονες και οι ορκωτοί μεταφραστές, διερμηνείς και μεταφραστές-διερμηνείς που κατοικούν σε άλλη χώρα της ΕΕ μπορούν να αποδείξουν την επαγγελματική τους επάρκεια με την εγγραφή τους σε παρόμοιο μητρώο στη χώρα τους και πρέπει να προσκομίσουν σχετική απόδειξη. Με βασιλικό διάταγμα που θα εκδοθεί από το Ομοσπονδιακό Κοινοβούλιο θα καθοριστούν οι υποχρεώσεις «περαιτέρω κατάρτισης και εκπαίδευσης».

Όσον αφορά τις νομικές γνώσεις: πιστοποιητικό που χορηγείται μετά την ολοκλήρωση κύκλου σπουδών που πληροί τις προϋποθέσεις του [ΕΛ 1](#) **βασιλικού διατάγματος της 30ής Μαρτίου 2018**.

II. Αμοιβή δικαστικών πραγματογνώμωνών

Στις αστικές υποθέσεις, η αμοιβή του δικαστικού πραγματογνώμονα καθορίζεται από τους διαδίκους. Ωστόσο, το δικαστήριο έχει τον τελευταίο λόγο και μπορεί να αποφασίσει να μειώσει την αμοιβή του προτεινόμενου δικαστικού πραγματογνώμονα.

Στις ποινικές υποθέσεις οι αμοιβές των δικαστικών πραγματογνώμωνων καθορίζονται με βασιλικό διάταγμα.

Οι διάδικοι δεν μπορούν να λάβουν νομική συνδρομή για την καταβολή της αμοιβής του πραγματογνώμονα.

III. Ευθύνη δικαστικών πραγματογνώμωνών

Οι δικαστικοί πραγματογνώμονες ευθύνονται σύμφωνα με τους γενικούς κανόνες (αστικό δίκαιο / δίκαιο των συμβάσεων). Η ευθύνη του πραγματογνώμονα δεν περιορίζεται από τον νόμο.

IV. Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τη διαδικασία πραγματογνωμοσύνης

Οι κύριες νομικές διατάξεις που ισχύουν για τη δικαστική πραγματογνωμοσύνη στο Βέλγιο είναι [ΕΛ 1](#) **τα άρθρα 962–991 *undecies* του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας**: (κείμενο διαθέσιμο στα ολλανδικά, στα γαλλικά και στα γερμανικά).

Το βελγικό νομικό σύστημα δεν κάνει διάκριση μεταξύ διαφορετικών ειδών πραγματογνώμωνων, αλλά περιλαμβάνει μόνο τους δικαστικούς πραγματογνώμονες. Κάνει διάκριση μόνο μεταξύ δικαστικών πραγματογνώμωνων, αφενός, και μεταφραστών/διερμηνέων, αφετέρου.

Ο τίτλος αυτός προστατεύεται.

1. Ο διορισμός των πραγματογνώμωνων

Σύμφωνα με τον βελγικό κώδικα πολιτικής δικονομίας, μόνο οι δικαστές και οι ανακριτές και/ή ο εισαγγελέας μπορούν να διορίσουν δικαστικό πραγματογνώμονα.

Ωστόσο, δεν απαγορεύεται οι διάδικοι να ζητούν τη γνώμη του δικού τους πραγματογνώμονα. Ο εν λόγω ιδιωτικός πραγματογνώμονας αποκαλείται στην περίπτωση αυτήν «τεχνικός σύμβουλος». Ο νόμος δεν ρυθμίζει την παρέμβασή του.

Το άρθρο 962 του βελγικού κώδικα πολιτικής δικονομίας ορίζει ότι: «Ο δικαστής δύναται, για να λυθεί η ένδικη διαφορά ή σε περίπτωση αντικειμενικής και ενεστώσας απειλής να αναφύει ένδικη διαφορά, να αναθέσει σε πραγματογνώμονες να προβούν σε διαπιστώσεις ή να καταλήξουν σε πόρισμα τεχνικής φύσεως. Ο δικαστής μπορεί να διορίσει τους πραγματογνώμονες στους οποίους συμφωνούν οι διάδικοι. Ο δικαστής μπορεί να παρεκκλίνει από την επιλογή των διαδίκων μόνο με αιτιολογημένη απόφαση».

α) Διορισμός από το δικαστήριο

Δεν υπάρχει διαφορά μεταξύ του διορισμού πραγματογνώμωνων για τους σκοπούς διαδικασίας ενώπιον αστικού ή ποινικού δικαστηρίου. Τα άρθρα 555/6 έως 555/16 του κώδικα πολιτικής δικονομίας εφαρμόζονται τόσο σε αστικές όσο και σε ποινικές υποθέσεις (άρθρο 2 του κώδικα πολιτικής δικονομίας).

Με εξαίρεση τις περιπτώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 555/15 του κώδικα πολιτικής δικονομίας (σε επείγουσες περιπτώσεις ή όταν δεν υπάρχει πραγματογνώμονας με την απαιτούμενη εμπειρογνώσας και εξειδίκευση), τα δικαστήρια υποχρεούνται να διορίσουν πραγματογνώμονα εγγεγραμμένο στο Εθνικό Μητρώο Δικαστικών Πραγματογνώμωνων.

Τα πολιτικά δικαστήρια έχουν τη διακριτική ευχέρεια να διορίζουν πραγματογνώμονα από το μητρώο, τον οποίο θεωρούν κατάλληλο για την προτεινόμενη ανάθεση. Μπορούν επίσης να διορίζουν πραγματογνώμονες που επιλέγονται από τους διαδίκους και δεν επιτρέπεται να παρεκκλίνουν από την επιλογή αυτή χωρίς αιτιολογημένο λόγο.

Οι πραγματογνώμονες έχουν νομική υποχρέωση να επαληθεύουν ότι δεν βρίσκονται σε κατάσταση σύγκρουσης συμφερόντων.

β) Διορισμός από τους διαδίκους

Κάθε διάδικος μπορεί να ζητήσει γνωμοδότηση του δικού του πραγματογνώμονα σε αστικές υποθέσεις. Ο εν λόγω πραγματογνώμονας αποκαλείται «τεχνικός σύμβουλος». Κατά τον διορισμό ενός «τεχνικού συμβούλου», οι διάδικοι δεν υποχρεούνται να ακολουθούν συγκεκριμένους κανόνες ή διαδικασία.

2. Διαδικασία

Το δικαστήριο έχει τη διακριτική ευχέρεια να αποφασίσει αν είναι αναγκαία η πραγματογνωμοσύνη για τη διαφορά ή για να διαπιστώσει την αλήθεια.

Ο ρόλος του πραγματογνώμονα είναι να παρέχει τη γνωμοδότησή του στο δικαστήριο ανταποκρινόμενος στη συγκεκριμένη ανάθεση που του έχει γίνει από το δικαστήριο.

Το δικαστήριο δεν δεσμεύεται ποτέ από τη γνωμοδότηση του πραγματογνώμονα.

Στην αστική διαδικασία το δικαστήριο εποπτεύει την πρόοδο της πραγματογνωμοσύνης και διασφαλίζει την τήρηση των προθεσμιών και την ακρόαση της μαρτυρίας του πραγματογνώμονα.

Ο πραγματογνώμονας πρέπει να συμμορφώνεται με τους όρους της ανάθεσής του.

Οι διάδικοι μπορούν να αμφισβητήσουν την πραγματογνωμοσύνη διατυπώνοντας δηλώσεις και παρέχοντας αντιπραγματογνωμοσύνη.

Οι πραγματογνώμονες επιτρέπεται να έρχονται σε επικοινωνία με τους διαδίκους κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, αλλά για να τηρείται η αρχή της εκατέρωθεν ακρόασεως, κάθε επικοινωνία πρέπει να πραγματοποιείται παρουσία όλων των διαδίκων.

α) Η πραγματογνωμοσύνη

Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης του πραγματογνώμονα παρουσιάζονται με τη μορφή πραγματογνωμοσύνης.

Η πραγματογνωμοσύνη περιλαμβάνει τις προκαταρκτικές εργασίες, τις εργασίες και τα πορίσματα του πραγματογνώμονα, καθώς και τα συμπεράσματά του.

Περιλαμβάνει επίσης όλα τα έγγραφα που συμβουλευόταν ο πραγματογνώμονας.

Η τελική πραγματογνωμοσύνη κατατίθεται στο δικαστήριο που διόρισε τον πραγματογνώμονα.

Στις αστικές υποθέσεις, εάν το δικαστήριο δεν διαπιστώσει τις απαραίτητες διευκρινίσεις, μπορεί να διατάξει είτε τη διενέργεια συμπληρωματικής πραγματογνωμοσύνης από τον ίδιο πραγματογνώμονα είτε την παροχή άλλης πραγματογνωμοσύνης.

β) Ακρόαση από το δικαστήριο

Το δικαστήριο μπορεί να εξετάσει τον πραγματογνώμονα κατά τη συζήτηση στο ακροατήριο. Κατόπιν αίτησης του πραγματογνώμονα ή των διαδίκων, ο δικαστής μπορεί επίσης να εξετάσει τους τεχνικούς συμβούλους των διαδίκων.

Τελευταία επικαιροποίηση: 27/04/2023

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Αναζήτηση εμπειρογνώμονα - Τσεχία

I. Κατάλογοι και μητρώα πραγματογνώμωνων

Στην Τσεχική Δημοκρατία υπάρχει επίσημος κατάλογος πραγματογνώμωνων.

Σύμφωνα με το άρθρο 15 του νόμου αριθ. 254/2019 για τους πραγματογνώμονες, τα γραφεία πραγματογνώμωνων και τα ινστιτούτα πραγματογνώμωνων (στο εξής: νόμος για τους πραγματογνώμονες), ο οποίος τέθηκε σε εφαρμογή με το εκτελεστικό διάταγμα αριθ. 503/2020 του Υπουργείου Δικαιοσύνης, της 26ης Νοεμβρίου 2020, ο κατάλογος πραγματογνώμωνων είναι προσβάσιμος στο κοινό.

Ο κατάλογος πραγματογνώμωνων είναι διαθέσιμος [εδώ](#). Στον κατάλογο περιλαμβάνονται επίσης γραφεία και ινστιτούτα ειδικευμένα στην εκτέλεση εργασιών πραγματογνώμονα.

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης είναι αρμόδιο για την τήρηση του καταλόγου πραγματογνώμωνων.

Σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 1 του νόμου για τους πραγματογνώμονες, όπως τέθηκε σε εφαρμογή με το διάταγμα αριθ. 503/2020, οι πραγματογνώμονες πρέπει να πληρούν τα ακόλουθα κριτήρια για να συμπεριληφθούν στον κατάλογο. Πρέπει:

να διαθέτουν έδρα, μόνιμη διαμονή, διεύθυνση επικοινωνίας ή, εφόσον πρόκειται για αλλοδαπό εγγεγραμμένο στην Τσεχική Δημοκρατία, κατοικία· να διαθέτουν το απαιτούμενο επίπεδο εκπαίδευσης (πανεπιστημιακή εκπαίδευση όπου είναι δυνατόν· διαφορετικά, το υψηλότερο εφικτό επίπεδο εκπαίδευσης)·

να διαθέτουν τουλάχιστον πενταετή ενεργό επαγγελματική πείρα στο σχετικό πεδίο ή τον σχετικό τομέα·

να έχουν λάβει πρόσθετη ειδική εκπαίδευση ή να διαθέτουν πιστοποιητικό επαγγελματικής επάρκειας (για τα πεδία και τους τομείς που απαριθμούνται στο παράρτημα 2 του εκτελεστικού διατάγματος αριθ. 505/2020)·

να διαθέτουν πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα (πλήρη ικανότητα παράστασης ενώπιον δικαστηρίου)·

να έχουν λευκό ποινικό μητρώο (να μην έχουν καταδικαστεί τελεσίδικα για ποινικό αδίκημα που τελέστηκε εκ προθέσεως ή εξ αμελείας σε σχέση με την άσκηση καθηκόντων πραγματογνώμονα ή την άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας, εκτός εάν θεωρούνται μη καταδικασθέντες)·

να διαθέτουν τα αναγκαία υλικά και τεχνικά μέσα και εξοπλισμό·

να έχουν επιτύχει σε εισαγωγικές εξετάσεις που διοργανώνονται από το Υπουργείο Δικαιοσύνης·

να μην τελούν υπό καθεστώς πτώχευσης·

να μην έχει ανακληθεί η άδεια άσκησης δραστηριοτήτων πραγματογνώμονα κατά τα τελευταία 5 έτη για σοβαρές ή επανειλημμένες παραβάσεις των καθηκόντων του πραγματογνώμονα· και

να μην έχει επιβληθεί πρόστιμο ύψους τουλάχιστον 100 000 CZK τα τελευταία 3 έτη για τα αδικήματα που απαριθμούνται στον νόμο για τους πραγματογνώμονες.

Για την άσκηση δραστηριοτήτων γραφείου ή ινστιτούτου πραγματογνώμωνων απαιτείται συμμόρφωση με τους ειδικούς όρους που προβλέπονται στα άρθρα 6 και 7 του νόμου για τους πραγματογνώμονες.

Οι πραγματογνώμονες πρέπει να ορκιστούν προκειμένου να εγγραφούν στο μητρώο. Ο όρκος είναι ο εξής: «Υπόσχομαι ότι, κατά την άσκηση των καθηκόντων μου ως πραγματογνώμονα θα τηρώ τον νόμο, ότι θα εκτελώ τα καθήκοντα μου με αμεροληψία και ανεξαρτησία, ότι θα αξιοποιώ πλήρως όλες τις γνώσεις μου, θα μεριμνώ για την περαιτέρω κατάρτισή μου και θα τηρώ εμπιστευτικά τα γεγονότα που θα περιέλθουν σε γνώση μου κατά την άσκηση των καθηκόντων μου ως πραγματογνώμονα».

Οι πραγματογνώμονες πρέπει να υποβάλουν αίτηση στο Υπουργείο Δικαιοσύνης προκειμένου να εγγραφούν στον κατάλογο.

Ωστόσο, δεν χρειάζεται να τηρούν κώδικα δεοντολογίας.

Ο πραγματογνώμονας μπορεί να διαγραφεί από τον κατάλογο σε μια από τις ακόλουθες περιπτώσεις:

σε περίπτωση θανάτου ή, αν πρόκειται για γραφείο ή ινστιτούτο πραγματογνώμωνων, σε περίπτωση λύσης·

σε περίπτωση ανακοίνωσης παύσης εργασιών πραγματογνώμονα·

σε περίπτωση θέσης σε ισχύ απόφασης ανάκλησης της άδειας άσκησης δραστηριοτήτων πραγματογνώμονα.

Η λήξη ισχύος του δικαιώματος μετά την ανάκληση της άδειας του Υπουργείου διέπεται από το άρθρο 14 παράγραφος 1 του νόμου για τους πραγματογνώμονες. Η διάταξη αυτή εφαρμόζεται σε περιπτώσεις στις οποίες ένας πραγματογνώμονας δεν πληροί πλέον τις προϋποθέσεις για τον διορισμό του, δεν έχει υποβάλει απόδειξη σύναψης υποχρεωτικής ασφάλισης αστικής ευθύνης, δεν είναι σε θέση να εκτελέσει την εργασία του για μακρό χρονικό διάστημα για ιατρικούς, επαγγελματικούς ή άλλους σοβαρούς λόγους, είναι ανενεργός για άλλους λόγους (εκπόνηση λιγότερων από 3 εκθέσεων πραγματογνωμοσύνης κατά τα προηγούμενα 5 έτη) ή έχει προβεί σε σοβαρή ή διαρκή παραβίαση των υποχρεώσεων που ορίζονται στον νόμο για τους πραγματογνώμονες.

Ο κατάλογος πραγματογνώμωνων επικαιροποιείται τακτικά από το Υπουργείο Δικαιοσύνης.

Η εύρεση πραγματογνώμονα είναι δυνατή με τη χρήση του [εργαλείου αναζήτησης](#). Αυτό το εργαλείο αναζήτησης περιλαμβάνει όλους τους πραγματογνώμονες, τα γραφεία πραγματογνώμωνων και τα ινστιτούτα πραγματογνώμωνων.

Οι πραγματογνώμονες κατηγοριοποιούνται στον κατάλογο με βάση το πεδίο, τον τομέα και, κατά περίπτωση, την ειδικότητά τους. Επί του παρόντος, στον νόμο για τους πραγματογνώμονες ορίζονται 52 βασικοί τομείς. Το παράρτημα 1 του εκτελεστικού διατάγματος 505/2020 περιλαμβάνει κατάλογο των τομέων πραγματογνωμοσύνης στους διάφορους επιστημονικούς κλάδους.

Οι πραγματογνώμονες οφείλουν να καταχωρίζουν ηλεκτρονικά τις λεπτομέρειες που αφορούν την άσκηση των καθηκόντων πραγματογνώμονα σε μητρώο εκθέσεων πραγματογνωμοσύνης, το οποίο είναι προσβάσιμο εξ αποστάσεως και τηρείται από το Υπουργείο Δικαιοσύνης.

II. Προσόντα των πραγματογνώμωνων

Ως πραγματογνώμονες μπορούν να οριστούν μόνο πρόσωπα που έχουν λάβει το απαιτούμενο επίπεδο κατάρτισης και έχουν αποκτήσει ενεργό επαγγελματική πείρα καθορισμένης ελάχιστης διάρκειας στο πεδίο ή στον τομέα ειδικότητάς τους. Για την άσκηση καθηκόντων πραγματογνώμονα δεν απαιτείται η συμμετοχή σε επαγγελματική οργάνωση πραγματογνώμωνων.

Ωστόσο, για την άσκηση καθηκόντων πραγματογνώμονα σε ορισμένα πεδία και τομείς —για παράδειγμα στον κατασκευαστικό τομέα— απαιτείται πιστοποίηση επαγγελματικής επάρκειας που εκδίδεται από νομίμως συσταθείσα επαγγελματική ένωση στην οποία η συμμετοχή είναι υποχρεωτική (σύμφωνα με το παράρτημα 2 του εκτελεστικού διατάγματος αριθ. 505/2020).

Οι πραγματογνώμονες οφείλουν να ανανεώνουν ή να διευρύνουν τις γνώσεις τους. Το Υπουργείο Δικαιοσύνης συμμετέχει στην κατάρτιση και την περαιτέρω επαγγελματική υποστήριξη των πραγματογνώμωνων.

III. Αμοιβή των πραγματογνώμωνων

Η αμοιβή των πραγματογνώμωνων καθορίζεται είτε βάσει σύμβασης με τον πελάτη που ζητεί την κατάρτιση έκθεσης πραγματογνωμοσύνης είτε βάσει του νόμου για τους πραγματογνώμονες και του εκτελεστικού διατάγματος αριθ. 504/2020 σχετικά με τις αμοιβές των πραγματογνώμωνων.

Υπάρχουν περιορισμοί όσον αφορά την αμοιβή των πραγματογνώμωνων. Συμβατική αμοιβή δεν επιτρέπεται εάν η έκθεση πραγματογνωμοσύνης ζητείται από δημόσια αρχή (π.χ. δικαστήριο ή διοικητική αρχή).

Εκτός από την αμοιβή, ο πραγματογνώμονας δικαιούται επιστροφή των εξόδων σε μετρητά και αποζημίωση για τον χρόνο που δαπανήθηκε, μεταξύ άλλων και για τη διενέργεια πραγματογνωμοσύνης σε τόπο διαφορετικό από την έδρα του πραγματογνώμονα.

Οι πραγματογνώμονες που διορίζονται από δικαστήριο μπορούν να λάβουν προκαταβολή.

Οι αμοιβές των πραγματογνώμωνων καταβάλλονται ως εξής:

Αστικές διαδικασίες

Οι αμοιβές των πραγματογνώμωνων περιλαμβάνονται στα δικαστικά έξοδα. Κάθε διάδικος βαρύνεται με τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε ο ίδιος και οι εκπρόσωποί του. Το δικαστήριο επιδικάζει στον πλήρως νικήσαντα σε συγκεκριμένη υπόθεση διάδικο το ποσό των εξόδων που πραγματοποίησε για την αποδοτική άσκηση ή υπεράσπιση του δικαιώματός του κατά του διαδίκου που ηττήθηκε. Εάν ένας διάδικος νικήσει μόνο εν μέρει, το δικαστήριο κατανέμει δίκαια το ποσό των εξόδων ή αποφαινεται ότι κανένας από τους διαδίκους δεν δικαιούται επιστροφή των εξόδων. Με βάση την έκβαση της διαδικασίας, το κράτος δικαιούται να λάβει από τους διαδίκους επιστροφή των εξόδων στα οποία υποβλήθηκε για τη διαδικασία, εκτός εάν αναμένεται ότι οι διάδικοι θα απαλλαγούν από τα δικαστικά έξοδα.

Ποινικές διαδικασίες

Τα έξοδα διεξαγωγής της ποινικής διαδικασίας, συμπεριλαμβανομένης της διαδικασίας εκτέλεσης της ποινής, βαρύνουν το κράτος. Εάν ο κατηγορούμενος κριθεί ένοχος με τελεσίδικη απόφαση, υποχρεούται να επιστρέψει στο κράτος ένα κατ' αποκοπή ποσό για την κάλυψη των εν λόγω εξόδων, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων στις οποίες είχε ζητηθεί έκθεση πραγματογνωμοσύνης στο πλαίσιο της διαδικασίας. Τα έξοδα που υπερβαίνουν το όριο αυτού του κατ' αποκοπή ποσού βαρύνουν εξ ολοκλήρου το κράτος. Εκτός από ορισμένες εξαιρετικές περιπτώσεις, το κράτος βαρύνεται μόνο με τα έξοδα των εκθέσεων πραγματογνωμοσύνης που καταρτίστηκαν κατόπιν αιτήματός του.

IV. Ευθύνη των πραγματογνώμωνων

Οι πραγματογνώμονες υπέχουν ευθύνη βάσει του νόμου για τους πραγματογνώμονες για αδικήματα που διέπραξαν (άρθρο 39) ή για ενδεχόμενη διάπραξη του ποινικού αδικήματος της ψευδορκίας και ψευδούς πραγματογνωμοσύνης, εάν η πραγματογνωμοσύνη ήταν ψευδής, παραποιημένη σε μεγάλο βαθμό ή ελλιπής (άρθρο 346 του νόμου αριθ. 40/2009, Ποινικός Κώδικας).

Ο νόμος για τους πραγματογνώμονες προβλέπει επίσης ειδική αστική ευθύνη των πραγματογνώμωνων. Οι πραγματογνώμονες υποχρεούνται σε αποζημίωση για κάθε ζημία που προκαλούν στο πλαίσιο της άσκησης των καθηκόντων πραγματογνώμονα. Ωστόσο, οι πραγματογνώμονες απαλλάσσονται από την ευθύνη εάν αποδείξουν ότι δεν θα μπορούσαν να είχαν αποτρέψει τη ζημία ακόμη και αν κατέβαλλαν κάθε δυνατή προσπάθεια που θα μπορούσε να απαιτηθεί από αυτούς.

Η ευθύνη του πραγματογνώμονα δεν υπόκειται σε ανώτατο όριο βάσει του νόμου.

Η υποχρεωτική ασφάλιση του πραγματογνώμονα συμβάλλει στην κάλυψη της ευθύνης του για ζημία που προκαλείται κατά την άσκηση των καθηκόντων του ως πραγματογνώμονα.

V. Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες πραγματογνωμοσύνης

Η βασική νομοθεσία που διέπει την άσκηση των καθηκόντων πραγματογνώμονα στην Τσεχική Δημοκρατία είναι ο νόμος αριθ. 254/2019 για τους πραγματογνώμονες, τα γραφεία πραγματογνώμωνων και τα ινστιτούτα πραγματογνώμωνων, ο νόμος αριθ. 99/1963 (κώδικας πολιτικής δικονομίας), ο νόμος αριθ. 141/1961 για τις ποινικές διαδικασίες (κώδικας ποινικής δικονομίας) και ο νόμος αριθ. 500/2004 (κώδικας διοικητικής δικονομίας).

Οι γενικοί κανόνες για τον διορισμό πραγματογνώμονα από τις δημόσιες αρχές για τις διαδικασίες ενώπιον αστικών, ποινικών και διοικητικών δικαστηρίων είναι παρόμοιοι.

Ο τίτλος «πραγματογνώμονας», «γραφείο πραγματογνώμωνων» και «ινστιτούτο πραγματογνώμωνων» μπορεί να χρησιμοποιείται μόνο από εξουσιοδοτημένα πρόσωπα.

Το νομικό σύστημα της Τσεχικής Δημοκρατίας δεν κάνει διάκριση μεταξύ διοριζόμενων από το δικαστήριο πραγματογνώμωνων, τεχνικών πραγματογνώμωνων, νομικών πραγματογνώμωνων ή οποιουδήποτε άλλου είδους πραγματογνώμωνων.

Ο συνολικός αριθμός των πραγματογνώμωνων που είναι εγγεγραμμένοι στον κατάλογο πραγματογνώμωνων είναι περίπου 6 000.

1. Διορισμός πραγματογνώμωνων

Οι πραγματογνώμονες μπορούν να διοριστούν από δικαστήριο, άλλη δημόσια αρχή ή από τους διαδίκους.

Στις αστικές και διοικητικές δικαστικές διαδικασίες, δεν είναι δυνατός ο διορισμός πραγματογνώμονα πριν από την έναρξη της δίκης.

Στις ποινικές διαδικασίες, το άρθρο 105 παράγραφος 1 του κώδικα ποινικής δικονομίας ορίζει τα εξής: «Εάν για τη διευκρίνιση των κρίσιμων για την ποινική διαδικασία γεγονότων απαιτούνται γνώσεις πραγματογνώμονα, η αρχή που διεξάγει την ποινική διαδικασία ζητεί τη γνώμη επαγγελματία. Εάν, λόγω της πολυπλοκότητας του υπό εξέταση ζητήματος, η διαδικασία αυτή δεν αρκεί, διορίζεται πραγματογνώμονας από την αρχή που διεξάγει την ποινική διαδικασία. Στο πλαίσιο προδικαστικής διαδικασίας, ο πραγματογνώμονας διορίζεται από την αρχή (για παράδειγμα, από αστυνομικό ή εισαγγελέα) που διεξάγει την ποινική διαδικασία, και θεωρεί ότι η πραγματογνωμοσύνη είναι απαραίτητη για την έκδοση της απόφασης: διαφορετικά, ο πραγματογνώμονας διορίζεται από τον εισαγγελέα, σε περίπτωση αναπομπής της υπόθεσης για περαιτέρω διερεύνηση, ή από τον προεδρεύοντα δικαστή σε δικαστικές διαδικασίες. Ο κατηγορούμενος και, στην περίπτωση δικαστικών διαδικασιών, ο εισαγγελέας, ειδοποιούνται για τον διορισμό πραγματογνώμονα. Άλλα πρόσωπα ειδοποιούνται για τον διορισμό πραγματογνώμονα εάν κριθεί απαραίτητο να προβούν σε κάποια ενέργεια ή να διευκολύνουν τον πραγματογνώμονα στη διεξαγωγή της διαδικασίας πραγματογνωμοσύνης, για παράδειγμα να τον διευκολύνουν να αποκτήσει πρόσβαση σε συγκεκριμένο τόπο.».

1α. Διορισμός από το δικαστήριο

Το δικαστήριο μπορεί να διορίσει πραγματογνώμονες για την αξιολόγηση ειδικών πραγματικών ζητημάτων που απαιτείται σε μια συγκεκριμένη υπόθεση.

Υπάρχουν επίσης υποθέσεις αστικού και ποινικού δικαίου στις οποίες ο διορισμός πραγματογνώμονα είναι υποχρεωτικός (ορισμένες περιπτώσεις προκύπτουν επίσης από τη νομολογία). Πραγματογνώμονες μπορούν να διοριστούν στο πλαίσιο προκαταρκτικής ή προδικαστικής διαδικασίας.

Το άρθρο 105 παράγραφος 1 του νόμου αριθ. 141/1961 για τις ποινικές διαδικασίες (κώδικας ποινικής δικονομίας) ορίζει τα εξής: «Εάν για τη διευκρίνιση των κρίσιμων για την ποινική διαδικασία γεγονότων απαιτούνται γνώσεις πραγματογνώμονα, η αρχή που διεξάγει την ποινική διαδικασία ζητεί τη γνώμη επαγγελματία. Εάν, λόγω της πολυπλοκότητας του υπό εξέταση ζητήματος, η διαδικασία αυτή δεν αρκεί, διορίζεται πραγματογνώμονας από την αρχή που διεξάγει την ποινική διαδικασία.».

Δεν υπάρχουν θεμελιώδεις διαφορές όσον αφορά τον διορισμό πραγματογνώμωνων σε διαδικασίες ενώπιον αστικών, ποινικών και διοικητικών δικαστηρίων.

Οι πραγματογνώμονες έχουν νομική υποχρέωση να δηλώσουν κάθε τυχόν σύγκρουση συμφερόντων.

Σε υποθέσεις στις οποίες οι πραγματογνώμονες διορίζονται από δικαστήριο, το δικαστήριο πρέπει να τους επιλέξει από τον κατάλογο πραγματογνώμωνων. Εάν δεν το απαγορεύουν οι περιστάσεις, διορίζονται πραγματογνώμονες που διαθέτουν έδρα ή διεύθυνση επικοινωνίας στην περιφέρεια όπου βρίσκεται η κύρια ή δευτερεύουσα έδρα του περιφερειακού δικαστηρίου. Εάν στον κατάλογο δεν υπάρχουν πραγματογνώμονες ή εάν κανένας εγγεγραμμένος πραγματογνώμονας δεν είναι σε θέση να συντάξει την έκθεση, το δικαστήριο μπορεί κατ' εξαίρεση να διορίσει πρόσωπο που δεν περιλαμβάνεται στον κατάλογο των πραγματογνώμωνων —«*ad hoc* διορισμένος από το δικαστήριο πραγματογνώμονας» (άρθρο 26 του νόμου για τους πραγματογνώμονες)— για τη σύνταξη της έκθεσης πραγματογνωμοσύνης.

1β. Διορισμός από τους διαδίκους

Οι διάδικοι μπορούν να διορίσουν πραγματογνώμονα όποτε το θελήσουν. Η έκθεση πραγματογνωμοσύνης που καταρτίζεται από πραγματογνώμονα (εγγεγραμμένο στον εθνικό κατάλογο πραγματογνώμωνων) που έχει διοριστεί από διάδικο έχει την ίδια ισχύ με την έκθεση που καταρτίζεται από πραγματογνώμονα που έχει διοριστεί από το δικαστήριο. Ωστόσο, η εν λόγω έκθεση πρέπει να περιλαμβάνει δήλωση του πραγματογνώμονα ότι γνωρίζει τις συνθήκες της συνεδητής υποβολής ψευδούς πραγματογνωμοσύνης (άρθρο 127α του κώδικα πολιτικής δικονομίας· άρθρο 110α του κώδικα ποινικής δικονομίας).

Οι διάδικοι δεν είναι υποχρεωμένοι να ακολουθήσουν συγκεκριμένη διαδικασία για τον διορισμό πραγματογνώμονα. Ωστόσο, η πραγματογνωμοσύνη πρέπει να αναφέρει αν ο πραγματογνώμονας αμείβεται βάσει σύμβασης και η αμοιβή αυτή δεν πρέπει να εξαρτάται από το αποτέλεσμα της εργασίας του πραγματογνώμονα.

Δεν είναι δυνατός ο διορισμός του ίδιου πραγματογνώμονα από αμφοτέρους τους διαδίκους για την ίδια διαδικασία.

Το δικαστήριο δεν μπορεί να διατάξει τον από κοινού διορισμό του ίδιου πραγματογνώμονα από αμφοτέρους τους διαδίκους (π.χ. σε υποθέσεις χαμηλής αξίας ή σε ταχείες διαδικασίες) αντί του διορισμού διαφορετικού πραγματογνώμονα για τον καθένα.

Οι διάδικοι πρέπει να παρέχουν αναλυτικές οδηγίες στον πραγματογνώμονα και ερωτήματα στα οποία θα πρέπει να απαντήσει.

2. Διαδικασία

2α. Αστικές διαδικασίες

Εάν το δικαστήριο έχει αμφιβολίες ως προς την ορθότητα της πραγματογνωμοσύνης ή εάν η έκθεση είναι ασαφής ή ελλιπής, ο πραγματογνώμονας πρέπει να κληθεί να παράσχει διευκρινίσεις ή περαιτέρω πληροφορίες. Εάν αυτό δεν συμβεί, το δικαστήριο θα αναθέσει σε άλλον πραγματογνώμονα να εξετάσει την έκθεση του πραγματογνώμονα. Οι πραγματογνώμονες συνήθως εξετάζονται στο πλαίσιο κατ' αντιπαράσταση εξέτασης κατά τη διάρκεια της δίκης.

Ο δικαστής δεν δεσμεύεται ποτέ από τη γνώμη του πραγματογνώμονα. Η έκθεση πραγματογνωμοσύνης έχει την ίδια αποδεικτική ισχύ με τα λοιπά αποδεικτικά στοιχεία, και ο δικαστής είναι υποχρεωμένος να την αξιολογήσει αντικειμενικά και στο πλαίσιο των άλλων στοιχείων. Δεν υπάρχει τεκμήριο ορθότητας της έκθεσης πραγματογνώμονα ο οποίος έχει διοριστεί από το δικαστήριο. Η έκθεση που καταρτίζεται από πραγματογνώμονα που έχει διοριστεί από διάδικο έχει την ίδια ισχύ με την έκθεση που καταρτίζεται από πραγματογνώμονα που έχει διοριστεί από το δικαστήριο.

Οι διάδικοι μπορούν να διατυπώσουν αντιρρήσεις κατά της έκθεσης πραγματογνωμοσύνης.

Δεν υπάρχει διαδικασία που να προβλέπει συνεδρίαση των πραγματογνώμωνων πριν από τη δίκη ή την κατ' αντιπαράσταση εξέτασή τους πριν από αυτήν προκειμένου να αποσαφηνιστούν τα σχετικά ζητήματα και να κατανοήσει το δικαστήριο τις διιστάμενες απόψεις. Οι πραγματογνώμονες μπορούν να έρχονται σε επαφή με τους διαδίκους κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, αλλά δεν μπορούν να υποβάλουν έκθεση εάν υπάρχουν αμφιβολίες ως προς την αμεροληψία τους.

Μόλις ο πραγματογνώμονας λάβει γνώση γεγονότων που συνεπάγονται την εξαίρεσή του, πρέπει να ενημερώσει τον διάδικο που ζήτησε την έκθεση· η ίδια υποχρέωση ισχύει και για τους λοιπούς διαδίκους. Η απόφαση για την εξαίρεση πραγματογνώμονα λαμβάνεται από την αρχή που τον διόρισε.

Οι διάδικοι οφείλουν να συνεργάζονται με τους πραγματογνώμονες. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι διάδικοι καλούνται να εξεταστούν από τον πραγματογνώμονα ή να απαντήσουν στις ερωτήσεις του.

Ειδικότερα, οι πραγματογνώμονες δεν υποχρεούνται να πραγματοποιούν συναντήσεις με τους διαδίκους για να συγκεντρώσουν τις παρατηρήσεις τους.

1. Έκθεση πραγματογνωμοσύνης

Η έκθεση πραγματογνωμοσύνης πρέπει να είναι πλήρης, αληθής και επαληθεύσιμη. Οι τυπικές προϋποθέσεις για την κατάρτιση έκθεσης πραγματογνωμοσύνης καθορίζονται στα άρθρα 27 και 28 του νόμου για τους πραγματογνώμονες και στο εκτελεστικό διάταγμα αριθ. 503/2020.

Απαιτούμενα στοιχεία της έκθεσης πραγματογνωμοσύνης:

Σελίδα στην οποία αναγράφεται ο τίτλος

Εντολή

Κατάλογος πηγών

Πορίσματα

Γνώμη

Επαρκώς αναλυτική αιτιολόγηση ώστε να καταστεί δυνατή η επαληθεύση

Συμπέρασμα

Παραρτήματα

Ρήτρα πραγματογνώμονα

Σφραγίδα του πραγματογνώμονα

Υπογραφή (εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή για έκθεση σε ηλεκτρονική μορφή)

Οι πραγματογνώμονες δεν υποχρεούνται να υποβάλουν προκαταρκτική έκθεση.

Στις εκθέσεις τους, οι πραγματογνώμονες δεν υποχρεούνται να εξετάζουν τα επιχειρήματα των διαδίκων πέραν των ορίων της εντολής του δικαστηρίου.

Οι πραγματογνώμονες υποχρεούνται να εκτελούν το έργο τους αυτοπροσώπως και μόνο στο πεδίο, τον τομέα και, κατά περίπτωση, την ειδικευση για την οποία είναι εξουσιοδοτημένοι, με τη δέουσα επιμέλεια, κατά τρόπο ανεξάρτητο και αμερόληπτο, και εντός της συμφωνηθείσας ή καθορισμένης προθεσμίας.

Οι πραγματογνώμονες μπορούν, με τη σύμφωνη γνώμη του αιτούντος την έκθεση, να διορίσουν σύμβουλο για την εξέταση δευτερευόντων ζητημάτων.

Οι πραγματογνώμονες πρέπει να εκτελούν το έργο τους με εχεμύθεια.

Οι πραγματογνώμονες μπορούν να αρνηθούν να υποβάλουν έκθεση μόνο για τους λόγους που προβλέπονται στον νόμο (άρθρο 19 του νόμου για τους πραγματογνώμονες).

Οι πραγματογνώμονες υποβάλλουν την έκθεσή τους γραπτώς. Ο νόμος επιτρέπει την υποβολή έκθεσης πραγματογνωμοσύνης σε ηλεκτρονική μορφή ή προφορικά, εφόσον συμφωνεί ο διάδικος που ζήτησε την έκθεση.

Μπορεί να ζητηθεί από τους πραγματογνώμονες να επιβεβαιώσουν, να συμπληρώσουν ή να εξηγήσουν τη γνώμη τους ενώπιον του δικαστηρίου.

2. Ακροατική διαδικασία

Οι πραγματογνώμονες πρέπει να παρίστανται στην προκαταρκτική συζήτηση εάν κλητευθούν από το δικαστήριο.

Πρέπει επίσης να παρίστανται κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση προκειμένου να απαντήσουν σε ερωτήσεις του δικαστηρίου και των διαδίκων όταν κληθούν να το πράξουν.

Οι πραγματογνώμονες συνήθως εξετάζονται κατ' αντιπαράσταση κατά τη διάρκεια της δίκης.

Οι πληροφορίες που παρουσιάζονται στην παρούσα ενότητα συγκεντρώθηκαν στο πλαίσιο του έργου «Εξεύρεση πραγματογνώμονα» από σημεία επαφής σε διάφορες χώρες που επιλέχθηκαν από το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Εμπειρογνώσιας και Εμπειρογνώμωνών (European Expertise & Experts Institute – EEEI).

Τελευταία επικαιροποίηση: 08/09/2023

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Αναζήτηση εμπειρογνώμονα - Δανία

I. Κατάλογοι και μητρώα πραγματογνώμωνών

Στη Δανία υπάρχουν διάφορα είδη πραγματογνώμωνών και ο διορισμός, οι σχετικές διαδικασίες και η ύπαρξη ή μη δημόσιου καταλόγου/μητρώου των οικείων πραγματογνώμωνών εξαρτώνται από το είδος πραγματογνώμονα για το οποίο γίνεται λόγος.

Παραδείγματα πραγματογνώμωνων:

Πρακτογνώμονας-αξιολογητής

Αξιολογητής στο δικαστήριο μισθωτικών διαφορών

Πρακτογνώμονες σε θέματα παιδιών

Πρακτογνώμονας-εκτιμητής

Τεχνικοί πρακτογνώμονες σε υποθέσεις ήσσονος σημασίας

Επιπλέον, ενώσεις μπορούν επίσης να παρέχουν πρακτογνώμονες σε ορισμένους τομείς.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, το δικαστήριο μπορεί να επιλέξει τον πρακτογνώμονα από μια εσωτερική βάση δεδομένων, στην οποία έχουν πρόσβαση όλα τα δικαστήρια της Δανίας. Η διαδικασία διορισμού των εν λόγω πρακτογνώμωνών μπορεί να ποικίλλει, ωστόσο κοινό στοιχείο όλων των περιπτώσεων αποτελεί το γεγονός ότι ο πρακτογνώμονας πρέπει να διαθέτει άμεμπτη φήμη. Ο κατάλογος / το μητρώο των εν λόγω πρακτογνώμωνών σε κάποιες περιπτώσεις δημοσιεύεται επίσης στον ιστότοπο των δικαστηρίων της Δανίας, ώστε να εξασφαλίζεται διαφάνεια.

Σε άλλες περιπτώσεις, το δικαστήριο μπορεί να διορίσει οποιοδήποτε πρόσωπο κρίνει κατάλληλο και ικανό. Ως προς τις περιπτώσεις αυτές, ορισμένοι δημόσιοι οργανισμοί τηρούν μητρώα πρακτογνώμωνών, από τα οποία το δικαστήριο μπορεί να επιλέξει πρακτογνώμονα, όταν το υπό εξέταση ζήτημα εμπίπτει στο αντίστοιχο γνωστικό πεδίο, για παράδειγμα της ανακριτικής. Όταν δεν υπάρχει κατάλογος και εφόσον συμφωνούν οι διάδικοι, το δικαστήριο διορίζει ως πρακτογνώμονα πρόσωπο που κρίνεται ικανό. Μόνο πρόσωπα με άμεμπτη φήμη μπορούν να διοριστούν.

II. Προσόντα των πρακτογνώμωνών

Δεν τίθενται απαιτήσεις για τα προσόντα των πρακτογνώμωνών. Το δικαστήριο δεν δεσμεύεται από τη γνώμη των πρακτογνώμωνών, αλλά την εκτιμά ελεύθερα. Το ίδιο ισχύει και ως προς την αποδεικτική ισχύ των αποδεικτικών στοιχείων. Όταν η Διοίκηση των Δανικών Δικαστηρίων (Domstolsstyrelsen) εξετάζει αιτήσεις πρακτογνώμωνών που επιθυμούν να εργαστούν ως πρακτογνώμονες σε υποθέσεις ήσσονος σημασίας, ζητεί τη γνώμη των οικείων επαγγελματικών οργανώσεων, καθώς και την υποβολή ποινικού μητρώου του αιτούντος. Πέραν τούτου, δεν τίθενται απαιτήσεις σε σχέση με το εκπαιδευτικό ή το επαγγελματικό υπόβαθρο των πρακτογνώμωνών.

III. Αμοιβή των πρακτογνώμωνών

Η αμοιβή εξαρτάται από το είδος του πρακτογνώμονα που συμμετέχει στην υπόθεση.

Η αμοιβή των **πρακτογνώμωνων-αξιολογητών, των αξιολογητών στο δικαστήριο μισθωτικών διαφορών και των πρακτογνώμωνών σε θέματα παιδιών** είναι καθορισμένη, οι δε σχετικοί κανόνες για την αμοιβή τους καθορίζονται από τη Διοίκηση των Δανικών Δικαστηρίων (άρθρο 93 του νόμου για την απονομή της δικαιοσύνης και άρθρο 172 του νόμου για τις κοινωνικές υπηρεσίες).

Στην πολιτική δίκη, όταν απαιτείται **αξιολόγηση από πρακτογνώμονα**, π.χ. τεχνική έκθεση, δεν υφίστανται προκαθορισμένα τιμολόγια ούτε τίθενται περιορισμοί ως προς τις αμοιβές των πρακτογνώμωνών. Η πληρωμή των πρακτογνώμωνών δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί προκαταβολικά. Το δικαστήριο καθορίζει την αμοιβή που είναι πληρωτέα στον πρακτογνώμονα για την έκθεσή του και την παράστασή του στο δικαστήριο, καθώς και για την επιστροφή των εξόδων στα οποία τυχόν υποβλήθηκε. Πριν από την έκδοση της απόφασής του, το δικαστήριο ζητεί από τους διαδίκους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους. Με την απόφασή του, το δικαστήριο αποφασίζει επίσης τον τρόπο επιμερισμού του κόστους της αμοιβής μεταξύ των διαδίκων (άρθρο 208 του νόμου για την απονομή της δικαιοσύνης).

Ο διάδικος που ζήτησε από το δικαστήριο να διατάξει τη διεξαγωγή πρακτογνώμοσύνης και ο νόμιμος εκπρόσωπός του ευθύνονται για τα σχετικά έξοδα. Ωστόσο, ο άλλος διάδικος και ο νόμιμος εκπρόσωπός του επίσης ευθύνονται για το μέρος των εξόδων που αντιστοιχεί στην απάντηση στα δικά του ερωτήματα. Ο διάδικος που ζήτησε να κληθεί ο πρακτογνώμονας να παραστεί στην ακροαματική διαδικασία ευθύνεται για τα συναφή έξοδα. Το δικαστήριο μπορεί να καλέσει τους διαδίκους να παράσχουν εγγύηση για τα έξοδα της έκθεσης πρακτογνώμοσύνης την οποία ζητούν (άρθρο 208 του νόμου για την απονομή της δικαιοσύνης).

Στην ποινική δίκη ισχύουν παρόμοιοι κανόνες σχετικά με τις εκθέσεις πρακτογνώμωνών (με τις αναγκαίες προσαρμογές) (άρθρο 210 του νόμου για την απονομή της δικαιοσύνης).

Όσον αφορά τους τεχνικούς πρακτογνώμονες σε **υποθέσεις ήσσονος σημασίας**, οι εν λόγω πρακτογνώμονες καλούνται να υποβάλουν προϋπολογισμό των προβλεπόμενων εξόδων και δεν επιτρέπεται να απαντήσουν στα τεχνικά ερωτήματα πριν από τη διευθέτηση της αμοιβής τους. Στη συνέχεια, οι διάδικοι πρέπει να υποβάλουν παρατηρήσεις επί του προϋπολογισμού των εξόδων του πρακτογνώμονα. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι, αν οι διάδικοι δεν μπορούν να παράσχουν εγγύηση για τα έξοδα, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει τη συνέχιση της δίκης χωρίς την έκθεση του πρακτογνώμονα. Οι σχετικοί κανόνες καθορίζονται από τη Διοίκηση των Δανικών Δικαστηρίων (άρθρο 404 του νόμου για την απονομή της δικαιοσύνης).

IV. Ευθύνη των πρακτογνώμωνών

Δεν υπάρχουν ειδικές διατάξεις που να ρυθμίζουν την ευθύνη των πρακτογνώμωνών. Οι πρακτογνώμονες πρέπει να τηρούν τους επαγγελματικούς κανόνες που διέπουν το επάγγελμά τους και να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους αμεροληψίας και τήρησης του επαγγελματικού απορρήτου. Δηλαδή, η ευθύνη τους διέπεται από τους γενικούς κανόνες περί ευθύνης από αδικοπράξη/σύμβαση. Οι κανόνες αυτοί δεν προβλέπουν ανώτατο όριο ευθύνης. Πρακτογνώμονας που δεν τηρεί τους επαγγελματικούς κανόνες όπως οφείλει μπορεί να αντικατασταθεί, να υποστεί μείωση αμοιβής ή ακόμη και να διωχθεί νομικά.

Πρακτογνώμονας που παραβαίνει ποινικές διατάξεις κατά την εκτέλεση του έργου του υπόκειται σε ποινική δίωξη.

Τέλος, δεν προβλέπεται για τους πρακτογνώμονες υποχρέωση σύναψης σύμβασης ασφάλισης επαγγελματικής ευθύνης για την κάλυψη της ενδεχόμενης ευθύνης τους.

V. Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες πρακτογνώμοσύνης

Οι κανόνες που ρυθμίζουν τις διαδικασίες πραγματογνωμοσύνης είναι διεσπαρμένοι σε διάφορα νομοθετήματα και εξαρτώνται από το είδος του εκάστοτε πραγματογνώμονα. Ωστόσο, οι περισσότεροι από τους εν λόγω κανόνες περιέχονται στον νόμο για την απονομή της δικαιοσύνης (ενοποιημένος νόμος αριθ. 1835 της 15/09/2021). Όσον αφορά τους πραγματογνώμονες σε θέματα παιδιών, οι σχετικοί κανόνες περιλαμβάνονται εν μέρει στον νόμο για τις κοινωνικές υπηρεσίες.

Αποσπάσματα του νόμου για την απονομή της δικαιοσύνης μεταφράζονται στα αγγλικά.

1. Διορισμός πραγματογνώμων

Στις αστικές υποθέσεις, πραγματογνώμονες είναι δυνατόν να διοριστούν από το δικαστήριο ή τους διαδίκους. Διάδικος μπορεί να ζητήσει από το δικαστήριο να αναθέσει σε πραγματογνώμονα την εκπόνηση έκθεσης πραγματογνωμοσύνης επί ενός ή περισσότερων ερωτημάτων.

Στις ποινικές υποθέσεις, το δικαστήριο αποφασίζει αν χρειάζεται παρέμβαση πραγματογνώμονα εφόσον ζητηθεί από τον κατηγορούμενο ή τον εισαγγελέα. Τόσο ο κατηγορούμενος όσο και ο εισαγγελέας μπορούν να καλέσουν πραγματογνώμονες ως μάρτυρες.

Οι πραγματογνώμονες υποχρεούνται να γνωστοποιήσουν τυχόν συγκρούσεις συμφερόντων τους με αυτά διαδίκου.

Στις υποθέσεις ήσσονος σημασίας (υποθέσεις στις οποίες το αντικείμενο της διαφοράς δεν έχει οικονομική αξία ή η οικονομική αξία του είναι χαμηλότερη των 50.000 δανικών κορωνών), ο δικαστής μπορεί να αποφασίσει να ζητήσει γνωμοδότηση πραγματογνώμονα. Οι πραγματογνώμονες που γνωμοδοτούν σε υποθέσεις ήσσονος σημασίας διορίζονται από τη Διοίκηση των Δανικών Δικαστηρίων.

α) Διορισμός από το δικαστήριο

Ο προεδρεύων δικαστής / το δικαστήριο διορίζει τους πραγματογνώμονες-αξιολογητές κ.λπ. για την εκάστοτε υπό κρίση υπόθεση, εφόσον κρίνει αναγκαία τη συμβολή της πραγματογνωσίας τους. Ο προεδρεύων δικαστής επιλέγει πραγματογνώμονα-αξιολογητή από τον σχετικό κατάλογο / μητρώο / εσωτερική βάση δεδομένων, αλλά, σε ορισμένες υποθέσεις, δεν υποχρεούται να επιλέξει από αυτό. Προτού ο προεδρεύων δικαστής / το δικαστήριο αποφασίσει να διορίσει πραγματογνώμονες-αξιολογητές, οι διάδικοι μπορούν να υποβάλουν παρατηρήσεις σχετικά με την απόφαση.

Στις περιπτώσεις που οι διάδικοι ζητούν αξιολόγηση από πραγματογνώμονα, αυτοί μπορούν να διορίσουν πραγματογνώμονα, αλλά το δικαστήριο δεν δεσμεύεται από την απόφασή τους. Όταν οι διάδικοι συμφωνούν επί του προσώπου του πραγματογνώμονα, ο δικαστής συνήθως διορίζει τον πραγματογνώμονα που έχουν επιλέξει οι διάδικοι (παρότι δεν είναι υποχρεωμένος να το πράξει). Αν το δικαστήριο αποφασίσει να διορίσει πραγματογνώμονα, ενημερώνει τους διαδίκους για το πρόσωπο το οποίο προτίθεται να διορίσει και παρέχει στους διαδίκους τη δυνατότητα να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους. Αν υφίσταται σχετικός κατάλογος/μητρώο, το δικαστήριο ή ο διάδικος επιλέγει συνήθως πραγματογνώμονα από τον εν λόγω κατάλογο/μητρώο, αλλά αυτό δεν είναι πάντοτε υποχρεωτικό.

β) Διορισμός από τους διαδίκους

Όταν οι διάδικοι επιθυμούν να διορίσουν πραγματογνώμονα για να γνωμοδοτήσει, οφείλουν να ακολουθήσουν συγκεκριμένη διαδικασία: για να ζητήσουν οι διάδικοι την εκπόνηση έκθεσης πραγματογνωμοσύνης σε αστική υπόθεση, πρέπει να υποβάλουν σχετική έγγραφη αίτηση στο δικαστήριο. Η αίτηση πρέπει να περιέχει πληροφορίες σχετικά με τον σκοπό της έκθεσης πραγματογνωμοσύνης και το αντικείμενο που πρόκειται να υποβληθεί σε πραγματογνωμοσύνη. Αν το δικαστήριο κάνει δεκτή την αίτηση, οι διάδικοι πρέπει να υποβάλουν τα ερωτήματά τους στο δικαστήριο. Μετά την παραλαβή των ερωτημάτων, το δικαστήριο διορίζει έναν ή περισσότερους πραγματογνώμονες. Όπως προαναφέρθηκε, οι διάδικοι επίσης μπορούν να διορίσουν πραγματογνώμονα, αλλά το δικαστήριο δεν δεσμεύεται από τον διορισμό αυτόν.

2. Διαδικασία

α) Πολιτική δικονομία

Η διαδικασία εξαρτάται από το είδος του πραγματογνώμονα που συμμετέχει στην υπόθεση. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ο πραγματογνώμονας καλείται σε ακροαματική διαδικασία για να απαντήσει σε ερωτήματα σχετικά με κάποιο αντικείμενο, π.χ. πραγματογνώμονας σε θέματα παιδιών μπορεί να κληθεί σε υπόθεση οικογενειακού δικαίου για να γνωμοδοτήσει επί τεχνικών ερωτημάτων, ενώ σε άλλες περιπτώσεις ο πραγματογνώμονας καλείται μόνο να εκπονήσει γραπτή έκθεση. Περαιτέρω, σε άλλες περιπτώσεις, ο πραγματογνώμονας έχει ρόλο δικαστή και συμμετέχει στις διαβουλεύσεις.

Ακολουθούν δύο συναφή παραδείγματα:

Ο πραγματογνώμονας-αξιολογητής που διορίζεται από τον προεδρεύοντα δικαστή / το δικαστήριο σε συγκεκριμένη υπόθεση, στην οποία κρίνεται αναγκαία η συμβολή της πραγματογνωσίας του, έχει ρόλο δικαστή (αλλά και ειδικές γνώσεις σε συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο) και συμμετέχει στις διαβουλεύσεις του δικαστηρίου. Στις υποθέσεις οικογενειακού δικαίου, το δικαστήριο επικουρείται από πραγματογνώμονες σε θέματα παιδιών.

Στις υποθέσεις στις οποίες ορισμένο ζήτημα πρέπει να αξιολογηθεί από πραγματογνώμονα, ο πραγματογνώμονας πρέπει να απαντήσει στα ερωτήματα που του έθεσε το δικαστήριο υποβάλλοντας γραπτή έκθεση προς το δικαστήριο. Ο πραγματογνώμονας πρέπει να ενημερώσει τους διαδίκους για τον χρόνο και τον τόπο της αυτοψίας του. Αν η έκθεση πραγματογνωμοσύνης είναι ελλιπής, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει τον πραγματογνώμονα να πραγματοποιήσει νέα αυτοψία ή να συμπληρώσει την έκθεσή του με πρόσθετη γραπτή έκθεση. Για την έκθεση πραγματογνωμοσύνης υπάρχουν προκαθορισμένα υποδείγματα. Το δικαστήριο δεν παρακολουθεί τη δραστηριότητα του πραγματογνώμονα. Μετά την υποβολή της έκθεσης, οι διάδικοι μπορούν να υποβάλουν συμπληρωματικά ερωτήματα στον πραγματογνώμονα, εφόσον το επιτρέψει το δικαστήριο. Στη συνέχεια, το δικαστήριο αποφασίζει αν τα συμπληρωματικά ερωτήματα πρέπει να απαντηθούν από τον πραγματογνώμονα εγγράφως, με συμπληρωματική έκθεση, ή προφορικά, στο πλαίσιο ακροαματικής διαδικασίας. Ο πραγματογνώμονας μπορεί επίσης να κληθεί να παραστεί σε ακροαματική διαδικασία για να απαντήσει σε ερωτήσεις σχετικά με την έκθεσή του.

Οι έγγραφες ή προφορικές γνωμοδοτήσεις των πραγματογνώμωνων αμφισβητούνται από τους διαδίκους κατά τη διάρκεια της δίκης. Σε κάθε περίπτωση, ο δικαστής ουδέποτε δεσμεύεται από τις γνωμοδοτήσεις των πραγματογνώμωνων.

β) Άλλες διαδικασίες

Στις ποινικές υποθέσεις επίσης υπάρχει η δυνατότητα συμμετοχής πραγματογνώμωνων. Οι πραγματογνώμονες καλούνται και συνήθως παρίστανται στη δίκη.

Οι πληροφορίες που παρουσιάζονται στην παρούσα ενότητα συγκεντρώθηκαν στο πλαίσιο του έργου «Εξεύρεση πραγματογνώμονα» από σημεία επαφής ανά χώρα που επιλέχθηκαν από το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Εμπειρογνωσίας και Εμπειρογνώμωνων (European Expertise & Experts Institute – EEEI).

Τελευταία επικαιροποίηση: 09/05/2022

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Αναζήτηση εμπειρογνώμονα - Γερμανία

I. Κατάλογοι και μητρώα πραγματογνώμωνων

Υπάρχουν πλήρη μητρώα πραγματογνώμωνων. Υπάρχουν περίπου 200-300 διαφορετικοί τομείς εξειδίκευσης.

Κατάλογος των ορκωτών και δημόσια διορισμένων από τα εμπορικά και βιομηχανικά επιμελητήρια πραγματογνώμωνων διατίθεται [εδώ](#).

Κατάλογος των ορκωτών και δημόσια διορισμένων από τα βιοτεχνικά επιμελητήρια πραγματογνωμόνων διατίθεται [εδώ](#).

Κατάλογος των ορκωτών και δημόσια διορισμένων από τα γεωργικά επιμελητήρια πραγματογνωμόνων διατίθεται στους [περιφερειακούς ιστοτόπους των γεωργικών επιμελητηρίων](#).

Κατάλογος των ορκωτών και δημόσια διορισμένων από τα αρχιτεκτονικά επιμελητήρια πραγματογνωμόνων διατίθεται στους [ιστοτόπους των αρχιτεκτονικών επιμελητηρίων](#).

Πληροφορίες για τους ορκωτούς και δημόσια διορισμένους από τα επιμελητήρια μηχανικών πραγματογνώμονες, και για τα σχετικά μητρώα διατίθενται [εδώ](#).

Κατάλογος των πραγματογνωμόνων που έχουν καταχωριστεί από τα επιμελητήρια λογιστών διατίθεται [εδώ](#).

Ακόμη μία βάση δεδομένων είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση <https://www.bvs-ev.de/sachverstaendigenverzeichnis/> πρόκειται για την ομοσπονδιακή ένωση δημόσια διορισμένων και ορκωτών πραγματογνωμόνων.

Οι ιατρικοί πραγματογνώμονες δεν υποχρεούνται να διορίζονται και να ορκίζονται δημόσια. Κατάλογοι ιατρικών πραγματογνωμόνων τηρούνται στους περιφερειακούς ιστοτόπους των ιατρικών συλλόγων.

Ο διορισμός πραγματογνώμονα από το μητρώο είναι πρακτική που ακολουθείται ευρέως από τα δικαστήρια. Αν πληρούνται οι σχετικές απαιτήσεις, ο πραγματογνώμονας εγγράφεται στο μητρώο αυτομάτως. Τα οριζόμενα από το κράτος επιμελητήρια εγγραφής είναι υπεύθυνα για την άμεση επικαιροποίηση των μητρώων.

Οι κύριες νομικές διατάξεις που ισχύουν στη Γερμανία για τη δικαστική πραγματογνωμοσύνη είναι οι εξής:

[άρθρα 401 και επ. του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας \(Zivilprozessordnung — ZPO\)](#)

άρθρο 36 του νόμου για τη ρύθμιση του εμπορίου

άρθρο 91 του νόμου για τη ρύθμιση της βιοτεχνίας

νόμος περί διοικητικής διαδικασίας

Κώδικας Ποινικής Δικονομίας

[Κώδικας δεοντολογίας πραγματογνωμόνων των βιομηχανικών και εμπορικών επιμελητηρίων](#)

II. Προσόντα των πραγματογνωμόνων

Ένα πρόσωπο μπορεί να περιληφθεί στον κατάλογο των πραγματογνωμόνων αν έχει ιδιαίτερα υψηλό επίπεδο προσόντων στον τομέα της ειδικότητάς του.

Ο αιτών, για να περιληφθεί στον κατάλογο, πρέπει απαραίτητως να διαθέτει κατάλληλη επαγγελματική πείρα. Οι επαγγελματικές δεξιότητες πρέπει να αποδεικνύονται με την παροχή κατάλληλης τεκμηρίωσης της εργασίας του πραγματογνώμονα (π.χ. βιογραφικό σημείωμα, αντίγραφα πιστοποιητικών όλων των σχετικών πανεπιστημιακών και επαγγελματικών προσόντων, επαγγελματική πείρα, συστάσεις, εκθέσεις, μαθήματα κατάρτισης). Πραγματοποιείται επίσης εξέταση από τα βιομηχανικά και εμπορικά επιμελητήρια / βιοτεχνικά επιμελητήρια και, στην περίπτωση των αρχιτεκτόνων και των μηχανικών, από τα επαγγελματικά τους επιμελητήρια. Εκτός από την εκπαίδευση, τη συνεχή επαγγελματική κατάρτιση και πείρα, ο ενδιαφερόμενος πρέπει να αποδείξει ότι διαθέτει ανεξαρτησία και ακεραιότητα.

Οι ορκωτοί και δημόσια διορισμένοι πραγματογνώμονες είναι γενικά εγγεγραμμένοι στο μητρώο για πέντε έτη. Για να διοριστούν εκ νέου και, συνεπώς, να εγγραφούν στα μητρώα για μία ακόμη πενταετία, πρέπει, πριν από τη λήξη της πενταετούς περιόδου, να αποδείξουν τις δεξιότητες, την ακεραιότητα και την περαιτέρω επαγγελματική επιμόρφωσή τους (π.χ. με επαλήθευση και έλεγχο των εκθέσεων που πρέπει να υποβληθούν για την εγγραφή τους στα μητρώα για νέα περίοδο 5 ετών). Οι αρμόδιοι φορείς πρέπει να παρέχουν κατάρτιση. Αν ο πραγματογνώμονας δεν τηρεί τους σχετικούς κανόνες ή δεν επικαιροποιεί τις γνώσεις του, τα επιμελητήρια δικαιούνται να τον διαγράψουν από τα μητρώα.

III. Αμοιβή των πραγματογνωμόνων

Σε αστικές, διοικητικές και ποινικές υποθέσεις, η αμοιβή υπολογίζεται βάσει του γερμανικού [νόμου περί δικαστικών αμοιβών και αποζημιώσεων](#) (JVEG).

Μπορούν να ζητηθούν προκαταβολές και προπληρωμές.

Όταν ο πραγματογνώμονας αναλαμβάνει εξωδικαστική αποστολή, η αμοιβή εξαρτάται από τη συγκεκριμένη συμφωνία αποζημίωσης.

IV. Ευθύνη των πραγματογνωμόνων

Ο πραγματογνώμονας φέρει ευθύνη για τυχόν εσφαλμένη γνωμοδότηση, ανεξάρτητα από το αν η πραγματογνωμοσύνη του έχει ανατεθεί από ιδιώτες ή από το δικαστήριο. Αν ο πραγματογνώμονας που έχει οριστεί από το δικαστήριο καταρτίσει εσφαλμένη γνωμοδότηση εκ προθέσεως ή από βαρεία αμέλεια και αυτή η εσφαλμένη γνωμοδότηση αποτελέσει τη βάση δικαστικής απόφασης, οφείλει να αποζημιώσει τον διάδικο που υφίσταται ζημία [άρθρο 839a του Αστικού Κώδικα (BGB)].

Όταν ο πραγματογνώμονας αναλαμβάνει εξωδικαστική αποστολή, εφαρμόζονται οι γενικές διατάξεις περί (συμβατικής) ευθύνης.

V. Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες πραγματογνωμοσύνης

1. Διορισμός πραγματογνωμόνων

Ο πραγματογνώμονας διορίζεται από το δικαστήριο. Ωστόσο, οι διάδικοι έχουν το δικαίωμα να υποβάλλουν προτάσεις σχετικά με τα πρόσωπα που πρέπει να διοριστούν.

α) Διορισμός από δικαστήριο

Το δικαστήριο συνήθως χρησιμοποιεί κατάλογο ή μητρώο πραγματογνωμόνων. Το δικαστήριο μπορεί επίσης να διορίζει οποιονδήποτε πραγματογνώμονα θεωρείται κατάλληλος και ικανός. Πραγματογνώμονας διορισμένος από δικαστήριο είναι πραγματογνώμονας που διορίζεται και δέχεται εντολές από το δικαστήριο. Το κύριο καθήκον του είναι να επικουρεί το δικαστήριο στο πλαίσιο του τομέα της ειδικότητάς του.

β) Διορισμός από τους διαδίκους

Αν οι διάδικοι συμφωνήσουν για τον διορισμό συγκεκριμένων προσώπων ως πραγματογνωμόνων, το δικαστήριο δεσμεύεται από τη συμφωνία τους· ωστόσο, το δικαστήριο μπορεί να περιορίσει την επιλογή που έκαναν οι διάδικοι σε ορισμένο μόνον αριθμό προσώπων.

Αν ένας διάδικος επιθυμεί να διορίσει πραγματογνώμονα από τη δική του πλευρά για να τον επικουρεί, ο εν λόγω πραγματογνώμονας δεν θεωρείται δικαστικός πραγματογνώμονας αλλά τεχνικός σύμβουλος.

2. Διαδικασία

α) Αστική διαδικασία

Το δικαστήριο πρέπει να αιτιολογεί τις αποφάσεις του και να παραπέμπει στα συμπεράσματα του πραγματογνώμονα, αν ακολουθήσει τη γνωμοδότηση του πραγματογνώμονα. Το δικαστήριο δεν δεσμεύεται από τη γνωμοδότηση του πραγματογνώμονα, αλλά η γνωμοδότηση αυτή έχει συχνά κρίσιμη σημασία για την απόφαση. Σε περίπτωση αυτοψίας, ο πραγματογνώμονας πρέπει να επικοινωνήσει με όλους τους διαδίκους. Όταν, για παράδειγμα, ο πραγματογνώμονας χρειάζεται περισσότερες πληροφορίες από τους διαδίκους, η διαχείριση του θέματος αυτού πρέπει κατά κανόνα να γίνει από το δικαστήριο.

i. Έκθεση πραγματογνωμοσύνης

Οι διάδικοι μπορούν να αμφισβητήσουν την έκθεση του διορισμένου πραγματογνώμονα με ενστάσεις ή με την πρόσληψη τεχνικού συμβούλου και την υποβολή έκθεσής του στο δικαστήριο, προβαίνοντας έτσι σε αντιπραγματογνωμοσύνη.

ii. Ακροαματική διαδικασία

Για τη διεξαγωγή αποδείξεων, μπορεί να κινηθεί ανεξάρτητη διαδικασία πριν από τη δίκη («selbständiges Beweisverfahren»). Στο πλαίσιο αυτό, ο πραγματογνώμονας μπορεί να διοριστεί πριν από την έναρξη της κύριας διαδικασίας. Το αντικείμενο αυτής της διαδικασίας περιορίζεται στη διαφύλαξη αποδεικτικών στοιχείων για μεταγενέστερες δικαστικές διαδικασίες ή για την αποφυγή της δικαστικής διαμάχης. Η ακροαματική διαδικασία διέπεται από κώδικα δεοντολογίας και από διαδικαστικούς κανόνες. Ο πραγματογνώμονας πρέπει να απαντά στα ερωτήματα με τρόπο αντικειμενικό, κατανοητό και περιεκτικό. Στο γερμανικό δικονομικό δίκαιο δεν προβλέπεται αντεξέταση στην αστική διαδικασία, αλλά ερωτήσεις μπορούν να τεθούν όχι μόνον από τον δικαστή αλλά και από τους διαδίκους.

β) Λοιπές διαδικασίες

Στις ποινικές υποθέσεις, το δικαστήριο πρέπει να διορίζει τον πραγματογνώμονα από αναγνωρισμένο μητρώο δικαστικών πραγματογνωμόνων· άλλα πρόσωπα μπορούν να επιλεγούν μόνον αν αυτό επιβάλλεται από ειδικές περιστάσεις [άρθρο 73 παράγραφος 2 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (StPO)]. Το δικαστήριο μπορεί να κατευθύνει τη δραστηριότητα του πραγματογνώμονα. Άλλοι σχετικοί κανόνες υπάρχουν στον [ΕΚ](#) [Κώδικα Ποινικής Δικονομίας](#).

Οι πληροφορίες που παρουσιάζονται στην παρούσα ενότητα συγκεντρώθηκαν στο πλαίσιο του έργου «Εξεύρεση πραγματογνώμονα» από σημεία επαφής ανά χώρα που επιλέχθηκαν από το [ΕΚ](#) [Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Εμπειρογνώσιας και Εμπειρογνώμωνων \(European Expertise & Experts Institute – EEEI\)](#).

Τελευταία επικαιροποίηση: 27/04/2023

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Αναζήτηση εμπειρογνώμονα - Εσθονία

I. Κατάλογοι και μητρώα πραγματογνωμόνων

Σύμφωνα με τον εσθονικό νόμο περί εγκληματολογικών ερευνών, ο πραγματογνώμονας είναι πρόσωπο που παρέχει μη νομική ή νομική εμπειρογνωμοσύνη στις υποθέσεις που ο νόμος το επιτρέπει. Ορισμένοι πραγματογνώμονες απασχολούνται από κρατικούς φορείς («δικαστικοί πραγματογνώμονες»), ενώ άλλοι είναι εγγεγραμμένοι στον κατάλογο φορέα πραγματογνωμόνων.

Υπάρχουν επίσης κατάλογοι πραγματογνωμόνων στην Εσθονία. Οι κατάλογοι είναι ελεύθερα προσβάσιμοι στο κοινό. Μπορείτε να τηλεφορτώσετε ή να διαβάσετε τους καταλόγους [ΕΚ](#) [εδώ](#) και [ΕΚ](#) [εδώ](#).

Το Εσθονικό Εγκληματολογικό Ινστιτούτο, ένα κρατικό εγκληματολογικό εργαστήριο, είναι υπεύθυνο για την επικαιροποίηση των εν λόγω καταλόγων. Κάθε πρόσωπο που πληροί τις απαιτήσεις του άρθρου 6 παράγραφος 1 σημεία 1)-3) και παράγραφος 2 σημεία 1) και 2) του νόμου περί εγκληματολογικών ερευνών εγγράφεται στον δεύτερο κατάλογο που αναφέρεται ανωτέρω.

II. Προσόντα των πραγματογνωμόνων

Οι ελάχιστες απαιτήσεις για τη χορήγηση του καθεστώτος του δικαστικού πραγματογνώμονα βασίζονται στον νόμο περί εγκληματολογικών ερευνών. Η εμπειρογνωμοσύνη του δικαστικού πραγματογνώμονα αποκτάται μέσω κατάρτισης.

Η κατάρτιση των ιατροδικαστών παρέχεται από το Πανεπιστήμιο του Tartu στο πλαίσιο του προγράμματος ιατροδικαστικής ειδίκευσης διάρκειας 4 ετών. Οι ειδικευόμενοι αποκτούν επαγγελματικές δεξιότητες στο EFSI, το οποίο αποτελεί μία από τις βάσεις κατάρτισης του Πανεπιστημίου του Tartu.

Δεν υπάρχει εκπαιδευτικό ίδρυμα για την κατάρτιση των δικαστικών πραγματογνωμόνων στους λοιπούς τομείς της εγκληματολογίας στην Εσθονία. Οι πραγματογνώμονες καταρτίζονται στο EFSI υπό την καθοδήγηση έμπειρων επαγγελματιών. Στις περισσότερες περιπτώσεις η εκπαίδευση διαρκεί 2 έτη. Το πρόγραμμα κατάρτισης περιλαμβάνει τόσο γενικά όσο και ειδικότερα θέματα και αποσκοπεί στην απόκτηση επαγγελματικών δεξιοτήτων από τον πραγματογνώμονα. Το πρόγραμμα κατάρτισης καταστρώνεται με βάση τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε είδους εμπειρογνωμοσύνης, λαμβάνοντας επίσης υπόψη το επαγγελματικό πανεπιστημιακό υπόβαθρο και την προηγούμενη εργασιακή πείρα του ασκούμενου πραγματογνώμονα.

Εάν ο εργαζόμενος πληροί τις απαιτήσεις που προβλέπονται για τους δικαστικούς πραγματογνώμονες στον νόμο περί εγκληματολογικών ερευνών, έχει ολοκληρώσει την κατάρτιση και έχει αποκτήσει επαρκή πείρα για την παροχή ανεξάρτητης πραγματογνωμοσύνης, του αναγνωρίζεται το καθεστώς του δικαστικού πραγματογνώμονα. Μετά την όρκισή του ως δικαστικού πραγματογνώμονα που προβλέπεται στον νόμο περί εγκληματολογικών ερευνών, μπορεί να ξεκινήσει την εργασία του ως δικαστικός πραγματογνώμονας.

III. Αμοιβή των πραγματογνωμόνων

Η χρηματοδότηση των ερευνών περιγράφεται στο κεφάλαιο 5 του νόμου περί εγκληματολογικών ερευνών. Η διεξαγωγή ερευνών σε κρατικό εγκληματολογικό φορέα χρηματοδοτείται από τον ετήσιο κρατικό προϋπολογισμό. Τα ακριβή τέλη των ερευνών καθορίζονται στο άρθρο 26 του νόμου περί εγκληματολογικών ερευνών.

Δεν υπάρχει ειδική μέθοδος για την αποζημίωση των πραγματογνωμόνων. Στις περισσότερες περιπτώσεις, απαιτείται από τους πραγματογνώμονες να υποβάλουν προσφορά πριν από τον διορισμό τους. Το δικονομικό δίκαιο προβλέπει επίσης την επιστροφή των εξόδων του πραγματογνώμονα.

Οι δαπάνες των ερευνών περιλαμβάνουν το σύνολο των δαπανών που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο της έρευνας, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών που προέκυψαν από την εμπλοκή πραγματογνωμόνων ή φορέων με υπεργολαβία. Τα έξοδα εξωδικαστικών διαδικασιών πραγματογνωμοσύνης μπορούν να συμπεριληφθούν στο διαδικαστικό κόστος.

Οι πραγματογνώμονες μπορούν να λαμβάνουν προκαταβολή επί των εξόδων.

IV. Ευθύνη των πραγματογνωμόνων

Οι πραγματογνώμονες οφείλουν να ενημερώνουν κάθε μέρος που συμμετέχει στη διαδικασία σχετικά με την έναρξη της έρευνας. Η εκ προθέσεως υποβολή ψευδούς πραγματογνωμοσύνης συνιστά ποινικό αδίκημα σύμφωνα με το άρθρο 321 του Ποινικού Κώδικα.

Οι πραγματογνώμονες ευθύνονται βάσει των γενικών διατάξεων περί συμβατικής και αδικοπρακτικής ευθύνης. Επιπλέον, υπάρχει ειδική διάταξη του ποινικού δικαίου που αφορά την ευθύνη των πραγματογνωμόνων: Ψευδής κατηγορία: (1) Η εν γνώσει υποβολή ψευδών κατηγοριών σχετικά με την τέλεση αξιόποινης πράξης από άλλο πρόσωπο τιμωρείται με χρηματική ποινή ή με φυλάκιση έως ένα έτος. (2) Η ίδια πράξη, αν περιλαμβάνει απατηλή κατασκευή αποδεικτικών μέσων, τιμωρείται με χρηματική ποινή ή με φυλάκιση έως πέντε έτη.

Οι πραγματογνώμονες δεν υποχρεούνται να συνάπτουν σύμβαση ασφάλισης επαγγελματικής ευθύνης για την κάλυψη της ευθύνης τους.

V. Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες πραγματογνωμοσύνης

Νομικές διατάξεις σχετικά με τις διαδικασίες πραγματογνωμοσύνης στην Εσθονία διατίθενται στη διεύθυνση:

[ΕΚ](#) [Riigi Teataja](#)

[ΕΚ](#) [Κώδικας Ποινικής Δικονομίας](#)

[ΕΚ](#) [Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας](#)

[ΕΚ](#) [Νόμος περί εγκληματολογικών ερευνών](#)

Δεν υπάρχουν διαφορές μεταξύ του διορισμού πραγματογνωμόνων σε αστικές ή διοικητικές διαδικασίες. Στις ποινικές διαδικασίες διορίζεται δικαστικός πραγματογνώμονας κατόπιν αιτήματος προς το EFSI για να συνδράμει τον εισαγγελέα και το δικαστήριο, εφόσον είναι αναγκαίο.

Ο τίτλος του πραγματογνώμονα δεν προστατεύεται στην Εσθονία. Σε πάνω από το 70 % των ποινικών υποθέσεων, το 30 % των αστικών διαδικασιών και το 10 % των διοικητικών διαδικασιών διορίζονται πραγματογνώμονες.

V.1 Διορισμός πραγματογνώμωνων

Οι πραγματογνώμονες μπορούν να διορίζονται από το δικαστήριο και, σε ορισμένες περιπτώσεις, από τα μέρη. Πραγματογνώμονες μπορούν επίσης να διοριστούν για τους σκοπούς προκαταρκτικής ή προδικαστικής διαδικασίας. Δεν υπάρχει υποχρέωση διορισμού πραγματογνώμονα εγγεγραμμένου σε έναν από τους καταλόγους. Στις ποινικές διαδικασίες, κατά το στάδιο της προδικασίας, μπορεί να διοριστεί πραγματογνώμονας από την αστυνομία (ανακριτική αρχή) ή από εισαγγελία.

Εάν τα μέρη δεν διορίσουν πραγματογνώμονα ή δεν καταλήξουν σε συμφωνία σχετικά με το πρόσωπο που θα διοριστεί ή σε περίπτωση που έχει συνταχθεί έκθεση πραγματογνώμοσύνης πριν από τη δίκη, το δικαστήριο μπορεί να διορίσει πραγματογνώμονα. Σε υποθέσεις αστικού δικαίου, οι διάδικοι πρέπει να καταβάλουν προκαταβολή για τα έξοδα πραγματογνώμοσύνης πριν από τον διορισμό του πραγματογνώμονα. Τα μέρη μπορούν να υποβάλουν τις προτάσεις τους σχετικά με το ποιος πρέπει να διοριστεί πραγματογνώμονας, αλλά οι προτάσεις αυτές δεν είναι δεσμευτικές για το δικαστήριο.

Δεν υπάρχουν σημαντικές διαφορές όσον αφορά τον διορισμό πραγματογνώμωνων από τα διάφορα δικαστήρια και τους διάφορους κλάδους της δικαιοσύνης. Οι πραγματογνώμονες που διορίζονται από το δικαστήριο έχουν νομική υποχρέωση να αναφέρουν οποιαδήποτε σύγκρουση συμφερόντων.

V.2 Διαδικασία

Αστική Διαδικασία

Οι πραγματογνώμονες υπέχουν τη γενική υποχρέωση να εκτελούν τα καθήκοντά τους με επιμέλεια, πληρότητα και αντικειμενικότητα και να διασφαλίζουν ότι οι πραγματογνώμοσύνες τους είναι επιστημονικά έγκυρες. Αυτό ισχύει για όλα τα είδη των δικαστικών διαδικασιών.

Τα μέρη μπορούν να αμφισβητήσουν την έκθεση πραγματογνώμοσύνης με δηλώσεις τους ή με την προσκόμιση αντιπραγματογνώμοσύνης.

Το δικαστήριο δεν δεσμεύεται από τη γνωμοδότηση του πραγματογνώμονα. Το δικαστήριο μπορεί να ακολουθήσει τη γνωμοδότηση του πραγματογνώμονα, έστω και αν ένας εκ των διαδίκων την έχει αμφισβητήσει κατά τη διάρκεια της δίκης.

Ακόμη και στην περίπτωση αυτή, δεδομένου ότι η πραγματογνώμοσύνη αποτελεί ένα μόνο αποδεικτικό μέσο μεταξύ άλλων, το δικαστήριο θα εξετάσει την αποδεικτική ισχύ της πραγματογνώμοσύνης σε σχέση με τα λοιπά αποδεικτικά μέσα.

Δεν προβλέπεται διαδικασία κατά την οποία οι πραγματογνώμονες συναντώνται πριν από τη δίκη ή εξετάζονται κατ' αντιπαράσταση.

Οι πραγματογνώμονες επιτρέπεται να έλθουν σε επαφή με τους διαδίκους κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, εάν χρειάζονται περισσότερες πληροφορίες.

1. Έκθεση πραγματογνώμοσύνης

Στην Εσθονία οι εκθέσεις πραγματογνώμοσύνης μπορούν να υποβάλλονται γραπτά και ενίοτε προφορικά. Οι πραγματογνώμονες δεν υποχρεούνται να ακολουθούν ορισμένη δομή κατά την υποβολή της έκθεσής τους, με την εξαίρεση της ποινικής διαδικασίας.

Οι πραγματογνώμονες οφείλουν να απαντούν στα επιχειρήματα των μερών στην τελική έκθεση. Όταν τα μέρη ζητούν συμπληρωματική έκθεση λόγω ζητημάτων στην αρχική έκθεση, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει τη σύνταξη συμπληρωματικής έκθεσης. Σε περίπτωση ασάφειας, αντιφατικότητας ή ανεπάρκειας της πραγματογνώμοσύνης που δεν μπορεί να εξαλειφθεί με συμπληρωματικά ερωτήματα, το δικαστήριο έχει το δικαίωμα να διατάξει άλλη έρευνα. Η επανέρευνα διενεργείται από τον ίδιο ή από άλλο πραγματογνώμονα.

2. Ακροαματική διαδικασία

Οι πραγματογνώμονες δεν παρίστανται σε τυχόν προκαταρκτικές ακροάσεις, αλλά καλούνται στις ακροάσεις για να απαντήσουν σε ερωτήσεις του δικαστηρίου ή των διαδίκων. Αποτελεί συνήθη πρακτική να εξετάζονται οι πραγματογνώμονες κατ' αντιπαράσταση. Μπορεί να γίνει ακρόαση των πραγματογνώμωνων μέσω τηλεφωνικής διάσκεψης, εάν τα μέρη συμφωνήσουν σχετικά πριν από την ακρόαση.

Οι πληροφορίες που παρουσιάζονται στην παρούσα ενότητα συγκεντρώθηκαν στο πλαίσιο του έργου «Εξεύρεση πραγματογνώμονα» από σημεία επαφής ανά χώρα που επιλέχθηκαν από το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Εμπειρογνώσεως και Εμπειρογνώμωνων (European Expertise & Experts Institute – EEEI).

Τελευταία επικαιροποίηση: 10/09/2020

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Αναζήτηση εμπειρογνώμονα - Ελλάδα

I. Κατάλογοι και μητρώα πραγματογνώμωνων

Στην Ελλάδα οι πραγματογνώμονες κατηγοριοποιούνται ανά ειδικότητα. Τα μητρώα των πραγματογνώμωνων τηρούνται από τα πρωτοδικεία. Είναι δημόσια, αλλά χρησιμοποιούνται μόνο από τους δικαστές που επιθυμούν να διορίσουν πραγματογνώμονα. Το δικαστήριο μπορεί να διορίσει έναν ή περισσότερους πραγματογνώμονες, αν κρίνει ότι τα υπό εξέταση ζητήματα απαιτούν ειδικές γνώσεις. Επιπλέον, το δικαστήριο υποχρεούται να διορίσει πραγματογνώμονες αν το ζητήσει διάδικος και το δικαστήριο κρίνει ότι χρειάζονται ειδικές γνώσεις.

Για να εγγραφεί πραγματογνώμονας στο μητρώο, πρέπει να υποβάλει σχετική αίτηση.

Κατόπιν δημόσιας πρόσκλησης υποβολής αιτήσεων σε πολιτικό ή διοικητικό πρωτοδικείο (μέσω του επίσημου ιστότοπου του δικαστηρίου), κάθε ενδιαφερόμενος υποβάλλει γραπτή αίτηση με τα προσωπικά του στοιχεία στη γραμματεία του πρωτοδικείου, με την οποία δηλώνει ότι:

δεν έχει καταδικαστεί ούτε κατηγορείται για κακούργημα ή πλημμέλημα που συνεπάγεται στέρηση των πολιτικών του δικαιωμάτων,

δεν στερείται την άδεια να ασκεί το επάγγελμά του,

δεν έχει στερηθεί το δικαίωμα να διαθέτει ελεύθερα την περιουσία του λόγω πτώχευσης ή θέσης υπό συμπαράσταση,

δεν είναι δικαστής, εισαγγελέας ή υπάλληλος της γραμματείας δικαστηρίου.

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας υποβολής αιτήσεων, η οποία πραγματοποιείται κάθε χρόνο, δημοσιεύεται σχέδιο καταλόγου πραγματογνώμωνων.

Μόλις παρέλθει η προθεσμία υποβολής αντιρρήσεων κατά του καταλόγου, ο οριστικός κατάλογος εγκρίνεται από το οικείο πολυμελές πρωτοδικείο.

Όσον αφορά τις ποινικές διαδικασίες, το μητρώο πραγματογνώμωνων καταρτίζεται από το συμβούλιο πλημμελειοδικών ύστερα από πρόταση του εισαγγελέα. Οι πραγματογνώμονες πρέπει να πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

να είναι άνω των 21 ετών,

να είναι νομικά ικανοί και να μην πάσχουν από διανοητική διαταραχή,

να μην έχουν καταδικαστεί για κακούργημα ή πλημμέλημα που συνεπάγεται τη στέρηση των πολιτικών τους δικαιωμάτων ή την έκπτωσή τους από τη δημόσια υπηρεσία,

να μην τους έχει αφαιρεθεί η άδεια να ασκούν το επάγγελμά τους,

να μην έχουν συμπράξει στη διαμόρφωση του αντικείμενου της πραγματογνώμοσύνης,

να μην είναι οι αρμόδιοι δικαστές, εισαγγελείς, γραμματείς ή υπάλληλοι στη σχετική διαδικασία,

να μην έχουν καταδικαστεί για την ίδια πράξη με τον κατηγορούμενο, και να μην είναι σύζυγοι, αδέρφια ή στενοί συγγενείς του κατηγορουμένου.

Οι πραγματογνώμονες μπορούν να διαγραφούν από το μητρώο με δική τους επιθυμία, αν δεν πληρούν πλέον τις προϋποθέσεις ή αν το αποφασίσει η αρμόδια αρχή.

II. Προσόντα των πραγματογνωμόνων

Οι πραγματογνώμονες, για να θεωρούνται πραγματογνώμονες, πρέπει να είναι μέλη επαγγελματικής οργάνωσης.

III. Αμοιβή των πραγματογνωμόνων

Στις ποινικές διαδικασίες, η αμοιβή του πραγματογνώμονα καταβάλλεται από το κράτος. Όσον αφορά τις αστικές διαδικασίες, ο ενάγων πρέπει να καταβάλει προκαταβολή επί των εξόδων για τους πραγματογνώμονες που διορίζονται από το δικαστήριο. Στο τέλος της δίκης, τα έξοδα επιβάλλονται σε βάρος του ηττηθέντος διαδίκου. Οι διάδικοι μπορούν, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να λάβουν νομική βοήθεια όσον αφορά την αμοιβή του πραγματογνώμονα.

IV. Ευθύνη των πραγματογνωμόνων

Οι πραγματογνώμονες ευθύνονται βάσει του γενικού δικαίου για τις συμβάσεις και τις αδικοπράξεις. Δεν υποχρεούνται να συνάψουν σύμβαση ασφάλισης επαγγελματικής ευθύνης για την κάλυψη της ενδεχόμενης ευθύνης τους.

V. Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες πραγματογνωμοσύνης

Οι κύριες νομικές διατάξεις που διέπουν τη δικαστική πραγματογνωμοσύνη στην Ελλάδα είναι τα άρθρα 368-392 του ελληνικού κώδικα πολιτικής δικονομίας, το βασιλικό διάταγμα αριθ. 566/1968 και το άρθρο 20 παράγραφος 7 του νόμου 2882/2001 (κώδικας αναγκαστικών απαλλοτριώσεων). Περαιτέρω, εφαρμόζονται επίσης κατά περίπτωση τα άρθρα 159-168 του ελληνικού κώδικα διοικητικής δικονομίας και τα άρθρα 183-203 του ελληνικού κώδικα ποινικής δικονομίας.

Το δικαστήριο έχει τη διακριτική ευχέρεια να διατάξει τη διεξαγωγή αποδείξεων, δεδομένου ότι υπερισχύει ο σκοπός της διακρίβωσης της αλήθειας. Το μόνο όριο της εξουσίας αυτής είναι η αρχή της εκατέρωθεν ακρόασης.

1. Διορισμός πραγματογνωμόνων

Πραγματογνώμονες μπορούν να διοριστούν από το δικαστήριο και από τους διαδίκους. Ο διορισμός πραγματογνωμόνων στις διοικητικές διαδικασίες είναι παρόμοιος μ' αυτόν στις αστικές διαδικασίες. Στις διαδικασίες ενώπιον ποινικού δικαστηρίου, ο πραγματογνώμονας μπορεί να διοριστεί από τον εισαγγελέα ή από το δικαστήριο κατά τη διάρκεια της ανάκρισης. Για τον σκοπό αυτό, τηρείται διαφορετικό μητρώο από αυτό που τηρείται για τις αστικές διαδικασίες και ο πραγματογνώμονας πρέπει να πληροί αυστηρότερες προϋποθέσεις απ' ό,τι στις αστικές και τις διοικητικές διαδικασίες.

α) Διορισμός από το δικαστήριο

Το πολιτικό δικαστήριο έχει τη διακριτική ευχέρεια να διορίσει πραγματογνώμονα είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν ρητού αιτήματος διαδίκου, αν τα σχετικά ζητήματα δεν μπορούν να διαγνωστούν διαφορετικά. Στην περίπτωση αυτή, η συζήτηση της υπόθεσης αναβάλλεται για ημερομηνία μετά την υποβολή της έκθεσης πραγματογνωμοσύνης. Το δικαστήριο έχει τη δυνατότητα να διορίσει ως πραγματογνώμονα οποιοδήποτε πρόσωπο που θεωρεί κατάλληλο για τον σκοπό αυτόν. Ο πραγματογνώμονας οφείλει να γνωστοποιήσει στο δικαστήριο κάθε τυχόν σύγκρουση συμφερόντων του. Οι πραγματογνώμονες που διορίζονται από το δικαστήριο έχουν πρόσβαση στη δικογραφία.

β) Διορισμός από τους διαδίκους

Στην Ελλάδα υπάρχουν τρία είδη διορισμένων από διάδικο πραγματογνωμόνων: τεχνικοί σύμβουλοι (άρθρα 391-392 του κώδικα πολιτικής δικονομίας, άρθρο 167 του κώδικα διοικητικής δικονομίας, άρθρα 204 επ. του κώδικα ποινικής δικονομίας), εξωδικαστικοί πραγματογνώμονες και μάρτυρες με ειδικές γνώσεις. Ο τεχνικός σύμβουλος διορίζεται από τον διάδικο για να ελέγχει τη δράση πραγματογνώμονα που έχει διοριστεί από το δικαστήριο. Ο εξωδικαστικός πραγματογνώμονας επιλέγεται από τον διάδικο. Η έκθεσή του πρέπει να προβληθεί και να προσκομιστεί από τον διάδικο, διαφορετικά απορρίπτεται ως απαράδεκτη. Αν πληρούνται οι εν λόγω προϋποθέσεις, το δικαστήριο εξετάζει και εκτιμά ελεύθερα τη γνωμοδότηση του πραγματογνώμονα. Η έκθεση δεν θεωρείται αποδεικτικό μέσο. Αντιθέτως, συνδέεται μάλλον με τη νομική βάση της επιχειρηματολογίας του διαδίκου. Οι μάρτυρες με ειδικές γνώσεις είναι μάρτυρες με ειδικές επιστημονικές ή τεχνικές γνώσεις οι οποίοι εξετάζονται από το δικαστήριο.

Το δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει αν θα στηρίξει το σκεπτικό της απόφασής του στη γνωμοδότηση του πραγματογνώμονα. Το δικαστήριο μπορεί να στηρίξει την απόφασή του στη γνωμοδότηση του πραγματογνώμονα ακόμη και αν η έκθεση πραγματογνωμοσύνης εκδόθηκε κατά παράβαση δικονομικών κανόνων. Ωστόσο, αν η παράβαση δικονομικών κανόνων είναι ουσιώδης, η έκθεση πραγματογνωμοσύνης θεωρείται ανυπόστατη. Στην περίπτωση αυτή, ο δικαστής δεν μπορεί να στηρίξει το σκεπτικό της απόφασής του στη γνωμοδότηση του πραγματογνώμονα.

2. Δικονομία (πολιτική)

Στους πραγματογνώμονες που έχουν διοριστεί από το δικαστήριο μπορούν να υποβάλουν ερωτήσεις και οι τεχνικοί σύμβουλοι των διαδίκων, εφόσον οι διάδικοι έχουν διορίσει τέτοιους συμβούλους. Μόνη υποχρέωση του πραγματογνώμονα είναι να υποβάλει την έκθεσή του. Οι πραγματογνώμονες που έχουν διοριστεί από τους διαδίκους μπορούν να επικοινωνούν με τους διαδίκους κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, ενώ οι πραγματογνώμονες που έχουν διοριστεί από το δικαστήριο χρειάζονται για τον σκοπό αυτόν άδεια του δικαστηρίου.

α) Έκθεση πραγματογνωμοσύνης

Στις ελληνικές διαδικασίες πραγματογνωμοσύνης δεν απαιτείται η υποβολή προκαταρκτικής έκθεσης πραγματογνωμοσύνης. Η κύρια έκθεση πραγματογνωμοσύνης μπορεί να υποβληθεί εγγράφως ή να παρουσιαστεί προφορικά. Ο πραγματογνώμονας δεν υποχρεούται να ακολουθήσει συγκεκριμένη δομή κατά την παρουσίαση της έκθεσής του.

Αν το δικαστήριο κρίνει ότι η έκθεση είναι ελλιπής ή ότι ο πραγματογνώμονας υπέπεσε σε αδικαιολόγητο παράπτωμα, μπορεί να διατάξει την εκπόνηση νέας ή συμπληρωματικής έκθεσης, αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν αιτήματος των διαδίκων. Το δικαστήριο μπορεί επίσης να διατάξει τον πραγματογνώμονα να καταβάλει τα δικαστικά έξοδα που οφείλονται στο αδικαιολόγητο παράπτωμα του πραγματογνώμονα.

Η έκθεση πραγματογνωμοσύνης μπορεί να αμφισβητηθεί με τους ισχυρισμούς των διαδίκων και αντιπραγματογνωμοσύνη.

β) Ακροαματική διαδικασία

Ο δικαστής διατάζει τον πραγματογνώμονα να παραστεί στην ακροαματική διαδικασία μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις.

Οι πληροφορίες που παρουσιάζονται στην παρούσα ενότητα συγκεντρώθηκαν στο πλαίσιο του έργου «Εξεύρεση πραγματογνώμονα» από σημεία επαφής ανά χώρα που επιλέχθηκαν από το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Εμπειρογνωσίας και Εμπειρογνώμονων ²¹ (European Expertise & Experts Institute – EEEI).

Τελευταία επικαιροποίηση: 25/04/2023

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Αναζήτηση εμπειρογνώμονα - Γαλλία

I. Κατάλογοι και μητρώα πραγματογνωμόνων

Κάθε εφετείο και το γαλλικό ανώτατο δικαστήριο αστικών και ποινικών υποθέσεων (Ακυρωτικό Δικαστήριο) τηρεί κατάλογο ή μητρώο πραγματογνωμόνων. Ωστόσο, τα δικαστήρια και οι εισαγγελείς είναι ελεύθεροι να διορίζουν οποιοδήποτε πρόσωπο θεωρείται κατάλληλο και ικανό. Στις περιπτώσεις αυτές πρέπει να αιτιολογούν την επιλογή τους.

Οι κατάλογοι των πραγματογνωμόνων δημοσιεύονται στους ιστότοπους των δικαστηρίων και ιδίως στον ιστότοπο του [ΕΛΕΓΧΟΥ ΑΚΥΡΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ](#) και των εφετείων.

Για να εγγραφούν σε κατάλογο δικαστηρίου, οι πραγματογνώμονες πρέπει να πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

να είναι κάτω των 70 ετών. Στην πράξη, ο πραγματογνώμονας πρέπει να είναι ηλικίας μεταξύ 35 και 57-58 ετών για να εγγραφεί σε κατάλογο πραγματογνωμόνων·

να είναι πολίτης της Ευρωπαϊκής Ένωσης·

να μην έχει προσβάλει την τιμή, την εντιμότητα και τα χρηστά ήθη·

να μην του έχουν επιβληθεί πειθαρχικές ή διοικητικές κυρώσεις συνεπαγόμενες απόλυση, διαγραφή από το μητρώο, έκπτωση, ανάκληση της έγκρισης ή ανάκληση της άδειας·

να μην έχει κηρυχθεί ο ίδιος σε πτώχευση ή να μην του έχει επιβληθεί οποιαδήποτε άλλη κύρωση προβλεπόμενη από τον εμπορικό κώδικα·

να έχει συμπληρώσει ελάχιστη περίοδο σε δραστηριότητα σχετική με την ειδικότητά του·

να μην έχει ασκήσει καμία δραστηριότητα ασυμβίβαστη με την ανεξαρτησία που απαιτείται για την άσκηση δικαστικών (νομικών) πραγματογνωμοσυνών·

να έχει ασκήσει την κύρια δραστηριότητά του εντός της περιφέρειας του δικαστηρίου.

Οι πραγματογνώμονες με εξειδίκευση στη μετάφραση οι οποίοι υποβάλλουν αίτηση εγγραφής σε κατάλογο πρωτοδικείου πρέπει να ασκούν το επάγγελμά τους στην περιφέρεια του συγκεκριμένου δικαστηρίου ή να κατοικούν σ' αυτήν την περιφέρεια σε περίπτωση που έχουν ήδη συνταξιοδοτηθεί.

Η αίτηση εγγραφής του πραγματογνώμονα εξετάζεται από τον εισαγγελέα και τους δικαστές του πρωτοδικείου. Η απόφαση εκδίδεται από σώμα δικαστών του εφετείου.

Πριν από την εγγραφή τους, οι πραγματογνώμονες οφείλουν να δώσουν όρκο.

Για να εγγραφούν στον κατάλογο του Ακυρωτικού Δικαστηρίου (εθνικός κατάλογος), είναι απαραίτητο να είναι εγγεγραμμένοι σε κατάλογο εφετείου (περιφερειακός κατάλογος) για τουλάχιστον πέντε έτη.

Κάθε πραγματογνώμονας που έχει εγγραφεί για πρώτη φορά πρέπει να υποβάλει νέα αίτηση για επανεγγραφή μετά από τρία έτη. Από τότε και έπειτα οι πραγματογνώμονες πρέπει να υποβάλλουν νέα αίτηση εγγραφής ανά πενταετία. Η απόφαση για μη επανεγγραφή πραγματογνώμονα πρέπει να αναφέρει τους λόγους της άρνησης και μπορεί να προσβληθεί.

Οι πραγματογνώμονες μπορούν να διαγραφούν από το μητρώο ως συνέπεια πειθαρχικής κύρωσης που επιβάλλεται από το εφετείο και η οποία μπορεί να προσβληθεί.

Υπάρχει κώδικας δεοντολογίας που δημοσιεύθηκε από τη [ΓΑΛΛΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΠΡΑΓΜΑΤΟΓΝΩΜΟΝΩΝ](#).

II. Προσόντα των πραγματογνωμόνων

Γενικά, οι πραγματογνώμονες πρέπει να διαθέτουν επαρκή προσόντα στο πεδίο ειδίκευσής τους.

Οι πραγματογνώμονες πρέπει να διαθέτουν επαγγελματική πείρα και γνώση των διαδικαστικών κανόνων, ιδίως των κανόνων που εφαρμόζονται στις διαδικασίες πραγματογνωμοσύνης.

Πρέπει να παρακολουθούν συνεχή εκπαίδευση και αυτό ελέγχεται ανά πέντε έτη από τα εφετεία. Η συνεχής εκπαίδευση των πραγματογνωμόνων περιλαμβάνει:

Κατάρτιση στην ειδικότητά τους που παρέχεται από επαγγελματικές οργανώσεις·

Σεμινάρια κατάρτισης σχετικά με τη διεξαγωγή πραγματογνωμοσύνης που παρέχονται από δικαστές και ενώσεις πραγματογνωμόνων.

III. Αμοιβή των πραγματογνωμόνων

Στις ποινικές διαδικασίες, υπάρχει κανονισμός σχετικά με την αμοιβή του πραγματογνώμονα για ορισμένα καθήκοντα που εκτελεί ο πραγματογνώμονας. Σε ορισμένα πεδία ειδίκευσης, ο εισαγγελέας ή ο ανακριτής μπορούν να προκηρύξουν πρόσκληση υποβολής προσφορών για την πραγματογνωμοσύνη και να επιλέξουν την πλέον συμφέρουσα προσφορά. Το Υπουργείο Δικαιοσύνης επωμίζεται, μέσω του προϋπολογισμού για τη δικαιοσύνη, το κόστος της πραγματογνωμοσύνης.

Στις αστικές υποθέσεις, η αμοιβή υπολογίζεται γενικά με βάση τον αριθμό των ωρών που δαπάνησε ο πραγματογνώμονας για την υπόθεση πολλαπλασιαζόμενο επί την ωριαία αμοιβή, στην οποία προστίθενται τα έξοδα και ο ΦΠΑ.

Το Δικαστήριο αποφαινεται επί του ποσού της αμοιβής του πραγματογνώμονα, στο πλαίσιο της κατ' αντιμωλία διαδικασίας, λαμβάνοντας υπόψη κατά πόσον η έκθεση υποβλήθηκε εγκαίρως, την ποιότητα της έκθεσης του πραγματογνώμονα και το επίπεδο επιμέλειας που επέδειξε ο πραγματογνώμονας κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του.

Συνήθως, ο ενάγων καταβάλλει προκαταβολή έναντι της αμοιβής του πραγματογνώμονα. Ωστόσο, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει αμφοτέρους τους διαδίκους να προκαταβάλουν μέρος των εν λόγω εξόδων.

Στην οριστική του απόφαση το δικαστήριο διατάσσει τον ηττηθέντα διάδικο να καταβάλει την αμοιβή του πραγματογνώμονα.

Για την κάλυψη των εξόδων της διαδικασίας πραγματογνωμοσύνης προβλέπεται νομική συνδρομή.

IV. Ευθύνη των πραγματογνωμόνων

Ο πραγματογνώμονας υποχρεούται να καλύπτει ενδεχόμενη ευθύνη του μέσω ασφάλισης επαγγελματικής ευθύνης.

Η ασφάλιση καλύπτει την αστική και επαγγελματική ευθύνη του πραγματογνώμονα, συμπεριλαμβανομένων αποστολών σε άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

V. Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες πραγματογνωμοσύνης

Στις ποινικές υποθέσεις, οι πραγματογνώμονες μπορούν να διορίζονται από τον ανακριτή, τον εισαγγελέα ή από αστυνομικό που έχει την εξουσία προς τούτο (*officier de police judiciaire*: αστυνομικός ο οποίος, σύμφωνα με το γαλλικό δίκαιο, είναι υπεύθυνος για τη διεξαγωγή ποινικών ερευνών και του επιτρέπεται να θέτει υπόπτους υπό κράτηση).

Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, ο πραγματογνώμονας διορίζεται μόνο από το δικαστήριο είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν αιτήσεως διαδίκου.

Στις αστικές διαδικασίες η προκαταρκτική έκθεση πραγματογνωμοσύνης δεν είναι υποχρεωτική, αλλά συνιστάται ένθερμα και συχνά απαιτείται ειδικώς. Ο πραγματογνώμονας καταρτίζει γραπτή τελική έκθεση. Εάν ο πραγματογνώμονας κρίνει αναγκαίο να ζητήσει τη γνώμη τεχνικού που ειδικεύεται σε διαφορετικό πεδίο ειδίκευσης, ο πραγματογνώμονας επισυνάπτει τη γνώμη του τεχνικού στην έκθεση πραγματογνωμοσύνης. Το Δικαστήριο μπορεί να ζητήσει από τον πραγματογνώμονα να καταθέσει κατά την προφορική συζήτηση εάν η έκθεση δεν αποτελεί επαρκή βάση για την έκδοση απόφασης από το Δικαστήριο. Η τελική έκθεση πρέπει να απαντά σε κάθε ερώτηση που τέθηκε από το δικαστήριο και να λαμβάνει υπόψη όλες τις παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν από τα μέρη στον πραγματογνώμονα κατά τη διάρκεια της διαδικασίας πραγματογνωμοσύνης.

1. Διορισμός πραγματογνωμόνων

Ο τίτλος του πραγματογνώμονα (*expert de justice*) προστατεύεται από το ποινικό δίκαιο. Ο πραγματογνώμονας είναι εγγεγραμμένος σε κατάλογο που τηρείται από τα εφετεία και το Ανώτατο Δικαστήριο.

Στη Γαλλία υπάρχουν 8 000 έως 10 000 δικαστικοί πραγματογνώμονες.

Σε αστικές, εμπορικές και διοικητικές υποθέσεις, μπορούν να διορίζονται πραγματογνώμονες σε προκαταρκτικές ή προδικαστικές διαδικασίες. Το 80 % των διαδικασιών πραγματογνωμοσύνης κινούνται σε τέτοιο προδικαστικό στάδιο.

Το δικαστήριο διορίζει πραγματογνώμονα όταν χρειάζεται κάποια τεχνική εμπειρογνωμοσύνη για την επίλυση της διαφοράς: το δικαστήριο μπορεί να διορίσει πραγματογνώμονα αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν αίτησής ενός εκ των διαδίκων. Ο δικαστής αποφασίζει ποιος διάδικος θα προκαταβάλει μέρος των εξόδων που θα χρησιμοποιηθεί για την πληρωμή της αμοιβής του πραγματογνώμονα.

Οι διάδικοι μπορούν να προτείνουν πραγματογνώμονα, αλλά πάντοτε το δικαστήριο ή ο εισαγγελέας αποφασίζει ποιος πραγματογνώμονας θα διοριστεί. Εάν δεν υπάρχει ειδική αιτιολογία, ο πραγματογνώμονας πρέπει να επιλέγεται από κατάλογο που καταρτίζει το εφετείο.

Στις αστικές διαδικασίες, οι διάδικοι συμμετέχουν ενεργά στις εργασίες του πραγματογνώμονα. Οφείλουν να συνεργάζονται και να ανταποκρίνονται σε όλες τις απαιτήσεις του πραγματογνώμονα για τη χορήγηση εγγράφων. Μπορούν να θέτουν απευθείας ερωτήσεις στον πραγματογνώμονα κατά τη διάρκεια της συζήτησης κατ' αντιμωλία και να ζητούν από τον πραγματογνώμονα να σχολιάσει τις παρατηρήσεις τους. Οι δυνατότητες αυτές είναι πολύ πιο περιορισμένες στις ποινικές διαδικασίες, στις οποίες ο πραγματογνώμονας εργάζεται εξαρτώμενος απόλυτα από τον δικαστή ή τον εισαγγελέα ο οποίος τον διόρισε.

2. Διαδικασία

Τα κύρια νομικά κείμενα που αφορούν τη δικαστική πραγματογνωμοσύνη στη Γαλλία είναι τα εξής:

Κώδικας Ποινικής Δικονομίας και Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας·

Νόμος 71-498 της 29ης Ιουνίου 1971 περί δικαστικών πραγματογνωμόνων, ο οποίος τροποποιήθηκε αρκετές φορές, ιδίως στις 18 Νοεμβρίου 2016·

Διάταγμα της 23ης Δεκεμβρίου 2004, που τροποποιήθηκε αρκετές φορές.

Οι πραγματογνώμονες μπορούν να έρχονται σε επαφή με τους διαδίκους κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, αλλά με αυστηρή τήρηση της αρχής της εκατέρωθεν ακρόασης. Εξαιρέσεις προβλέπονται σε περιπτώσεις ιατρικών ή επιχειρηματικών απορρήτων.

Δεν υπάρχει καθορισμένη δομή για τις εκθέσεις των πραγματογνωμόνων, αλλά υπάρχουν πρωτοβουλίες για την κάλυψη αυτού του κενού.

Ωστόσο, στην έκθεση οι πραγματογνώμονες πρέπει:

να παρουσιάζουν λεπτομερώς την επιχειρηματολογία τους·

να προσδιορίζουν τα έγγραφα στα οποία βασίσαν τη γνώμη τους·

να απαντούν στις δηλώσεις των διαδίκων·

να παρέχουν πλήρη κατάλογο των εγγράφων που τους κοινοποιήθηκαν.

Όταν έχει ζητηθεί από το δικαστήριο προκαταρκτική έκθεση, ο πραγματογνώμονας τη διαβιβάζει στους διαδίκους για να λάβει τις δηλώσεις τους.

Στις ποινικές υποθέσεις ο πραγματογνώμονας πρέπει να παρίσταται στο ακροατήριο. Στις αστικές υποθέσεις, το δικαστήριο μπορεί να ζητήσει από τον πραγματογνώμονα να παραστεί στη συζήτηση.

Ο πραγματογνώμονας μπορεί με απόφαση του δικαστηρίου να υποχρεωθεί να συντάξει συμπληρωματική έκθεση, για παράδειγμα, αφού τα μέρη έχουν υποβάλει παρατηρήσεις επί της έκθεσης και έχουν θέσει συμπληρωματικές ερωτήσεις.

Το δικαστήριο ελέγχει την πρόοδο των ερευνών του πραγματογνώμονα. Το καθήκον αυτό ανατίθεται σε ορισμένο δικαστή πρωτοβαθμίου δικαστηρίου.

Οι πληροφορίες που παρουσιάζονται στην παρούσα ενότητα συγκεντρώθηκαν στο πλαίσιο του έργου «Εξεύρεση πραγματογνώμονα» από σημεία επαφής ανά χώρα που επιλέχθηκαν από το [Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Εμπειρογνωσίας και Εμπειρογνώμόνων](#) (European Expertise & Experts Institute – EEEI).

Τελευταία επικαιροποίηση: 10/09/2020

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Αναζήτηση εμπειρογνώμονα - Κροατία

I. Κατάλογοι και μητρώα πραγματογνωμόνων

Βάσει της πραγματογνωσίας τους, οι πραγματογνώμονες που διορίζονται από το δικαστήριο παρέχουν σ' αυτό πραγματογνωμοσύνη, στον βαθμό που είναι αναγκαία, για τη διακρίβωση ή τη διευκρίνιση των πραγματικών περιστατικών που προβάλλονται κατά τη διαδικασία.

Τα περιφερειακά δικαστήρια και τα εμποροδικεία τηρούν κατάλογο των πραγματογνωμόνων οι οποίοι μπορούν να διορίζονται από τα δικαστήρια, καθώς και κατάλογο των νομικών προσώπων, ινστιτούτων, οργανισμών και κρατικών φορέων που διαθέτουν άδεια άσκησης καθηκόντων πραγματογνώμονα (στο εξής: κατάλογος νομικών οντοτήτων). Οι κατάλογοι δημοσιεύονται στους ιστότοπους των δικαστηρίων.

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης τηρεί έναν ενιαίο ηλεκτρονικό [κατάλογο των πραγματογνωμόνων οι οποίοι μπορούν να διορίζονται από τα δικαστήρια](#), στον οποίο οι πραγματογνώμονες είναι ταξινομημένοι κατά ειδικότητα, καθώς και [κατάλογο νομικών οντοτήτων](#) για ολόκληρη την επικράτεια της Δημοκρατίας της Κροατίας, και δημοσιεύει αμφότερους τους εν λόγω καταλόγους στον [ιστότόπό του](#).

Η διαδικασία για την καταχώριση πραγματογνώμονα στον κατάλογο κινείται με αίτηση που υποβάλλεται στον πρόεδρο του περιφερειακού δικαστηρίου ή εμποροδικείου του οποίου την περιφέρεια ανήκει ο τόπος κατοικίας του αιτούντος ή η έδρα του νομικού προσώπου. Οι υπήκοοι των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών που έχουν υπογράψει τη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο οι οποίοι δεν διαμένουν μόνιμα στη Δημοκρατία της Κροατίας υποβάλλουν την αίτηση για την καταχώρισή τους στο περιφερειακό δικαστήριο του Ζάγκρεμπ ή στο εμποροδικείο του Ζάγκρεμπ.

Αν ο υποψήφιος για καταχώριση στον κατάλογο πληροί τις προϋποθέσεις, ο πρόεδρος του οικείου περιφερειακού δικαστηρίου ή εμποροδικείου παραπέμπει τον υποψήφιο για εξέταση των γνώσεων του σχετικά με τη δομή του δικαστικού συστήματος, τη δημόσια διοίκηση και τη νομική ορολογία, πριν αποφασίσει ως προς την καταχώρισή του στον κατάλογο πραγματογνωμόνων. Η εξέταση διενεργείται από τις εξεταστικές επιτροπές των περιφερειακών δικαστηρίων, στις οποίες συμμετέχουν ένας δικαστής του εκάστοτε οικείου δικαστηρίου ως πρόεδρος και δύο δικαστές του εκάστοτε οικείου δικαστηρίου ως μέλη. Οι υποψήφιοι για θέση πλήρους απασχόλησης οι οποίοι διαθέτουν πτυχίο νομικής δεν υποχρεούνται να υποβληθούν στην εξέταση. Οι υποψήφιοι για καταχώριση στον κατάλογο οι οποίοι επιτυγχάνουν στην εξέταση παραπέμπονται από τον πρόεδρο του εκάστοτε οικείου δικαστηρίου για να παρακολουθήσουν πρόγραμμα επαγγελματικής επιμόρφωσης, το οποίο διοργανώνεται από επαγγελματική ένωση δικαστικών πραγματογνωμόνων. (Ωστόσο, οι ειδικοί εγκληματολόγοι που διαθέτουν εν ισχύ άδεια άσκησης επαγγέλματος, καθώς και οι υπάλληλοι που ασκούν καθήκοντα πραγματογνώμονα σε ινστιτούτα, οργανισμούς και κρατικούς φορείς δεν υποχρεούνται να παρακολουθήσουν πρόγραμμα επαγγελματικής επιμόρφωσης σε τομείς για τους οποίους τα εν λόγω ινστιτούτα, οργανισμοί και κρατικοί φορείς διαθέτουν άδεια άσκησης καθηκόντων πραγματογνώμονα.)

Μετά την ολοκλήρωση της επαγγελματικής επιμόρφωσης και τη συγκέντρωση των αποδεικτικών στοιχείων σχετικά με την επιλεξιμότητα του υποψηφίου να καταχωριστεί στον κατάλογο πραγματογνωμόνων ή σχετικά με την πλήρωση των προϋποθέσεων για την ανάληψη από τον υποψήφιο καθηκόντων δικαστικού πραγματογνώμονα, ο πρόεδρος του οικείου περιφερειακού δικαστηρίου ή εμποροδικείου εκδίδει απόφαση επί της αίτησης του υποψηφίου.

Οι πραγματογνώμονες, φυσικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες, πρέπει να είναι ασφαλισμένοι καθ' όλο το διάστημα που ασκούν καθήκοντα πραγματογνώμονα. Αποδεικτικά στοιχεία για τη σύναψη σύμβασης ασφάλισης αστικής ευθύνης (ασφαλιστήριο συμβόλαιο) υποβάλλονται στον πρόεδρο του οικείου περιφερειακού δικαστηρίου ή εμποροδικείου πριν από την καταχώριση του υποψηφίου στον κατάλογο, καθώς και κάθε επόμενο έτος διάρκειας της περιόδου καταχώρισης στον κατάλογο ή της άδειας.

Οι πραγματογνώμονες καταχωρίζονται στον κατάλογο για θητεία τεσσάρων ετών. Οι νομικές οντότητες, τα ινστιτούτα, οι οργανισμοί και οι κρατικοί φορείς λαμβάνουν άδεια άσκησης καθηκόντων δικαστικού πραγματογνώμονα για περίοδο τεσσάρων ετών.

Ο διορισμένος πραγματογνώμονας ορκίζεται ενώπιον του προέδρου του δικαστηρίου που τον διόρισε ως πραγματογνώμονα.

Μετά τη λήξη της περιόδου για την οποία έχει διοριστεί, καταχωρισμένος στον κατάλογο πραγματογνώμονας μπορεί να διοριστεί εκ νέου για περίοδο τεσσάρων ετών, ενώ νομική οντότητα, ινστιτούτο, οργανισμός ή κρατικός φορέας μπορεί να λάβει εκ νέου άδεια άσκησης καθηκόντων δικαστικού πραγματογνώμονα. Η αίτηση για τον εκ νέου διορισμό ή την εκ νέου χορήγηση άδειας υποβάλλεται το αργότερο 30 ημέρες πριν από τη λήξη του τρέχοντος διορισμού.

Η καταχώριση πραγματογνώμονα στον κατάλογο ανακαλείται (προσωρινά) από τον πρόεδρο του οικείου περιφερειακού δικαστηρίου ή εμποροδικείου: αν το ζητήσει ο πραγματογνώμονας,

αν ο πραγματογνώμονας αλλάξει τόπο κατοικίας, αν διαπιστωθεί ότι δεν πληρούνταν οι προϋποθέσεις για την καταχώριση του πραγματογνώμονα ή αν διαπιστωθεί ότι έχουν παύσει να πληρούνται οι προϋποθέσεις για τον διορισμό του πραγματογνώμονα,

αν, βάσει τελεσίδικης απόφασης της αρμόδιας αρχής, ο πραγματογνώμονας κηρύχθηκε ακατάλληλος να ασκεί τα καθήκοντά του στον τομέα για τον οποίο έχει διοριστεί,

αν ο πραγματογνώμονας στερήθηκε τη δικαιοπρακτική του ικανότητα με τελεσίδικη απόφαση,

αν ο πραγματογνώμονας καταδικάστηκε για ποινικό αδίκημα που συνιστά κώλυμα στην ανάληψη δημόσιων καθηκόντων,

αν ο πραγματογνώμονας εκτελεί τα καθήκοντά του κακόνιστα ή αμελώς,

αν ο πραγματογνώμονας δεν υποβάλει, μέχρι την εκπνοή της σχετικής προθεσμίας, απόδειξη της σύναψης σύμβασης ασφάλισης της ευθύνης του από την άσκηση καθηκόντων καταχωρισμένου πραγματογνώμονα,

αν ο πραγματογνώμονας παραβιάζει τις διατάξεις περί του απορρήτου των όσων περιέρχονται σε γνώση του κατά την άσκηση των καθηκόντων του.

Ο πρόεδρος του οικείου περιφερειακού δικαστηρίου ή εμποροδικείου διαγράφει οριστικά τον πραγματογνώμονα από τον κατάλογο αν ο πραγματογνώμονας εκτελέσει καθήκοντα διορισμένου από το δικαστήριο πραγματογνώμονα μετά τη θέση σε ισχύ της διάταξης περί προσωρινής άρνησης ή απαγόρευσης της άσκησης των καθηκόντων του.

Οι πραγματογνώμονες, συμπεριλαμβανομένων των νομικών οντοτήτων που έχουν άδεια άσκησης καθηκόντων διορισμένου από το δικαστήριο πραγματογνώμονα, υποχρεούνται να γνωστοποιούν αμέσως κάθε αλλαγή στα στοιχεία τους στο δικαστήριο που τους καταχώρισε στον κατάλογο ή που τους χορήγησε την άδεια. Το δικαστήριο υποχρεούται να καταχωρίσει αμέσως τις εν λόγω αλλαγές στους καταλόγους στους οποίους καταχωρίζονται οι πραγματογνώμονες και οι νομικές οντότητες που μπορούν να διορίζονται από τα δικαστήρια.

II. Προσόντα των πραγματογνώμωνων

Το διάταγμα για τους διοριζόμενους από το δικαστήριο πραγματογνώμονες (Επίσημη Εφημερίδα 38/14, 123/15, 29/16 διορθωτικό και 61/19) καθορίζει τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία για τον διορισμό, τα δικαιώματα και τα καθήκοντα των διοριζόμενων από το δικαστήριο πραγματογνώμωνων.

Πρόσωπο μπορεί να αναλάβει καθήκοντα διορισμένου από το δικαστήριο πραγματογνώμονα αν πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

1. είναι πολίτης της Δημοκρατίας της Κροατίας, κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή κράτους μέλους της συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο,
2. είναι ικανός να εκτελεί τα καθήκοντα διορισμένου από το δικαστήριο πραγματογνώμονα,
3. μετά την ολοκλήρωση των κατάλληλων σπουδών, έχει αποκτήσει σχετική επαγγελματική εμπειρία, και συγκεκριμένα:
- 8 τουλάχιστον ετών, αν διαθέτει πτυχίο ανώτατης εκπαίδευσης ή μεταπτυχιακό τίτλο ειδίκευσης,
- 10 τουλάχιστον ετών, αν διαθέτει πτυχίο ανώτερης ή ανώτερης επαγγελματικής εκπαίδευσης,
- 12 τουλάχιστον ετών, αν έχει ολοκληρώσει την κατάλληλη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και δεν υπάρχει σχετικό πτυχίο ανώτερης ή ανώτερης επαγγελματικής εκπαίδευσης, ή πτυχίο ανώτατης εκπαίδευσης ή μεταπτυχιακός τίτλος ειδίκευσης,
4. έχει επιτύχει στην εξέταση γνώσεων σχετικά με την οργάνωση του δικαστικού συστήματος, τη δημόσια διοίκηση και τη νομική ορολογία,
5. έχει ολοκληρώσει επιτυχώς επαγγελματική επιμόρφωση όπως ορίζεται από την οικεία επαγγελματική ένωση,
6. διατηρεί σύμβαση ασφάλισης αστικής ευθύνης για την εκτέλεση των καθηκόντων διορισμένου από το δικαστήριο πραγματογνώμονα,
7. έχει αποκτήσει τους τίτλους που αφορούν τους τομείς ειδίκευσής του,
8. δεν υφίσταται κώλυμα στην ανάληψη από το εν λόγω πρόσωπο δημόσιων καθηκόντων.

Η διάρκεια της επαγγελματικής επιμόρφωσης δεν μπορεί να υπερβαίνει το ένα έτος. Οι επαγγελματικές ενώσεις υποχρεούνται να διορίζουν εκπαιδευτές για την επαγγελματική επιμόρφωση. Καταχωρισμένος πραγματογνώμονας μπορεί να διοριστεί εκπαιδευτής αν διαθέτει τουλάχιστον πενταετή εμπειρία στην άσκηση καθηκόντων διορισμένου από το δικαστήριο πραγματογνώμονα. Ο κατάλογος των εκπαιδευτών πρέπει να υποβληθεί στα περιφερειακά δικαστήρια και τα εμποροδικεία. Η ικανότητα υποψηφίου (ο οποίος έχει παραπεμφθεί για επαγγελματική επιμόρφωση) να ασκεί τα καθήκοντα διορισμένου από το δικαστήριο πραγματογνώμονα κρίνεται με βάση την έκθεση για την επαγγελματική επιμόρφωση την οποία παρακολούθησε ο αιτών. Εντός ενός μήνα από την ολοκλήρωση της επαγγελματικής επιμόρφωσης, η οικεία επαγγελματική ένωση καλείται να καταρτίσει έγγραφη γνωμοδότηση σχετικά με την επιτυχία της επιμόρφωσης του υποψηφίου και την ικανότητά του να ασκεί τα καθήκοντα διορισμένου από το δικαστήριο πραγματογνώμονα, βάσει έκθεσης που συντάσσεται από τον εκπαιδευτή που ανέλαβε την επιμόρφωση του υποψηφίου. Η οικεία επαγγελματική ένωση υποχρεούται να αποστείλει την εν λόγω έκθεση στον πρόεδρο του οικείου περιφερειακού δικαστηρίου ή εμποροδικείου.

Οι ειδικευμένοι ιατροί πληρούν τις προϋποθέσεις για την καταχώρισή τους στον κατάλογο αφού επιτύχουν στην εξέταση για την ειδικότητα.

Οι νομικές οντότητες είναι επιλέξιμες για την ανάληψη καθηκόντων δικαστικού πραγματογνώμονα:

αν είναι επίσης καταχωρισμένες στο πεδίο της ειδίκευσής τους για συγκεκριμένο τομέα,

αν οι υπάλληλοί τους έχουν καταχωριστεί στον κατάλογο πραγματογνώμωνων για τον τομέα για τον οποίο ζητείται άδεια,

αν διατηρούν σύμβαση ασφάλισης αστικής ευθύνης για την εκτέλεση καθηκόντων δικαστικού πραγματογνώμονα.

III. Αμοιβή των πραγματογνώμωνων

Στις δικαστικές διαδικασίες, οι πραγματογνώμονες επιλέγονται κατά βάση από τον κατάλογο καταχωρισμένων πραγματογνώμωνων.

Οι διορισμένοι από το δικαστήριο πραγματογνώμονες δικαιούνται αμοιβή και αποζημίωση για τα έξοδά τους. Το ποσό της αποζημίωσης καθορίζεται κατά περίπτωση από το δικαστήριο σύμφωνα με ειδικό τιμολόγιο για την αποζημίωση των εξόδων και τις αμοιβές των διοριζόμενων από το δικαστήριο πραγματογνώμωνων. Το εν λόγω τιμολόγιο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του κανονισμού για τους διοριζόμενους από το δικαστήριο πραγματογνώμονες.

Ο διορισμένος από το δικαστήριο πραγματογνώμονας αποζημιώνεται για την πραγματογνωμοσύνη του μετά την ολοκλήρωσή της.

IV. Ευθύνη των πραγματογνώμωνων

Οι διοριζόμενοι από το δικαστήριο πραγματογνώμονες, φυσικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες, πρέπει να είναι ασφαλισμένοι καθ' όλο το διάστημα που ασκούν καθήκοντα πραγματογνώμονα. Το ελάχιστο ποσό ασφαλιστικής κάλυψης της ευθύνης από την άσκηση καθηκόντων δικαστικού πραγματογνώμονα είναι οι 200.000,00 HRK (περίπου 26.807,50 EUR) για τα φυσικά πρόσωπα και οι 500.000,00 HRK (περίπου 67.018,74 EUR) για τις νομικές οντότητες. Πολίτης κράτους μέλους της ΕΕ ή της συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο μπορεί να είναι ασφαλισμένος για την άσκηση των καθηκόντων πραγματογνώμονα στη χώρα καταγωγής του.

V. Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες πραγματογνωμοσύνης

Ο διορισμός των πραγματογνώμων ρυθμίζεται από οικονομικούς κανόνες, δηλαδή από τον κώδικα πολιτικής δικονομίας και τον κώδικα ποινικής δικονομίας.

VI. Διορισμός πραγματογνώμων

Οι διοριζόμενοι από το δικαστήριο πραγματογνώμονες διορίζονται, κατόπιν αίτησης διαδίκου ή αυτεπαγγέλτως, σε συγκεκριμένη δικαστική διαδικασία, όταν υπάρχει ανάγκη να διεξαχθεί πραγματογνωμοσύνη για να διακριβωθούν ή να διευκρινιστούν τα κρίσιμα πραγματικά περιστατικά.

VI.1 Έκθεση πραγματογνωμοσύνης

Η μορφή των πορισμάτων και των γνωμοδοτήσεων των διοριζόμενων από το δικαστήριο πραγματογνώμων δεν είναι καθορισμένη. Το δικαστήριο καθορίζει αν ο πραγματογνώμονας θα παρουσιάσει τα πορίσματα και τη γνωμοδότησή του μόνο προφορικά κατά την ακροαματική διαδικασία ή αν θα τα υποβάλει εγγράφως πριν από αυτήν. Το δικαστήριο τάσσει εγγράφως προθεσμία για την υποβολή των πορισμάτων και των γνωμοδοτήσεων, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 60 ημέρες. Ο πραγματογνώμονας πρέπει πάντοτε να διατυπώνει τη γνώμη του. Το δικαστήριο κοινοποιεί στους διαδίκους έγγραφη έκθεση με τα πορίσματα και τη γνωμοδότηση του πραγματογνώμονα το αργότερο 15 ημέρες πριν από την ακροαματική διαδικασία κατά την οποία θα συζητηθούν τα πορίσματα.

VI.2 Ακροαματική διαδικασία

Το δικαστήριο μπορεί να θέσει ερωτήσεις σχετικά με τα πορίσματα του πραγματογνώμονα κατά τη διάρκεια της ακροαματικής διαδικασίας.

Οι πληροφορίες που παρουσιάζονται στην παρούσα ενότητα συγκεντρώθηκαν στο πλαίσιο του έργου «Εξεύρεση πραγματογνώμονα» από σημεία επαφής ανά χώρα που επιλέχθηκαν από το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Εμπειρογνωσίας και Εμπειρογνώμωνων ([ΕΕΕΕ](#) European Expertise & Experts Institute – EEEI).

Τελευταία επικαιροποίηση: 10/09/2020

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση [fr](#) αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Υπάρχει ήδη μετάφραση στις ακόλουθες γλώσσες: [en](#)

Αναζήτηση εμπειρογνώμονα - Λουξεμβούργο

I. Κατάλογοι και μητρώα πραγματογνώμων

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης τηρεί μητρώο δικαστικών πραγματογνώμων. Το μητρώο διακρίνει τους πραγματογνώμονες σε 12 τομείς. Είναι διαθέσιμο σε όλους τους επαγγελματίες και στο κοινό [ΕΔΩ](#). Αν και το μητρώο έχει σχεδιαστεί για ποινικές και διοικητικές υποθέσεις, χρησιμοποιείται και για αστικές και εμπορικές υποθέσεις. Τα δικαστήρια δεν υποχρεούνται να διορίζουν πραγματογνώμονες που περιλαμβάνονται στο μητρώο, αλλά συνήθως το πράττουν.

Οι επαγγελματίες υποβάλλουν αίτηση στο Υπουργείο Δικαιοσύνης για να εγγραφούν στο μητρώο. Πλήρης φάκελος (που περιλαμβάνει δίπλωμα στον εν λόγω τομέα, απόδειξη επαγγελματικής πείρας, βιογραφικό σημείωμα και απόσπασμα ποινικού μητρώου) αποστέλλεται στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, το οποίο στη συνέχεια ξεκινά διαδικασία επαλήθευσης, μεταξύ άλλων, της αξιοπιστίας του πραγματογνώμονα. Το υπουργείο αποφασίζει εάν θα καταχωρίσει τον πραγματογνώμονα ελέγχοντας τα προσόντα του υποψηφίου (συμπεριλαμβανομένων των πτυχίων στον τομέα και της περαιτέρω εκπαίδευσης) και την πείρα του. Σε περίπτωση εγγραφής στο μητρώο, οι πραγματογνώμονες πρέπει να δώσουν όρκο ενώπιον του δικαστηρίου.

Μόλις οι πραγματογνώμονες οριστούν από το Υπουργείο Δικαιοσύνης και ορκιστούν από το δικαστήριο, το περιεχόμενο του μητρώου δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα του Λουξεμβούργου. Μετά την εγγραφή τους στο μητρώο, οι πραγματογνώμονες δεν έχουν κάποια ιδιαίτερη υποχρέωση. Δεν χρειάζεται να αποστέλλουν έκθεση δραστηριοτήτων στο υπουργείο. Δεν υποχρεούνται να παρακολουθούν συνεχή εκπαίδευση. Το μητρώο επικαιροποιείται ανά τακτά χρονικά διαστήματα.

Οι πραγματογνώμονες μπορούν να ανακληθούν εάν παραβαίνουν τις υποχρεώσεις τους ή τους επαγγελματικούς κανόνες δεοντολογίας ή για άλλους σοβαρούς λόγους. Τέτοιοι λόγοι συντρέχουν αν δεν πληρούν πλέον τα απαιτούμενα προσόντα, αν έχουν επιδείξει αμέλεια κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους ή αν δεν παρέχουν πλέον τα απαιτούμενα εχέγγυα αξιοπιστίας, π.χ. αν έχουν καταδικαστεί για ποινικό αδίκημα. Ο πραγματογνώμονας απαλλάσσεται από τα καθήκοντά του με απόφαση του υπουργού, κατόπιν γνωμοδότησης του εισαγγελέα και ακρόασης του ενδιαφερόμενου πραγματογνώμονα. Η απαλλαγή από τα καθήκοντα λαμβάνει τη μορφή ανάκλησης με υπουργικό διάταγμα. Η ανάκληση μπορεί να προσβληθεί ενώπιον του διοικητικού δικαστηρίου. Δεν υπάρχει ειδικός κώδικας συμπεριφοράς ή δεοντολογίας για τους πραγματογνώμονες. Ωστόσο, πρέπει να τηρούνται οι κώδικες δεοντολογίας και οι λοιποί επαγγελματικοί κώδικες που ισχύουν για το συγκεκριμένο επάγγελμα του πραγματογνώμονα.

II. Προσόντα των πραγματογνώμων

Οι πραγματογνώμονες πρέπει να έχουν φτάσει σε ορισμένο επίπεδο εκπαίδευσης στο πεδίο ειδικότητάς τους προκειμένου να αποκαλούνται πραγματογνώμονες. Τα εν λόγω πτυχία είναι απαραίτητα για την εγγραφή τους στο μητρώο πραγματογνώμων που τηρείται από το Υπουργείο Δικαιοσύνης. Οι πραγματογνώμονες δεν χρειάζεται ούτε να είναι μέλη επαγγελματικής οργάνωσης προκειμένου να ασκούν το επάγγελμά τους ως πραγματογνώμονες, ούτε να βελτιώνουν τακτικά τις δεξιότητές τους (δεν υπάρχει σύστημα συνεχούς νομικής εκπαίδευσης, αλλά οι πραγματογνώμονες μπορούν να παρακολουθούν επιμορφώσεις σε εθελοντική βάση).

III. Αμοιβή των πραγματογνώμων

Η αμοιβή των πραγματογνώμων καθορίζεται από κανονισμό. Σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, ιδίως εάν η αποστολή του πραγματογνώμονα είναι ιδιαίτερα περίπλοκη, το δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει να μην εφαρμόσει το νόμιμο τιμολόγιο. Στην πράξη, οι πραγματογνώμονες ζητούν συνήθως από τους διαδίκους να συμφωνήσουν να τους καταβάλουν υψηλότερο ποσό αμοιβής από το νόμιμο τιμολόγιο. Στις αστικές υποθέσεις, όταν ο πραγματογνώμονας διορίζεται από το δικαστήριο, ο ένας διάδικος υποχρεούται να προκαταβάλει την αμοιβή του πραγματογνώμονα. Οι πραγματογνώμονες μπορούν να λάβουν προκαταβολή έναντι της αμοιβής τους που υπερβαίνει το νόμιμο τιμολόγιο. Ωστόσο, στο τέλος της δίκης, στην απόφαση επί της ουσίας, το δικαστήριο αποφασίζει ποιος θα φέρει τελικά το κόστος. Το κόστος μπορεί να επιμεριστεί μεταξύ των διαδίκων. Τα μέρη μπορούν να λάβουν νομική συνδρομή προκαθορισμένου ύψους όσον αφορά την αμοιβή του πραγματογνώμονα.

Στις ποινικές υποθέσεις η προκαταβολή έναντι των εξόδων καταβάλλεται πάντοτε από το κράτος. Ο κατηγορούμενος οφείλει να καταβάλει την αμοιβή του πραγματογνώμονα μόνο σε περίπτωση καταδίκης του. Οι πραγματογνώμονες που ζητεί ο εισαγγελέας μπορούν επίσης να αμείβονται από το κράτος.

IV. Ευθύνη των πραγματογνώμωνων

Δεν υπάρχει ειδικός κανόνας για την ευθύνη των πραγματογνώμωνων. Συνεπώς, η δράση τους διέπεται από τους γενικούς κανόνες περί αδικοπρακτικής και συμβατικής ευθύνης. Οι εν λόγω κανόνες δεν προβλέπουν ανώτατο όριο ευθύνης. Δεν υπάρχει υποχρέωση κάλυψης της πιθανής ευθύνης του πραγματογνώμονα μέσω ασφάλισης επαγγελματικής ευθύνης.

V. Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες πραγματογνωμοσύνης

Ο διορισμός των πραγματογνώμωνων διέπεται από ειδικό νόμο της 7ης Ιουλίου 1971, τον «Loi du 7 juillet 1971 portant en matière répressive et administrative, institution d'experts, de traducteurs et d'interprètes assermentés et complétant les dispositions légales relatives à l'assermentation des experts, traducteurs et interprètes». Ο εν λόγω νόμος διέπει μόνο τις ποινικές και διοικητικές υποθέσεις. Δεν υπάρχει ειδικός νόμος για τις αστικές υποθέσεις. Ισχύουν ορισμένες διατάξεις των κωδίκων ποινικής και πολιτικής δικονομίας, καθώς και ο γενικός νόμος περί διοικητικής διαδικασίας της 21ης Ιουνίου 1999, ο «loi du 21 juin 1999 portant règlement de procédure devant les juridictions administratives».

Δεν υπάρχουν θεμελιώδεις διαφορές μεταξύ των διαδικασιών διορισμού σε αστικές, διοικητικές και ποινικές υποθέσεις. Ωστόσο, στις ποινικές υποθέσεις, ο κατηγορούμενος έχει περισσότερα δικαιώματα απ' ό,τι στις λοιπές υποθέσεις. Η συντριπτική πλειονότητα των δικαστικών πραγματογνωμόνων διορίζονται σε προκαταρκτικές διαδικασίες, πριν από τη δίκη. Τουλάχιστον το ήμισυ των αιτημάτων διορισμού πραγματογνώμονα υποβάλλονται στο πλαίσιο προκαταρκτικής διαδικασίας. Ο διορισμός πραγματογνώμονα κατά τη διάρκεια της κύριας διαδικασίας δεν συνηθίζεται.

1. Διορισμός πραγματογνώμωνων

Στο Λουξεμβούργο, οι δικαστικοί πραγματογνώμονες διορίζονται από τα δικαστήρια ή προσλαμβάνονται από τους διαδίκους. Μόνον οι δικαστές μπορούν να διορίζουν πραγματογνώμονες που έχουν την ιδιότητα του δικαστικού πραγματογνώμονα, είτε κατόπιν αιτήσεως των διαδίκων είτε αυτεπαγγέλτως. Στις ποινικές υποθέσεις ο ανακριτής, ο «juge d'instruction», διορίζει συχνά πραγματογνώμονα, κατόπιν αιτήσεως του κατηγορουμένου ή του εισαγγελέα. Ο ανακριτής μπορεί επίσης να διορίσει αυτεπαγγέλτως πραγματογνώμονα. Δεδομένου ότι η απόφαση του ανακριτή συνιστά προδικαστική απόφαση, δεν εφαρμόζεται η αρχή της εκατέρωθεν ακρόασης.

Στο ποινικό δίκαιο υπάρχουν ειδικοί κανόνες για συμπραγματογνώμονες ή αντιπραγματογνώμονες που βρίσκονται στη διάθεση του κατηγορουμένου.

Σε αστικές, εμπορικές και διοικητικές υποθέσεις, μπορεί να διοριστεί πραγματογνώμονας πριν από τη δίκη, εφόσον υπάρχει ιδιαίτερα επείγουσα ανάγκη.

α) Διορισμός από το δικαστήριο

Κατά τη διάρκεια της κύριας δίκης, το δικαστήριο διορίζει δικαστικό πραγματογνώμονα όταν χρειάζεται συμβουλές για τεχνικά ζητήματα τα οποία ανακύπτουν κατά τη διάρκεια της δίκης. Τα δικαστήρια μπορούν να διορίσουν πραγματογνώμονα κατόπιν αιτήσεως των διαδίκων ή αυτεπαγγέλτως. Οι πραγματογνώμονες πρέπει να αναφέρουν τυχόν συγκρούσεις συμφερόντων με διάδικο.

Ο προδικαστικός διορισμός πραγματογνώμονα είναι εφικτός εάν το ζήτημα είναι επείγον ή απαιτείται πραγματογνωμοσύνη ενόψει επικείμενης δίκης επί της ουσίας της διαφοράς. Ο διορισμός πραγματογνώμονα στο εν λόγω προκαταρκτικό στάδιο αποτελεί το μοναδικό αντικείμενο της διαδικασίας και προϋποθέτει την υποβολή ειδικής αίτησης από τους διαδίκους. Κατά κανόνα, η διαδικασία αυτή δεν μπορεί να κινηθεί χωρίς να δοθεί στον κατηγορούμενο η δυνατότητα ακρόασης από τον δικαστή. Ωστόσο, σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις, δικαστικοί πραγματογνώμονες μπορούν να διορίζονται αμέσως, αλλά στην περίπτωση αυτή πρέπει να δίνεται στον εναγόμενο η δυνατότητα ακρόασης σε μεταγενέστερο στάδιο.

Οι διάδικοι, όταν υποβάλλουν αίτηση διορισμού δικαστικού πραγματογνώμονα ή υποβάλλουν παρατηρήσεις επί της υπόδειξης του δικαστηρίου για σχετικό διορισμό, μπορούν να προτείνουν ονόματα και να συμφωνήσουν σε ορισμένο πραγματογνώμονα. Εάν το δικαστήριο αποφασίσει να διορίσει αυτεπαγγέλτως δικαστικό πραγματογνώμονα, πρέπει να ενημερώσει τους διαδίκους σχετικά και να ζητήσει τις παρατηρήσεις τους προτού λάβει την εν λόγω απόφαση. Τα δικαστήρια δεν υποχρεούνται να διορίζουν πραγματογνώμονες που περιλαμβάνονται στο μητρώο πραγματογνωμόνων, αλλά συνήθως το πράττουν.

β) Διορισμός από τους διαδίκους

Αν και τα μέρη δεν διορίζουν ποτέ δικαστικούς πραγματογνώμονες, μπορούν να συμμετέχουν στον διορισμό πραγματογνώμονα από το δικαστήριο.

Ενδέχεται να συμφωνήσουν επί της αποστολής του πραγματογνώμονα, επί της επιβάρυνσης με τις δαπάνες και ακόμη και επί συγκεκριμένου πραγματογνώμονα. Στη συνέχεια, αποστέλλουν κοινή επιστολή διορισμού στον επιλεγμένο πραγματογνώμονα. Εφόσον συμφωνούν αμφότεροι οι διάδικοι, ο δικαστής μπορεί να επιτρέψει τον διορισμό του εν λόγω πραγματογνώμονα. Αυτό συμβαίνει πολύ συχνά στο πλαίσιο προκαταρκτικών διαδικασιών.

2. Δικονομία (πολιτική)

Ο δικαστικός πραγματογνώμονας, μόλις διοριστεί, συγκαλεί τους διαδίκους για να συζητήσει μαζί τους την υπόθεση. Οι πραγματογνώμονες επικοινωνούν συνήθως με τους διαδίκους μέσω των δικηγόρων τους και ενημερώνουν επίσης το δικαστήριο για τις εξελίξεις. Δεν υπάρχουν ειδικοί κανόνες για τον τρόπο διεξαγωγής της διαδικασίας αυτής, εκτός από την υποχρέωση να τηρείται πάντα η αρχή της εκατέρωθεν ακρόασης: κάθε διάδικος έχει πάντα το δικαίωμα να εκφράζει τη γνώμη του για όλες τις πτυχές της υπόθεσης.

Η εν λόγω αρχή υποχωρεί σε δύο περιπτώσεις. Πρόκειται για την εξέταση από τον πραγματογνώμονα των αμιγώς πραγματικών πτυχών και για τις έρευνες που εισβάλλουν στην ιδιωτική σφαίρα (δηλαδή τις ιατρικές εξετάσεις). Όμως, σ' αυτές τις περιπτώσεις, ο πραγματογνώμονας πρέπει να παρουσιάσει τα αποτελέσματα των ερευνών στους λοιπούς διαδίκους πριν από την οριστική υποβολή της έκθεσής του.

Η πρόοδος των ερευνών του πραγματογνώμονα παρακολουθείται από το αρμόδιο δικαστήριο. Κατόπιν υποβολής σχετικής αίτησης, το δικαστήριο μπορεί να συμφωνήσει ότι ο πραγματογνώμονας δεν διαθέτει επαρκή προσόντα και να διορίσει διαφορετικό πραγματογνώμονα. Δεδομένου ότι στη συντριπτική πλειονότητα των υποθέσεων διορίζεται ένας μόνο πραγματογνώμονας, δεν προβλέπεται διαδικασία συνάντησης των πραγματογνωμόνων πριν από τη δίκη για να περιορίσουν τα ζητήματα.

α) Έκθεση πραγματογνωμοσύνης

Ο πραγματογνώμονας υποβάλλει την έκθεσή του γραπτώς. Δεν υπάρχει συγκεκριμένη δομή που πρέπει να ακολουθεί ο πραγματογνώμονας στην έκθεσή του. Ο πραγματογνώμονας έχει υποχρέωση πίστης κατά την εκτέλεση της αποστολής του και υποχρέωση τήρησης της αρχής της εκατέρωθεν ακρόασης. Πρέπει να απαντήσει σε όλες τις ερωτήσεις σχετικά με τα πραγματικά περιστατικά που περιέχονται στην αποστολή του, αλλά δεν επιτρέπεται να απαντά σε νομικές ερωτήσεις. Η αποστολή του πραγματογνώμονα καθορίζεται από το δικαστήριο, με εξαίρεση τις διαδικασίες στις οποίες ο πραγματογνώμονας διορίστηκε από τους διαδίκους χωρίς την παρέμβαση του δικαστή, στις οποίες απαντά στις ερωτήσεις των διαδίκων.

Δεν είναι υποχρεωτική η σύνταξη προκαταρκτικής έκθεσης, αλλά τέτοια έκθεση μπορεί να συνταχθεί εάν απαιτείται από τις περιστάσεις της συγκεκριμένης υπόθεσης. Αυτό ισχύει ιδίως εάν προκύψουν νέα ερωτήματα κατά την εκτέλεση της αποστολής ή εάν οι διάδικοι δεν συνεργαστούν με τον πραγματογνώμονα.

Οι περιπτώσεις στις οποίες ο πραγματογνώμονας μπορεί να χρειαστεί να υποβάλει συμπληρωματική έκθεση είναι σπάνιες. Αυτό μπορεί να συμβεί αν ο πραγματογνώμονας δεν απάντησε σε όλες τις ερωτήσεις που περιλαμβάνονταν στην αποστολή του ή όταν ανακύπτουν πρόσθετες ερωτήσεις αργότερα. Το δικαστήριο εκδίδει νέα εντολή, στην οποία αναφέρεται η ανάγκη πρόσθετων στοιχείων και προσδιορίζονται οι ερωτήσεις που πρέπει να απαντηθούν. Οι διάδικοι μπορούν να ζητήσουν περαιτέρω διευκρινίσεις από τον δικαστή. Ωστόσο, στην πράξη, είναι πιθανότερο να διοριστεί άλλος πραγματογνώμονας, ανάλογα με τον βαθμό ικανοποίησης των διαδίκων από την πρώτη έκθεση.

Οι εκθέσεις των πραγματογνωμώνων μπορούν να αμφισβητηθούν τόσο με τις δηλώσεις των διαδίκων όσο και με την παροχή αντίθετης πραγματογνωμοσύνης. Τα δικαστήρια δεν δεσμεύονται από τη γνώμη που διατυπώνεται στις εκθέσεις πραγματογνωμοσύνης. Σύμφωνα με τη νομολογία, το δικαστήριο μπορεί να μην υιοθετήσει τη γνώμη του πραγματογνώμονα εάν υπάρχουν βάσιμοι λόγοι προς τούτο, δηλαδή εάν ένας ή αμφότεροι οι διάδικοι αποδείξουν ότι ο πραγματογνώμονας έχει άδικο. Αντιφατικές εκθέσεις έχουν την ίδια αποδεικτική ισχύ, ανεξάρτητα από το αν ο πραγματογνώμονας διορίστηκε από το δικαστήριο ή από τους διαδίκους. Εκθέσεις που συντάχθηκαν με πρωτοβουλία ενός εκ των διαδίκων, ή αντιφατικές εκθέσεις, ή εκθέσεις που συντάχθηκαν κατά παράβαση από τον πραγματογνώμονα της αρχής της εκατέρωθεν ακρόασης μπορούν να προσκομίζονται και να συζητούνται στη δίκη, αλλά δεν έχουν την ίδια αποδεικτική ισχύ με τις εκθέσεις που υποβάλλονται κατόπιν τήρησης της εν λόγω αρχής.

β) Ακροαματική διαδικασία

Οι πραγματογνώμονες δεν χρειάζεται να παρίστανται σε τυχόν προκαταρκτική ακρόαση. Πρέπει να παραστούν στη συζήτηση προκειμένου να απαντήσουν σε ερωτήσεις του δικαστηρίου μετά την υποβολή της έκθεσής τους. Δεν αντεξετάζονται στο δικαστήριο.

Οι πληροφορίες που παρουσιάζονται στην παρούσα ενότητα συγκεντρώθηκαν στο πλαίσιο του έργου «Εξεύρεση πραγματογνώμονα» από σημεία επαφής ανά χώρα που επιλέχθηκαν από το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Εμπειρογνώσιας και Εμπειρογνώμωνων (European Expertise & Experts Institute – EEEI).

Τελευταία επικαιροποίηση: 16/10/2020

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Αναζήτηση εμπειρογνώμονα - Μάλτα

I. Κατάλογοι και μητρώα πραγματογνωμώνων

Το δικαστήριο μπορεί να χρησιμοποιεί κατάλογο ή μητρώο προσώπων που ενδιαφέρονται να αναλάβουν τα καθήκοντα του πραγματογνώμονα. Ο κατάλογος ή το μητρώο τηρείται από το Υπουργείο Δικαιοσύνης. Τα μέλη του δικαστικού σώματος διατηρούν τη διακριτική ευχέρεια ορισμού δικαστικού πραγματογνωμώνα από τον κατάλογο / το μητρώο που έχουν στη διάθεσή τους για εσωτερική χρήση. Το μητρώο αυτό προορίζεται για χρήση μόνο από το δικαστικό σώμα. Τα πρόσωπα που ενδιαφέρονται να ασκήσουν καθήκοντα πραγματογνωμώνα πρέπει να εκδηλώσουν το ενδιαφέρον τους ώστε το όνομά τους και τα στοιχεία τους να συμπεριληφθούν στον κατάλογο του Υπουργείου Δικαιοσύνης. Δεν ορκίζονται· ωστόσο, καλούνται να συμπληρώσουν έντυπο δέουσας επιμέλειας, με το οποίο παρέχουν τη συναίνεσή τους στη διενέργεια εξακριβώσεων από το Υπουργείο Δικαιοσύνης, και να υποβάλουν, μαζί με το έντυπο, επικυρωμένο αντίγραφο της επαγγελματικής τους επάρκειας ή/και των επαγγελματικών προσόντων τους, πρόσφατο αντίγραφο ποινικού μητρώου, βιογραφικό σημείωμα Europass και μια χειρόγραφη επιστολή εκδήλωσης ενδιαφέροντος. Ο συνολικός αριθμός των ενδιαφερομένων που επιθυμούν να ασκήσουν καθήκοντα δικαστικού πραγματογνώμονα είναι περίπου 1.000. Ωστόσο, οι δικαστές μπορούν να διορίσουν οποιοδήποτε πρόσωπο θεωρούν κατάλληλο και ικανό, ακόμη και αν το πρόσωπο αυτό δεν περιλαμβάνεται στους καταλόγους (τα δικαστήρια έχουν ελευθερία επιλογής). Τέλος, τα δικαστήρια δημοσιεύουν επίσης τρεις καταλόγους δικαστικών πραγματογνωμώνων, και συγκεκριμένα κατάλογο αρχιτεκτόνων και πολιτικών μηχανικών, κατάλογο λογιστών και κατάλογο μηχανικών. Οι κατάλογοι αυτοί δημοσιεύονται κάθε χρόνο στην Εφημερίδα της Κυβερνήσης.

Ο κατάλογος των πραγματογνωμώνων για το 2019 είναι διαθέσιμος **σ' αυτόν τον σύνδεσμο** (σ. 4 επ. του αρχείου PDF).

II. Προσόντα των πραγματογνωμώνων

Οι πραγματογνώμονες πρέπει να διαθέτουν τα κατάλληλα προσόντα ώστε να ασκήσουν τα σχετικά καθήκοντα, αλλά δεν είναι απαραίτητο να είναι μέλη επαγγελματικής ένωσης. Δεν υπάρχει σύστημα συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης ούτε απαίτηση για τακτική βελτίωση. Δεν υπάρχουν μαθήματα κατάρτισης πραγματογνωμώνων. Ο τίτλος του πραγματογνώμονα δεν προστατεύεται και δεν υπάρχει διάκριση μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών πραγματογνωμώνων.

Ο κατάλογος / το μητρώο των προσώπων που ενδιαφέρονται να αναλάβουν καθήκοντα πραγματογνώμονα, που τηρείται από το Υπουργείο Δικαιοσύνης, κατηγοριοποιείται με βάση τον τομέα εξειδίκευσης.

III. Αμοιβή των πραγματογνωμώνων

Η αμοιβή του πραγματογνώμονα υπολογίζεται βάσει προκαθορισμένων αμοιβών, αλλά δεν υπάρχει περιορισμός ως προς τον τρόπο καταβολής της. Η αμοιβή του πραγματογνώμονα καταβάλλεται από τον ένα διάδικο και το δικαστήριο αποφασίζει ποιος διάδικος αναλαμβάνει τη σχετική δαπάνη. Οι διάδικοι έχουν τη δυνατότητα να λάβουν το ευεργέτημα της πενίας και δεν υπάρχουν προκαθορισμένα ποσά. Σε ό,τι αφορά την προκαταβολή, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει τους διαδίκους να προβούν σε κατάθεση χρημάτων στο δικαστήριο, τα οποία εισπράττει ο πραγματογνώμονας μετά την ολοκλήρωση του έργου του.

IV. Ευθύνη των πραγματογνωμώνων

Οι γενικές αρχές του δικαίου των αδικτημάτων και των συμβάσεων εφαρμόζονται χωρίς ανώτατο όριο ευθύνης. Οι πραγματογνώμονες δεν υποχρεούνται να διαθέτουν ασφάλιση επαγγελματικής ευθύνης.

V. Περαιτέρω πληροφορίες

Ο διορισμός πραγματογνωμώνων διέπεται από τα **άρθρα 644 έως 682** του Κώδικα Οργάνωσης και Πολιτικής Δικονομίας, κεφάλαιο 12, της νομοθεσίας της Μάλτας.

Επιπλέον, στον ποινικό τομέα, ο διορισμός πραγματογνωμώνων διέπεται από τα **άρθρα 650 έως 657** του Ποινικού Κώδικα, κεφάλαιο 9, της νομοθεσίας της Μάλτας.

Διορισμός πραγματογνωμώνων

Στις αστικές διαδικασίες, οι πραγματογνώμονες διορίζονται από το δικαστήριο. Μπορούν επίσης να προταθούν επίσης από τους διαδίκους. Ως εκ τούτου, οι πραγματογνώμονες διορίζονται κατόπιν αιτήματος είτε του δικαστηρίου είτε των διαδίκων, σε υποθέσεις που πρέπει να διευκρινιστούν ζητήματα τεχνικής φύσης. Αυτό συμβαίνει, για παράδειγμα, σε υποθέσεις που αφορούν κτίρια, τροχαία ατυχήματα, ζητήματα λογιστικής φύσης, ιατρικά προβλήματα και εκτίμηση ζημιών.

Σε ποινικές υποθέσεις, οι πραγματογνώμονες επιλέγονται από το δικαστήριο. Η διαδικασία αμφισβήτησης των εν λόγω πραγματογνωμώνων είναι η ίδια με τη διαδικασία στις αστικές υποθέσεις. Στις ποινικές υποθέσεις, οι πραγματογνώμονες μπορούν να υποβάλουν την έκθεσή τους, προφορικά ή γραπτώς, σύμφωνα με τις οδηγίες του δικαστηρίου. Στην έκθεση πρέπει να αναφέρονται τα πραγματικά περιστατικά και οι περιστάσεις στις οποίες βασίζονται τα συμπεράσματα των πραγματογνωμώνων. Εάν η έκθεση γίνει προφορικά, πρέπει να καταγραφεί από τον γραμματέα ή από το πρόσωπο που ενεργεί αντ' αυτού.

1. Διορισμός από το δικαστήριο

Οι πραγματογνώμονες έχουν εκ του νόμου την υποχρέωση να δηλώνουν συγκρούσεις συμφερόντων. Οι εκθέσεις των πραγματογνωμώνων που διορίζονται από το δικαστήριο έχουν μεγαλύτερη βαρύτητα από τις εκθέσεις των πραγματογνωμώνων που διορίζουν οι διάδικοι.

2. Διορισμός από τους διαδίκους

Δεν υπάρχει ειδική διαδικασία για τον διορισμό πραγματογνώμονα από τους διαδίκους. Ένας μόνος πραγματογνώμονας μπορεί να διοριστεί από κοινού κατόπιν συμφωνίας. Το δικαστήριο μπορεί να διατάξει τους διαδίκους να διορίσουν έναν μόνο πραγματογνώμονα.

VI. Διαδικασία

A) Πολιτική δικονομία

Δεν υπάρχει διαφορά στη διαδικασία διορισμού για προκαταρκτικές ή προδικαστικές διαδικασίες.

1. Έκθεση πραγματογνωμοσύνης

Οι διάδικοι οφείλουν να παρέχουν λεπτομερείς οδηγίες στον πραγματογνώμονα και να του υποβάλλουν ερωτήματα τα οποία αυτός θα πρέπει να απαντήσει. Η δικαστική διαταγή διορισμού του πραγματογνώμονα πρέπει να περιέχει τους όρους αναφοράς που πρέπει να εξετάσει ο πραγματογνώμονας. Αφού ο πραγματογνώμονας υποβάλει την έκθεση πραγματογνωμοσύνης και λάβει την αμοιβή του, καλείται να λάβει όρκο ως προς την έκθεση και, σ' αυτό το στάδιο, εξετάζεται από αμφοτέρους τους διαδίκους.

Δεν υπάρχει καθορισμένη δομή για την έκθεση και οι πραγματογνώμονες δεν υποχρεούνται να συντάξουν προκαταρκτική έκθεση. Οφείλουν να απαντήσουν στα ερωτήματα των διαδίκων στην τελική έκθεση. Το άρθρο 665 του Κώδικα Οργάνωσης και Πολιτικής Δικονομίας, κεφάλαιο 12, της νομοθεσίας της Μάλτας ορίζει τι θα πρέπει να περιλαμβάνει η έκθεση. Προβλέπει ότι η έκθεση θα πρέπει να αναφέρει τις διενεργηθείσες έρευνες και τους λόγους των πορισμάτων. Επιπλέον, ορίζει ότι η έκθεση θα πρέπει να είναι σαφώς και ευανάγνωστα δακτυλογραφημένη ή γραμμένη με μελάνι. Η έκθεση δεν θα πρέπει να συμπληρώνεται με σχέδια ή υποδείγματα, εκτός εάν το δικαστήριο το διατάξει ή συναινέσουν οι διάδικοι.

2. Ακροαματική διαδικασία

Δεν απαιτείται η παράσταση του πραγματογνώμονα σε προκαταρκτική ακρόαση. Κατά κανόνα, οι πραγματογνώμονες οφείλουν να ενημερώνουν τους διαδίκους μόνο για κάθε συνεδρίαση την οποία έχουν συγκαλέσει οι ίδιοι και τυχόν αιτήματα των πραγματογνώμων προς τους διαδίκους πρέπει να υποβάλλονται κατά τη διάρκεια των εν λόγω συνεδριάσεων. Συνήθως, οι πραγματογνώμονες εξετάζονται κατά την ακροαματική διαδικασία. Το δικαστήριο δεν παρακολουθεί ούτε ελέγχει την πρόοδο των ερευνών του πραγματογνώμονα και δεν υπάρχει έλεγχος ποιότητας από το δικαστήριο. Οι διάδικοι μπορούν να αμφισβητήσουν την έκθεση πραγματογνωμοσύνης με ισχυρισμούς, καθώς και με αντιπραγματογνωμοσύνη. Το δικαστήριο δεν δεσμεύεται να εγκρίνει την έκθεση του πραγματογνώμονα ενάντια στη δικανική πεποίθηση.

Οι πληροφορίες που παρουσιάζονται στην παρούσα ενότητα συγκεντρώθηκαν στο πλαίσιο του έργου «Εξεύρεση πραγματογνώμονα» από σημεία επαφής ανά χώρα που επιλέχθηκαν από το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Εμπειρογνωσίας και Εμπειρογνώμωνων (European Expertise & Experts Institute – EEEI).

Τελευταία επικαιροποίηση: 10/09/2020

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Η πρωτότυπη γλωσσική έκδοση αυτής της σελίδας τροποποιήθηκε πρόσφατα. Η γλωσσική έκδοση που βλέπετε τώρα βρίσκεται στο στάδιο της μετάφρασης.

Αναζήτηση εμπειρογνώμονα - Κάτω Χώρες

I. Κατάλογοι και μητρώα πραγματογνώμωνων

Στις Κάτω Χώρες υπάρχουν δύο μητρώα: ένα κυρίως για αστικές και διοικητικές υποθέσεις (LRGD) και ένα κυρίως για ποινικές υποθέσεις (NRGD). Επιπλέον, υπάρχει ένα ινστιτούτο πραγματογνώμωνων για αποδεικτικά στοιχεία στο πλαίσιο εγκληματολογικής έρευνας (NFI) και ένα ινστιτούτο πραγματογνώμωνων σε θέματα περιβαλλοντικού δικαίου (STAB). Και τα δύο χρηματοδοτούνται από το ολλανδικό δημόσιο. Περαιτέρω, υπάρχει η ολλανδική ένωση εκθέσεων ιατρικών πραγματογνώμωνων (NVMSR). Οι πραγματογνώμονες αναφέρονται με βάση την ειδικότητά τους. Τα μητρώα των πραγματογνώμωνων τηρούνται με διαφορετικούς τρόπους: το LRGD και τα NVSR είναι ιδιωτικά, το NRGD και το NFI τελούν υπό τη διαχείριση του Υπουργείου Δικαιοσύνης και το STAB είναι ανεξάρτητο όργανο, το οποίο εξυπηρετεί αυστηρά στο δικαστικό σώμα. Κανένα δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο για τα μητρώα, ούτε για την ποιότητα των πραγματογνώμωνων που είναι εγγεγραμμένοι σ' αυτά. Στις Κάτω Χώρες, τα μητρώα τηρούνται εντελώς χωριστά. Τα δικαστήρια επαφίνονται στις δηλώσεις ποιότητας που παρέχει ο οικείος οργανισμός. Ωστόσο, οι δικαστές συμμετέχουν στη διαδικασία εισδοχής και/ή διαπίστευσης ως προς τα μητρώα LRGD και NRGD.

Σύνδεσμοι:

 [Εθνικό μητρώο δικαστικών πραγματογνώμωνων](#)

 [Μητρώο δικαστικών πραγματογνώμωνων των Κάτω Χωρών](#)

 [Πραγματογνώμονες για θέματα περιβαλλοντικού δικαίου και χωροταξικού σχεδιασμού](#)

 [Ολλανδική ένωση εκθέσεων ιατρικών πραγματογνώμωνων](#)

Τα μητρώα NRGD, LRGD, NVSR και ο ιστότοπος του STAB είναι προσβάσιμα στο κοινό. Υπάρχουν εργαλεία αναζήτησης, ωστόσο δεν είναι δυνατή η διαβούλευση με πραγματογνώμονες του STAB από τους διαδίκους διότι αυτό θα έθετε την ανεξαρτησία τους υπό αμφισβήτηση, καθώς οι πραγματογνώμονες διορίζονται μόνο με σκοπό την παροχή συμβουλών προς το δικαστήριο. Κοινό: βλ. [εξεύρεση πραγματογνώμονα](#). Το εργαλείο αυτό καλύπτει μόνο τους πραγματογνώμονες που είναι καταχωρισμένοι στο μητρώο LRGD. Η αναζήτηση μπορεί να γίνει με βάση την ειδικότητα. Όλοι οι πραγματογνώμονες που εργάζονται στο STAB είναι εγγεγραμμένοι στο μητρώο LRGD.

Για να αποκτήσουν την ιδιότητα του δικαστικού πραγματογνώμονα, τα μέλη της NVMSR χρειάζεται να υποβληθούν σε διαδικασία κατάρτισης και εξετάσεων. Για να εγγραφούν στο μητρώο NRGD, οι πραγματογνώμονες πρέπει να υποβληθούν σε διαδικασία πιστοποίησης, στην οποία λαμβάνεται υπόψη τόσο ο τομέας εξειδίκευσής τους, στον οποίο θα πρέπει να έχουν άριστες επιδόσεις, όσο και οι δεξιότητες που απαιτούνται ώστε να εκτελούν σωστά τα καθήκοντά τους ως δικαστικοί πραγματογνώμονες. Το μητρώο LRGD βασίζεται στην πιστοποίηση των επαγγελματικών προτύπων που καθορίζονται από τους επαγγελματικούς φορείς και τους επαγγελματικούς συλλόγους του ίδιου του επαγγέλματος, καθώς και στην κατάρτιση ως προς τον ρόλο του πραγματογνώμονα, όπως και σε ένα σύστημα συνεχούς επιμόρφωσης.

Το STAB έχει πολύ αυστηρά πρότυπα πρόσληψης και διαθέτει αυστηρό σύστημα συνεχούς επιμόρφωσης. Η αξιολόγηση των εκθέσεων πραγματογνωμοσύνης από ομοτίμους αποτελεί πάγια πρακτική του STAB.

Οι πραγματογνώμονες δεν υποχρεούνται να δώσουν όρκο. Οι πραγματογνώμονες μπορεί να διαγραφούν από τα μητρώα μετά από επίσημη καταγγελία για μη συμμόρφωσή τους με τους κανόνες δεοντολογίας των διάφορων δικαστηρίων, οι οποίοι είναι σε μεγάλο βαθμό παρόμοιοι.

Τα μητρώα ενημερώνονται από τους διαχειριστικούς διοικητικούς φορείς.

II. Προσόντα των πραγματογνώμωνων

Οι πραγματογνώμονες που είναι εγγεγραμμένοι στο LRGD πρέπει να είναι μέλη επαγγελματικού συλλόγου ώστε να μπορούν να χαρακτηριστούν πραγματογνώμονες. Συνεπώς, τα κριτήρια ως προς τον επαγγελματισμό και τις εκπαιδευτικές απαιτήσεις καθορίζονται από τον οικείο σύλλογο. Το NRGD θέτει επίσης υψηλά πρότυπα ως προς την εκπαίδευση για την εγγραφή ενός πραγματογνώμονα στο μητρώο. Οι πραγματογνώμονες είναι συχνά μέλη επαγγελματικού συλλόγου, αλλά υπάρχουν εξειδικευμένοι τομείς όπου δεν υπάρχουν επαγγελματικοί σύλλογοι και, ως εκ τούτου, η σχετική υποχρέωση δεν είναι αυστηρή. Στο πλαίσιο του STAB, του LRGD και, κατά πάσα πιθανότητα, του NRGD, απαιτείται συνεχής επιμόρφωση με τη μορφή της συνεχούς επαγγελματικής ανάπτυξης. Για παράδειγμα, στο πλαίσιο του STAB το 15 % του χρόνου είναι αφιερωμένο σ' αυτόν τον σκοπό, ενώ στο LRGD απαιτούνται τουλάχιστον 6 ώρες ετησίως. Συχνά οι επαγγελματικοί σύλλογοι πιστοποιούν εκπαιδευτικά ιδρύματα. Οφείλουν να αποδείξουν ότι η επιμόρφωση έλαβε χώρα, παρέχοντας καταλόγους ηλεκτρονικών εγγραφών των συμμετεχόντων στην επιμόρφωση. Η επιμόρφωση έχει δύο στόχους: δεξιότητες στο δικαστικό πλαίσιο και εμπειρογνωμοσύνη.

III. Αμοιβή των πραγματογνομώνων

Στις ποινικές και διοικητικές διαδικασίες η αμοιβή του πραγματογνώμονα καταβάλλεται από το δημόσιο. Υπάρχει σύστημα πάγιων αμοιβών και ο πραγματογνώμονας πρέπει να προβαίνει σε εκ των προτέρων υπολογισμό. Στο πλαίσιο του STAB η διαδικασία είναι διαφορετική, καθώς αυτό χρηματοδοτείται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος. Στις αστικές υποθέσεις τα έξοδα της πραγματογνωμοσύνης αναλαμβάνονται από τους διαδίκους.

IV. Ευθύνη των πραγματογνομώνων

Οι πραγματογνώμονες φέρουν ευθύνη βάσει του γενικού δικαίου των συμβάσεων και των αδικοπραξιών. Οι πραγματογνώμονες δεν υποχρεούνται από τον νόμο ή από τον διορίζοντα δικαστή να έχουν ασφάλιση αστικής ευθύνης. Οι πραγματογνώμονες μπορούν να ασφαλίζονται από την εταιρεία για την οποία εργάζονται. Οι ανεξάρτητοι πραγματογνώμονες ασφαλίζονται κατά τη διακριτική τους ευχέρεια, ωστόσο αρκετοί επαγγελματικοί σύλλογοι επιβάλλουν την υποχρέωση ασφάλισης αστικής ευθύνης.

V. Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες πραγματογνωμοσύνης

Οι κύριες νομικές διατάξεις που ισχύουν στις Κάτω Χώρες για τη δικαστική πραγματογνωμοσύνη είναι το άρθρο 194 του ολλανδικού κώδικα πολιτικής δικονομίας, το άρθρο 8.47 του γενικού νόμου διοικητικού δικαίου (Awb), ο κώδικας διοικητικού δικαίου και ο νόμος για τη δικαστική πραγματογνωμοσύνη στο ποινικό δίκαιο.

Οι νόμοι αυτοί συνιστούν ένα πλαίσιο: λεπτομερείς κατευθυντήριες γραμμές για τη δικαστική πραγματογνωμοσύνη βρίσκονται στις [οδηγίες πρακτικής εφαρμογής για τους πραγματογνώμονες](#) σε υποθέσεις αστικού δικαίου στις Κάτω Χώρες.

Επιπλέον, υπάρχει κώδικας δεοντολογίας —με νομική βάση— για τους πραγματογνώμονες στο ποινικό δίκαιο, καθώς και κώδικας δεοντολογίας που έχει εκδοθεί από το Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο για τη δικαστική πραγματογνωμοσύνη. Για τις περισσότερες μορφές πραγματογνωμοσύνης υπάρχουν πρόσθετες απαιτήσεις όσον αφορά την ποιότητά της ή τα προσόντα των πραγματογνομώνων.

Ο τίτλος του πραγματογνώμονα δεν προστατεύεται.

1 Διορισμός πραγματογνομώνων

Οι πραγματογνώμονες μπορούν να διορίζονται από το δικαστήριο και τους διαδίκους. Ο διορισμός πραγματογνομώνων σε διοικητικές διαδικασίες είναι παρόμοιος μ' αυτόν στις αστικές διαδικασίες, με την διαφορά ότι στο διοικητικό δίκαιο τα έξοδα βαρύνουν το δημόσιο και στις αστικές διαδικασίες βαρύνουν τους διαδίκους. Σε όλες τις περιπτώσεις, ο διορισμένος από το δικαστήριο πραγματογνώμονας έχει καθήκον να απαντήσει στα ερωτήματα που του υποβάλλει το δικαστήριο (ενδεχομένως μετά από διαβούλευση με τους διαδίκους). Στις διαδικασίες ενώπιον ποινικού δικαστηρίου μπορεί να διοριστεί πραγματογνώμονας από τον εισαγγελέα ή από τον δικαστή κατά την ανακριτική διαδικασία. Γι' αυτόν τον σκοπό, υπάρχει μητρώο που διέπεται από τον νόμο. Οι πραγματογνώμονες που καταχωρίζονται σ' αυτό πρέπει να πληρούν αυστηρότερες απαιτήσεις απ' ό,τι οι πραγματογνώμονες που διορίζονται σε αστικές και διοικητικές διαδικασίες. Όλοι οι πραγματογνώμονες που διορίζονται από το δικαστήριο έχουν την εκ του νόμου υποχρέωση να αναφέρουν οποιαδήποτε σύγκρουση συμφερόντων.

1.α Διορισμός από το δικαστήριο

Το πολιτικό δικαστήριο έχει τη διακριτική ευχέρεια να διορίσει πραγματογνώμονα είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν ρητού αιτήματος ενός εκ των διαδίκων, εάν τα σχετικά πραγματικά περιστατικά δεν μπορούν να διαπιστωθούν άλλως. Στην περίπτωση αυτή η προφορική συζήτηση αναβάλλεται για ημερομηνία μετά τη δημοσίευση της έκθεσης πραγματογνωμοσύνης. Το δικαστήριο έχει καταρχήν την ελευθερία να διορίσει οποιοδήποτε πρόσωπο θεωρεί κατάλληλο να ενεργήσει ως πραγματογνώμονας. Ωστόσο, η πρακτική που ακολουθείται ευρύτερα από όλα τα δικαστήρια είναι ο διορισμός πραγματογνώμονα από το οικείο μητρώο. Ο πραγματογνώμονας οφείλει να αναφέρει στο δικαστήριο κάθε σύγκρουση συμφερόντων. Οι πραγματογνώμονες που διορίζονται από το δικαστήριο έχουν πρόσβαση στο φάκελο της υπόθεσης. Στις αστικές διαδικασίες υπάρχουν επιπλέον αυστηροί κανόνες που ισχύουν για τους επιμέρους πραγματογνώμονες τους οποίους συμβουλευέται ο διορισμένος πραγματογνώμονας κατά την άσκηση των καθηκόντων του. Σύμφωνα με τους κανόνες αυτούς, οι διάδικοι πρέπει να γνωρίζουν εκ των προτέρων τα πρόσωπα των οποίων η γνώμη θα ζητηθεί και τα ερωτήματα που θα τους υποβληθούν.

1.β Διορισμός από τους διαδίκους

Όταν οι διάδικοι ορίζουν πραγματογνώμονα, αυτό γίνεται συνήθως κατά την έναρξη της διαδικασίας, για τη στήριξη της υπόθεσής τους. Το δικαστήριο μπορεί να χρησιμοποιήσει τις οικείες εκθέσεις για να αποφανθεί επί της υπόθεσης. Κάθε δικαστής μπορεί, ανά πάσα στιγμή κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, να διορίσει πραγματογνώμονα κατόπιν αιτήματος των διαδίκων. Όλοι οι πραγματογνώμονες πρέπει να ασκούν τα καθήκοντά τους σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες και τους κώδικες δεοντολογίας που αφορούν τους πραγματογνώμονες που διορίζονται από το δικαστήριο.

Αμφότεροι οι διάδικοι μπορούν να ζητήσουν τον διορισμό συγκεκριμένου πραγματογνώμονα και δεν ισχύουν ειδικοί κανόνες. Ο δικαστής μπορεί να διατάξει τον ορισμό πραγματογνώμονα και από τους δύο διαδίκους, αλλά αυτό δεν αποτελεί συνήθη πρακτική.

2 Διαδικασία

2.α Πολιτική δικονομία

Το δικαστήριο παρακολουθεί την πρόοδο των ερευνών των πραγματογνομώνων μόνο σε ό,τι αφορά τη διαχείριση του χρόνου. Δεν υπάρχει ποιοτικός έλεγχος για τον τρόπο με τον οποίο ο πραγματογνώμονας ασκεί τα καθήκοντά του και δεν περιλαμβάνονται σχετικές αναφορές στις δικαστικές αποφάσεις. Ωστόσο, το STAB λαμβάνει τακτικά σχόλια από τα δικαστήρια σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο οι πραγματογνώμονες ασκούν τα καθήκοντά τους, μολονότι σπάνια ζητείται η συμβολή του στο πλαίσιο αστικών διαδικασιών.

Οι διάδικοι μπορούν να αμφισβητήσουν την έκθεση με δηλώσεις ή με την παροχή αντιπραγματογνωμοσύνης. Τα δικαστήρια δεν δεσμεύονται από την έκθεση πραγματογνωμοσύνης, ωστόσο συνήθως λαμβάνουν υπόψη τη γνώμη του πραγματογνώμονα που έχουν διορίσει. Οι πραγματογνώμονες που ορίζονται από τους διαδίκους συνήθως έχουν μικρότερη επιρροή από ό,τι οι πραγματογνώμονες που διορίζονται από το δικαστήριο. Δεν υπάρχουν διαδικασίες στο πλαίσιο των οποίων οι πραγματογνώμονες συνέρχονται ή εξετάζονται πριν από τη δίκη ώστε να υπάρξει μεγαλύτερη επικέντρωση στα ζητήματα και το δικαστήριο να κατανοήσει τις διαφορές.

Οι πραγματογνώμονες μπορούν επικοινωνούν με τους διαδίκους κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, αλλά μόνο αν είναι απαραίτητο για τη διαπίστωση πραγματικών περιστατικών και παρουσία όλων των διαδίκων. Ο πραγματογνώμονας πρέπει να διοργανώνει συναντήσεις παρουσία όλων των διαδίκων ώστε να συγκεντρώνει τα σχόλιά τους, εφόσον αυτό επιτρέπεται με βάση τα ισχύοντα επαγγελματικά πρότυπα, όπως για παράδειγμα σε υποθέσεις ιατρικής φύσης.

1. Έκθεση πραγματογνωμοσύνης

Στις Κάτω Χώρες υπάρχει υπόδειγμα έκθεσης. Οι πραγματογνώμονες υποχρεούνται να υποβάλλουν προκαταρκτική έκθεση, οι δε διάδικοι έχουν το δικαίωμα να διατυπώνουν παρατηρήσεις. Ο πραγματογνώμονας πρέπει να απαντήσει στα επιχειρήματα των διαδίκων τόσο στην προκαταρκτική έκθεση όσο και στην τελική έκθεση. Δεν απαιτείται η τήρηση άλλων ειδικών απαιτήσεων ως προς την έκθεση. Εάν διαταχθεί από το δικαστήριο, ο πραγματογνώμονας πρέπει να συντάξει συμπληρωματική έκθεση, για παράδειγμα εάν υπάρχουν πρόσθετα ερωτήματα. Συνήθως, η έκθεση υποβάλλεται εγγράφως, αλλά μπορεί να υποβληθεί και προφορικά στο πλαίσιο της επ' ακροατηρίου συζήτησης.

2. Ακροαματική διαδικασία

Το δικαστήριο διατάσσει τον πραγματογνώμονα να παραστεί στις επ' ακροατηρίου συζητήσεις μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις. Η παρουσία του μπορεί να ζητηθεί από τους διαδίκους ή να διαταχθεί από τον δικαστή. Δεν συνηθίζεται η αντεξέταση.

2.β Άλλα

Οι διαφορές για άλλα είδη δικαίου πέραν του αστικού δεν είναι σημαντικές.

Οι πληροφορίες που παρουσιάζονται στην παρούσα ενότητα συγκεντρώθηκαν στο πλαίσιο του έργου «Εξεύρεση πραγματογνώμονα» από σημεία επαφής ανά χώρα που επιλέχθηκαν από το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Εμπειρογνώσιας και Εμπειρογνώμωνών (European Expertise & Experts Institute – EEEI).

Τελευταία επικαιροποίηση: 10/09/2020

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Αναζήτηση εμπειρογνώμονα - Αυστρία

I. Κατάλογοι και μητρώα πραγματογνώμωνων

Στην Αυστρία, τα πρόσωπα που είναι διαθέσιμα για να εργαστούν ως πραγματογνώμονες σε δικαστική διαδικασία ή σε εισαγγελική προκαταρκτική εξέταση εγγράφονται στον κατάλογο δικαστικών πραγματογνώμωνων που τηρούν οι πρόεδροι των περιφερειακών δικαστηρίων για την αντίστοιχη περιφέρεια των περιφερειακών δικαστηρίων και καταχωρίζονται στα μητρώα ανά ειδικότητα.

Ο κατάλογος δικαστικών πραγματογνώμωνων είναι διαθέσιμος στο κοινό σ' αυτόν τον σύνδεσμο.

Για να εγγραφούν στον κατάλογο δικαστικών πραγματογνώμωνων, οι πραγματογνώμονες πρέπει να υποβάλουν αίτηση και να επιτύχουν σε εξετάσεις.

II. Προσόντα των πραγματογνώμωνων

Οι αιτούντες που επιθυμούν να διοριστούν από τα δικαστήρια θα πρέπει να αποδείξουν ότι διαθέτουν επαγγελματική πείρα στον τομέα τους. Επιπλέον, ο πραγματογνώμονας πρέπει να έχει ουσιαστική γνώση των σημαντικότερων αρχών του αυστριακού δικονομικού δικαίου, να γνωρίζει πώς να συντάσσει την έκθεση πραγματογνωμοσύνης και να παράσχει αποδείξεις δεκαετούς ή πενταετούς επαγγελματικής πείρας στον τομέα του (εφόσον διαθέτει σχετικό πτυχίο πανεπιστημίου ή πτυχίο επαγγελματικής δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης) κατά την αμέσως προηγούμενη της εγγραφής του στο μητρώο περίοδο. Επιπλέον, οι πραγματογνώμονες πρέπει να διαθέτουν πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα και να είναι αξιόπιστοι. Για να είναι αξιόπιστοι, η συνολική συμπεριφορά των πραγματογνώμωνων πρέπει να είναι άμεμπτη, ώστε να διασφαλίζεται η αμεροληψία τους και η ποιότητα της δουλειάς τους.

Η αίτηση εγγραφής στο μητρώο «ορκωτών και πιστοποιημένων» πραγματογνώμωνων (σύμφωνα με τον ορισμό του Ευρωπαϊκού Ιδρύματος Εμπειρογνώσιας και Εμπειρογνώμωνων που αφορά τους «αναγνωρισμένους πραγματογνώμονες») υποβάλλεται στον πρόεδρο του περιφερειακού δικαστηρίου του τόπου της συνήθους διαμονής ή του τόπου επαγγελματικής δραστηριότητας του αιτούντος.

Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας εγγραφής, ο πρόεδρος που είναι αρμόδιος για την εγγραφή αναθέτει σε επιτροπή να γνωμοδοτήσει ως προς το αν πληρούνται οι απαιτήσεις εγγραφής.

Πριν από την εγγραφή τους, οι πραγματογνώμονες ορκίζονται.

Εφόσον οι πραγματογνώμονες πληρούν όλες τις προαναφερθείσες απαιτήσεις, διορίζονται για πέντε έτη από τον πρόεδρο που είναι αρμόδιος για την εγγραφή. Οι πραγματογνώμονες πρέπει να υποβάλουν αίτηση εκ νέου εγγραφής κάθε πέντε χρόνια. Εάν οι πραγματογνώμονες μέχρι την ημερομηνία αυτή εξακολουθούν να πληρούν όλες τις απαιτήσεις, παρατείνεται η εγγραφή στον κατάλογο δικαστικών πραγματογνώμωνων (χωρίς να χρειάζεται να συμμετάσχουν σε άλλες εξετάσεις).

Οι πραγματογνώμονες μπορούν να διαγραφούν από τον κατάλογο δικαστικών πραγματογνώμωνων με δική τους επιθυμία, αν δεν πληρούν πλέον τις προϋποθέσεις ή αν το αποφασίσει ο πρόεδρος που είναι αρμόδιος για την εγγραφή. Η απόφαση διαγραφής ή απόρριψης της εκ νέου πιστοποίησης πραγματογνώμονα πρέπει να είναι δεόντως αιτιολογημένη και μπορεί να προσβληθεί.

Υπάρχει κώδικας δεοντολογίας που δημοσιεύεται από την αυστριακή ένωση ορκωτών και πιστοποιημένων πραγματογνώμωνων.

III. Αμοιβή των πραγματογνώμωνων

III. 1 Γενικές πληροφορίες

Στις αμοιβές των πραγματογνώμωνων εφαρμόζεται ο αυστριακός νόμος για τις αμοιβές («Gebührenanspruchsgesetz»). Ο εν λόγω νόμος περιλαμβάνει γενικούς κανόνες που ισχύουν για τους πραγματογνώμονες. Επιπλέον, προβλέπει ειδικό σύστημα αμοιβών για τους γιατρούς, τους ανθρωπολόγους, τους οδοντιάτρους, τους κτηνιάτρους, τους πραγματογνώμονες σε θέματα χημικής ανάλυσης και τους πραγματογνώμονες για τα μηχανοκίνητα οχήματα.

III. 2 Αμοιβές

Συνήθως, οι αμοιβές εξαρτώνται από την πολυπλοκότητα της πραγματογνωμοσύνης. Μεταξύ άλλων, ισχύει ειδικό σύστημα αμοιβών στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας και της διαδικασίας οικογενειακών διαφορών για ορισμένους πραγματογνώμονες (βλ. σημείο III.1 ανωτέρω).

III. 3 Πληρωμή

Εντός τεσσάρων εβδομάδων μετά την πραγματογνωμοσύνη, ο πραγματογνώμονας οφείλει να απευθύνει στο δικαστήριο τιμολόγιο με την αμοιβή του. Γενικά, η αμοιβή καταβάλλεται μέσω τραπεζικού εμβάσματος.

III.3.1 Αστικές διαδικασίες

Στις αστικές διαδικασίες, προτού ο πραγματογνώμονας αρχίσει τις εργασίες για τη διενέργεια της πραγματογνωμοσύνης, το δικαστήριο συνήθως διατάσσει τους διαδίκους να προβούν σε προκαταβολή (Kostenvorschuss) στο δικαστήριο. Το ύψος της προκαταβολής εξαρτάται από την πολυπλοκότητα της υπόθεσης και από την έκταση της πραγματογνωμοσύνης. Γενικά, η αμοιβή υπολογίζεται βάσει του αριθμού των ωρών που αφιέρωσε ο πραγματογνώμονας στην υπόθεση, ο οποίος πολλαπλασιάζεται επί ωρομισθίου. Στην αμοιβή του πραγματογνώμονα προστίθενται επίσης τα έξοδά του και ο ΦΠΑ. Το δικαστήριο ορίζει το ποσό που πρέπει να προκαταβάλουν οι διάδικοι, με βάση την εμπειρία του. Εάν το ποσό της προκαταβολής δεν επαρκεί, μπορεί να διαταχθεί η καταβολή επιπλέον ποσού.

III.3.2 Ποινικές διαδικασίες

Στις ποινικές διαδικασίες η αμοιβή του πραγματογνώμονα καταβάλλεται από το δημόσιο και, σε περίπτωση καταδίκης, ο καταδικασθείς υποχρεούται να επιστρέψει τα έξοδα.

III.3.3 Διαδικασίες οικογενειακών διαφορών

Στις διαδικασίες οικογενειακών διαφορών η αμοιβή του πραγματογνώμονα καταβάλλεται συνήθως από το δημόσιο.

III.4 Νομική συνδρομή

Σε γενικές γραμμές, νομική συνδρομή χορηγείται σε πρόσωπα τα οποία, λόγω της οικονομικής τους κατάστασης, δεν είναι σε θέση να αντεπεξέλθουν εν όλω ή εν μέρει στα δικαστικά έξοδα, συμπεριλαμβανομένων των εξόδων των πραγματογνωμόνων. Οι αποδέκτες της νομικής συνδρομής πρέπει να την επιστρέψουν, εν όλω ή εν μέρει, εάν η οικονομική τους κατάσταση βελτιωθεί σημαντικά εντός τριών ετών από την έναρξη της διαδικασίας. Σημειώνεται ότι ο ηττηθείς διάδικος καλύπτει πάντοτε τα έξοδα του νικήσαντα διαδίκου.

III.5 Καταβολή της αμοιβής των πραγματογνωμόνων

Το δικαστήριο αποφαίνεται επί της αμοιβής του πραγματογνώμονα εκδίδοντας αυτοτελή απόφαση ή στο πλαίσιο της απόφασής του. Ως εκ τούτου, η απαίτηση των σχετικών εξόδων είναι εκτελεστή.

IV. Ευθύνη των πραγματογνωμόνων

Οι πραγματογνώμονες ευθύνονται βάσει του γενικού δικαίου για τις συμβάσεις και τις αδικοπράξεις. Υποχρεούνται να καλύπτουν την πιθανή ευθύνη τους μέσω ασφάλισης επαγγελματικής ευθύνης.

V. Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες πραγματογνωμοσύνης

Ο ιστότοπος της [Ε^α αυστριακής ένωσης ορκωτών και πιστοποιημένων πραγματογνωμόνων](#) παρέχει λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τα έξοδα (παρατίθεται υπόδειγμα τιμολογίου), καθώς και τους όρους υπό τους οποίους μπορεί κανείς να εγγραφεί στον κατάλογο δικαστικών πραγματογνωμόνων. Ο ιστότοπος αυτός είναι πολύ ενημερωτικός και εύκολα προσβάσιμος για το κοινό.

V.1 Νομική βάση

Οι κύριες νομικές διατάξεις που εφαρμόζονται στη δικαστική πραγματογνωμοσύνη στην Αυστρία είναι οι εξής:

τα άρθρα 351-367 του [Ε^α αυστριακού Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας](#) (Zivilprozessordnung - ZPO)

το άρθρο 31 του [Ε^α νόμου για την εκούσια δικαιοδοσία](#) («Außerstreitgesetz»)

τα άρθρα 52-53 α του [Ε^α αυστριακού Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας](#) (Allgemeines Verwaltungsverfahrensgesetz) του 1991

τα άρθρα 104, 112, 112α, 125-128, του [Ε^α αυστριακού Κώδικα Ποινικής Δικονομίας](#) (Strafprozessordnung) του 1975.

V.2. Διορισμός πραγματογνωμόνων

Οι πραγματογνώμονες μπορούν να διοριστούν από το δικαστήριο αλλά όχι από τους διαδίκους. Ο διορισμός πραγματογνωμόνων στις διοικητικές διαδικασίες είναι παρόμοιος μ' αυτόν στις αστικές διαδικασίες. Στο στάδιο της ποινικής προανάκρισης, ο πραγματογνώμονας μπορεί να διοριστεί από τον εισαγγελέα.

V.2.α. Διορισμός από δικαστήριο

Το πολιτικό δικαστήριο έχει τη διακριτική ευχέρεια να διορίσει πραγματογνώμονα είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν ρητού αιτήματος ενός εκ των διαδίκων, εάν τα σχετικά πραγματικά περιστατικά δεν μπορούν να διαπιστωθούν άλλως. Το δικαστήριο έχει τη δυνατότητα να διορίσει ως πραγματογνώμονα οποιοδήποτε πρόσωπο θεωρεί κατάλληλο για τον σκοπό αυτόν. Ο πραγματογνώμονας οφείλει να αναφέρει στο δικαστήριο κάθε τυχόν σύγκρουση συμφερόντων. Οι πραγματογνώμονες που διορίζονται από το δικαστήριο έχουν πρόσβαση στον σχετικό φάκελο της υπόθεσης.

V.2.β. Διορισμός από τους διαδίκους

Στην Αυστρία, οι διάδικοι επιλέγουν ιδιώτη πραγματογνώμονα. Η έκθεσή του πρέπει να προβληθεί και να προσκομιστεί από τον διάδικο, διαφορετικά απορρίπτεται ως απαράδεκτη. Αν πληρούνται οι εν λόγω προϋποθέσεις, το δικαστήριο εξετάζει και εκτιμά ελεύθερα τη γνωμοδότηση του πραγματογνώμονα. Η έκθεση θεωρείται αποδεικτικό μέσο, αλλά δεν ακυρώνει την έκθεση πραγματογνώμονα που έχει διοριστεί από το δικαστήριο. Αντιθέτως, συνδέεται μάλλον με τη νομική βάση της επιχειρηματολογίας του διαδίκου.

Το δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει αν θα στηρίξει το σκεπτικό της απόφασής του στη γνωμοδότηση του πραγματογνώμονα που έχει διοριστεί από διάδικο.

V.3 Διαδικασία

V.3.α. Γνωμοδότηση

Η κύρια έκθεση πραγματογνωμοσύνης μπορεί να υποβληθεί εγγράφως ή να παρουσιαστεί προφορικά. Δεν υπάρχει συγκεκριμένη δομή που πρέπει να ακολουθεί ο πραγματογνώμονας στην έκθεσή του.

Αν το δικαστήριο κρίνει ότι η έκθεση είναι ελλιπής ή ότι ο πραγματογνώμονας υπέπεσε σε αδικαιολόγητο παράπτωμα, μπορεί να διατάξει την εκπόνηση νέας ή συμπληρωματικής έκθεσης, αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν αιτήματος των διαδίκων. Το δικαστήριο μπορεί επίσης να διατάξει τον πραγματογνώμονα να καταβάλει τα δικαστικά έξοδα λόγω του αδικαιολόγητου παραπτώματός του.

Οι διάδικοι μπορούν να αντικρούσουν ή να αμφισβητήσουν την έκθεση πραγματογνωμοσύνης με τους ισχυρισμούς τους ή την αντιπραγματογνωμοσύνη.

Στις αστικές διαδικασίες, οι διάδικοι συμμετέχουν σε μεγάλο βαθμό στις εργασίες των πραγματογνωμόνων. Πρέπει να συνεργάζονται και να παρέχουν όλα τα έγγραφα που ζητούν οι εμπειρογνώμονες. Μπορούν να υποβάλουν απευθείας ερωτήσεις στον πραγματογνώμονα στο πλαίσιο της κατ' αντιμωλία διαδικασίας και να ζητήσουν απ' αυτόν να σχολιάσει τις παρατηρήσεις τους.

V.3.β. Ακροαματική διαδικασία

Σε περίπτωση γραπτής έκθεσης, το δικαστήριο αποφασίζει αν και σε ποιον βαθμό είναι αναγκαία η συμμετοχή του πραγματογνώμονα στις ακροαματικές διαδικασίες (κατά περίπτωση, κατόπιν αιτήματος των διαδίκων).

Οι πληροφορίες που παρουσιάζονται στην παρούσα ενότητα συγκεντρώθηκαν στο πλαίσιο του έργου «Εξεύρεση πραγματογνώμονα» από σημεία επαφής ανά χώρα που επιλέχθηκαν από το [Ε^α Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Εμπειρογνώσας και Εμπειρογνώμωνών \(European Expertise & Experts Institute – EEEI\)](#).

Τελευταία επικαιροποίηση: 23/10/2023

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Αναζήτηση εμπειρογνώμονα - Πολωνία

I. Κατάλογοι και μητρώα πραγματογνωμόνων

Κάθε περιφερειακό δικαστήριο διαθέτει τον δικό του κατάλογο πραγματογνωμόνων. Ο πρόεδρος του περιφερειακού δικαστηρίου είναι υπεύθυνος για τη δημοσίευσή του. Βλέπε: <https://lublin.so.gov.pl/lista-bieglych,m,m1,2,270> για το Lublin ή http://www.krakow.so.gov.pl/fck_pliki/file/Testowy/Biegli/Biegli_20180205_strona.pdf pliki/file/Testowy/Biegli/Biegli_20180205_strona.pdf για την Κρακοβία. Τα μητρώα είναι προσβάσιμα στο κοινό.

Υπάρχει όριο ηλικίας — όποιος επιθυμεί να γίνει πραγματογνώμονας πρέπει να είναι τουλάχιστον 25 ετών. Οι πραγματογνώμονες πρέπει να διαθέτουν εξειδικευμένες θεωρητικές και πρακτικές γνώσεις σε συγκεκριμένο τομέα της επιστήμης, της τεχνολογίας, της τέχνης, της χειροτεχνίας ή άλλες δεξιότητες. Τα κριτήρια δεν έχουν τυποποιηθεί. Εναπόκειται στον πρόεδρο του περιφερειακού δικαστηρίου να αποφασίσει αν ο υποψήφιος πληροί όλες τις προϋποθέσεις για να γίνει πραγματογνώμονας. Οι πραγματογνώμονες πρέπει να ορκιστούν προκειμένου να εγγραφούν στο μητρώο. Κάθε πρόσωπο που επιθυμεί να εγγραφεί στον κατάλογο πραγματογνομώνων πρέπει να υποβάλει αίτηση στον πρόεδρο του περιφερειακού δικαστηρίου.

Ο πραγματογνώμονας μπορεί να διαγραφεί από το μητρώο με πράξη του προέδρου του περιφερειακού δικαστηρίου:

κατόπιν αιτήματός του·

εάν δεν πληροί πλέον τις απαιτήσεις για την εκτέλεση των καθηκόντων του ή εάν διαπιστωθεί ότι δεν τις πληρούσε κατά τον χρόνο του διορισμού του και εξακολουθεί να μην τις πληροί·

για σοβαρούς λόγους, ιδίως αν ασκεί τις δραστηριότητές του με αθέμιτο τρόπο.

Δεν υπάρχει ειδικός κώδικας συμπεριφοράς ή δεοντολογίας για τους πραγματογνώμονες, ωστόσο οι πραγματογνώμονες οφείλουν να σέβονται τον κώδικα πολιτικής/διοικητικής/ποινικής δικονομίας.

Τα μητρώα επικαιροποιούνται τακτικά. Τον Ιανουάριο κάθε έτους, ο πρόεδρος του περιφερειακού δικαστηρίου ανακοινώνει τον κατάλογο των δικαστικών πραγματογνομώνων στα πρωτοδικεία και στο Υπουργείο Δικαιοσύνης και ενημερώνει αμελλητί όλους τους ενδιαφερόμενους σχετικά με τυχόν τροποποίηση του καταλόγου και την κίνηση ποινικής διαδικασίας σε βάρος οποιουδήποτε από τα πρόσωπα αυτά ή την απώλεια της δικαιοπρακτικής τους ικανότητας.

Οι πραγματογνώμονες εγγράφονται στο μητρώο για περίοδο πέντε ετών.

Η εγγραφή τους γίνεται σε καταλόγους για συγκεκριμένους κλάδους της επιστήμης, της τεχνολογίας, της τέχνης, της χειροτεχνίας καθώς και για άλλες δεξιότητες. Ο κατάλογος των ειδικοτήτων είναι μακροσκελής και ποικιλόμορφος.

Μετά την εγγραφή τους στο μητρώο, οι πραγματογνώμονες δεν έχουν κάποια ιδιαίτερη υποχρέωση. Δεν είναι υποχρεωμένοι να παρακολουθούν συνεχή εκπαίδευση, αν και υπάρχουν σχετικές μεταπτυχιακές σπουδές και μαθήματα. Ωστόσο, στην πράξη, αν επιθυμούν να διοριστούν για την επόμενη περίοδο, θα πρέπει να είναι σε θέση να αποδείξουν ότι έχουν εμβαθύνει τις γνώσεις τους (έχουν παρακολουθήσει μαθήματα, συνέδρια, μεταπτυχιακές σπουδές κ.λπ.).

II. Προσόντα των πραγματογνομώνων

Οι πραγματογνώμονες πρέπει να διαθέτουν εξειδικευμένες θεωρητικές και πρακτικές γνώσεις σε συγκεκριμένο τομέα της επιστήμης, της τεχνολογίας, της τέχνης, της χειροτεχνίας ή άλλες δεξιότητες. Τα κριτήρια δεν έχουν τυποποιηθεί. Εναπόκειται στον πρόεδρο του περιφερειακού δικαστηρίου να αποφασίσει αν ο υποψήφιος πληροί όλες τις προϋποθέσεις για να γίνει πραγματογνώμονας.

Οι πραγματογνώμονες δεν απαιτείται να είναι μέλη επαγγελματικού φορέα. Δεν υποχρεούνται επίσημα να βελτιώνουν τακτικά τις δεξιότητές τους, και δεν υπάρχει σύστημα συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης. Για όσο διάστημα διατηρούν την ιδιότητα αυτή, δεν χρειάζεται να αποδεικνύουν ότι συμμετέχουν σε περαιτέρω εκπαιδευτικά προγράμματα και δεν υπάρχει τρόπος να ελεγχθούν οι γνώσεις που έχουν αποκτήσει. Ωστόσο, αν επιθυμούν να διοριστούν για την επόμενη περίοδο, θα πρέπει να είναι σε θέση να αποδείξουν ότι έχουν εμβαθύνει τις γνώσεις τους.

III. Αμοιβή των πραγματογνομώνων

Η αμοιβή των πραγματογνομώνων καθορίζεται από τον κανονισμό του υπουργού Δικαιοσύνης, της 24ης Απριλίου 2013, σχετικά με τον καθορισμό των αμοιβών των πραγματογνομώνων, των κατ' αποκοπή ποσών και του τρόπου τεκμηρίωσης των αναγκαίων δαπανών για την κατάρτιση της έκθεσης πραγματογνομosύνης. Οι ωριαίες αμοιβές των πραγματογνομώνων είναι καθορισμένες και αποτελούν μέρος του βασικού ποσού που καθορίζεται από τον νόμο για τον προϋπολογισμό. Γενικά, η αμοιβή των πραγματογνομώνων τελεί σε συνάρτηση με τον αριθμό των ωρών που αφιερώνουν στη διενέργεια της πραγματογνομosύνης και το επίπεδο των σπουδών τους. Ο κανονισμός καθορίζει μια κατώτατη και μια ανώτατη αμοιβή.

Η καταβολή της αμοιβής των πραγματογνομώνων διασφαλίζεται από το δικαστικό σύστημα ή πραγματοποιείται από έναν εκ των διαδίκων. Οι διάδικοι μπορούν να λάβουν νομική συνδρομή μη προκαθορισμένου ύψους (ευεργέτημα πενίας) για την αμοιβή του πραγματογνώμονα.

Η αμοιβή καθορίζεται από κανονισμό. Σε ειδικές περιπτώσεις, ιδίως στην περίπτωση δύσκολων υποθέσεων, μπορεί να υπάρξει υπέρβαση του νόμιμου τιμολογίου με ειδική δικαστική απόφαση. Ωστόσο, στην πράξη, στις αστικές διαδικασίες, για την καταβολή υψηλότερης αμοιβής απαιτείται συμφωνία των διαδίκων.

Στις αστικές υποθέσεις, όταν ο πραγματογνώμονας διορίζεται από το δικαστήριο, ο ένας διάδικος διατάσσεται να προκαταβάλει την αμοιβή του πραγματογνώμονα. Οι πραγματογνώμονες μπορούν να λάβουν προκαταβολή επί της αμοιβής τους. Ωστόσο, στο τέλος της δίκης, στην απόφαση επί της ουσίας, το δικαστήριο αποφασίζει ποιος θα φέρει τελικά το κόστος. Το κόστος μπορεί να επιμεριστεί μεταξύ των διαδίκων.

Σε ποινικές υποθέσεις, οι πραγματογνώμονες πληρώνονται από το κράτος (και ο κατηγορούμενος υποχρεούται σε καταβολή της αμοιβής μόνο σε περίπτωση καταδίκης του): τα ποσά που καταβάλλονται από το κράτος υπόκεινται στον κρατικό δημοσιονομικό έλεγχο, στο πλαίσιο του οποίου μπορούν να αμφισβητηθούν οι πληρωμές που πραγματοποιήθηκαν κατά παράβαση του νόμου για τα δημόσια οικονομικά.

IV. Ευθύνη των πραγματογνομώνων

Σύμφωνα με το ποινικό δίκαιο, οι πραγματογνώμονες που υποβάλλουν ψευδή γνωμοδότηση μπορούν να καταδικαστούν σε στερητική της ελευθερίας ποινή διάρκειας έως 10 ετών.

Δεν υπάρχει ειδική διάταξη αστικού δικαίου για το θέμα αυτό. Όσον αφορά την ευθύνη των πραγματογνομώνων εφαρμόζονται οι γενικοί κανόνες του αστικού δικαίου (δίκαιο αδικοπράξεων/συμβάσεων).

Οι πραγματογνώμονες δεν υποχρεούνται να συνάψουν σύμβαση ασφάλισης επαγγελματικής ευθύνης για την κάλυψη της ενδεχόμενης ευθύνης τους.

V. Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες πραγματογνομosύνης

Ο διορισμός πραγματογνομώνων διέπεται από το διάταγμα του υπουργού Δικαιοσύνης της 24ης Ιανουαρίου 2005. Πρόσθετοι κανονισμοί περιέχονται στους κώδικες πολιτικής δικονομίας, ποινικής δικονομίας και διοικητικής δικονομίας. Στις αστικές διαδικασίες, οι διάδικοι μπορούν να ζητήσουν τον διορισμό πραγματογνώμονα. Κατά κανόνα, στην πολιτική δικονομία, ο διορισμός πραγματογνώμονα προϋποθέτει την προκαταβολή από τον αιτούντα διάδικο των εξόδων που σχετίζονται με την κατάρτιση γνωμοδότησης.

Γενικά, σε αστικές, ποινικές και διοικητικές διαδικασίες ισχύουν οι ίδιοι κανόνες. Δεν υπάρχουν θεμελιώδεις διαφορές μεταξύ των διαδικασιών διορισμού σε αστικές, διοικητικές και ποινικές υποθέσεις.

Ο τίτλος του δικαστικού πραγματογνώμονα μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνο στο πλαίσιο και για τους σκοπούς της κατάρτισης έκθεσης πραγματογνομosύνης για τα δικαστήρια ή την εισαγγελία. Ο αριθμός των πραγματογνομώνων στην Πολωνία ανέρχεται σε περίπου 15.000.

1. Διορισμός πραγματογνομώνων

Μόνο τα δικαστήρια και η εισαγγελία μπορούν να διορίζουν πραγματογνώμονες με την ιδιότητα του δικαστικού πραγματογνώμονα, είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν αίτησης διαδίκου. Η γνωμοδότηση που καταρτίζεται από πραγματογνώμονα που έχει διοριστεί από δικαστήριο ή από την εισαγγελία συνιστά ειδικό αποδεικτικό μέσο που αποκαλείται έκθεση πραγματογνομosύνης.

Οι διάδικοι μπορούν να προσλαμβάνουν πραγματογνώμονες ιδιωτικά, ωστόσο, σε αυτή την περίπτωση, η έκθεση κατατίθεται ως οποιοδήποτε άλλο αποδεικτικό στοιχείο.

α) Διορισμός από το δικαστήριο

Το δικαστήριο χρησιμοποιεί κατάλογο πραγματογνωμόνων. Κάθε περιφερειακό δικαστήριο διαθέτει τον δικό του κατάλογο πραγματογνωμόνων. Ο διορισμός πραγματογνώμονα από το (τοπικό) μητρώο αποτελεί πρακτική την οποία ακολουθούν ευρέως τα δικαστήρια. Ωστόσο, η χρήση του μητρώου δεν είναι υποχρεωτική.

β) Διορισμός από τους διαδίκους

Μολονότι οι δικαστικοί πραγματογνώμονες δεν διορίζονται ποτέ από τους διαδίκους, οι διάδικοι σε αστικές και διοικητικές διαδικασίες μπορούν να προσλάβουν δικό τους πραγματογνώμονα. Δεν χρειάζεται να ακολουθήσουν ιδιαίτερη διαδικασία.

2. Διαδικασία

α) Αστικές διαδικασίες

Στις αστικές διαδικασίες, ο πραγματογνώμονας δεν υποχρεούται να παραστεί σε προκαταρκτική ακρόαση (εάν προβλέπεται). Το δικαστήριο παρακολουθεί την πρόοδο της έρευνας των πραγματογνωμόνων όσον αφορά την τήρηση των προθεσμιών. Το δικαστήριο είναι ο «ανώτατος πραγματογνώμονας» και κρίνει την ποιότητα της γνωμοδότησης. Τα δικαστήρια δεν δεσμεύονται από τη γνώμη που διατυπώνεται στις εκθέσεις πραγματογνωμοσύνης και αποφασίζουν αν η γνώμη μπορεί να αποτελέσει τη βάση για τη διακρίβωση των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης.

Έκθεση πραγματογνωμοσύνης

Ο πραγματογνώμονας υποβάλλει την έκθεσή του γραπτώς. Δεν υπάρχει συγκεκριμένη δομή που πρέπει να ακολουθεί ο πραγματογνώμονας στην έκθεσή του. Δεν υπάρχει υποχρέωση υποβολής προκαταρκτικής έκθεσης. Στην τελική έκθεση ο πραγματογνώμονας πρέπει να σχολιάσει τα επιχειρήματα των διαδίκων. Σε πολλές περιπτώσεις, ο πραγματογνώμονας καλείται να υποβάλει συμπληρωματική έκθεση, είτε κατόπιν σχετικού αιτήματος διαδίκου που γίνεται δεκτό που τον δικαστή, είτε κατόπιν αιτήματος του ίδιου του δικαστή. Αυτό μπορεί να συμβεί σε περιπτώσεις στις οποίες ο πραγματογνώμονας δεν έχει απαντήσει σε όλες τις ερωτήσεις που περιλαμβάνονται στην εντολή του ή αν ανακύψουν πρόσθετες ερωτήσεις αργότερα.

Σε αυτές τις περιπτώσεις, το δικαστήριο εκδίδει νέα εντολή στην οποία αναφέρεται η ανάγκη υποβολής πρόσθετων στοιχείων και προσδιορίζονται οι ερωτήσεις που πρέπει να απαντηθούν. Οι διάδικοι μπορούν να ζητήσουν περαιτέρω διευκρινίσεις από το δικαστήριο. Ωστόσο, στην πράξη, είναι πιθανότερο να διοριστεί άλλος πραγματογνώμονας, ανάλογα με τον βαθμό ικανοποίησης από την πρώτη έκθεση.

Ακροαματική διαδικασία

Οι πραγματογνώμονες πρέπει να παραστούν στη συζήτηση προκειμένου να απαντήσουν σε ερωτήσεις του δικαστηρίου και των διαδίκων μετά την υποβολή της έκθεσής τους. Υπάρχει η δυνατότητα αντεξέτασής τους στο δικαστήριο.

β) Λοιπά

Ορισμένοι πραγματογνώμονες, κυρίως ψυχολόγοι, διορίζονται για να παραστούν στην εξέταση μαρτύρων ή διαδίκων. Αξιολογούν την ικανότητα αντίληψης των ατόμων και διατύπωσης των παρατηρήσεών τους.

Οι πληροφορίες που παρουσιάζονται στην παρούσα ενότητα συγκεντρώθηκαν στο πλαίσιο του έργου «Εξεύρεση πραγματογνώμονα» από σημεία επαφής ανά χώρα που επιλέχθηκαν από το [Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Εμπειρογνώσας και Εμπειρογνώμωνων](#) (European Expertise & Experts Institute – EEEI).

Τελευταία επικαιροποίηση: 27/04/2023

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Αναζήτηση εμπειρογνώμονα - Πορτογαλία

I. Κατάλογοι και μητρώα πραγματογνωμόνων

Με εξαίρεση τις διαδικασίες που προβλέπονται στον Κώδικα Απαλλοτριώσεων, δεν υπάρχει άλλος επίσημος κατάλογος/μητρώο πραγματογνωμόνων στην Πορτογαλία. Ο Κώδικας Απαλλοτριώσεων (που εγκρίθηκε με τον νόμο αριθ. 168/99, της 18ης Σεπτεμβρίου) προβλέπει την παρέμβαση πραγματογνωμόνων που περιλαμβάνονται στον κατάλογο σε διαδικασίες που αφορούν τον προσδιορισμό της δημόσιας ωφέλειας της απαλλοτρίωσης και τη διαδικασία αναγκαστικής διοικητικής εκτέλεσης, συμπεριλαμβανομένων των φάσεων της διαιτησίας και της έφεσης στο πλαίσιο αμφοτέρων των διαδικασιών. Οι αξιολογήσεις και οι έρευνες που διενεργούνται από τον πραγματογνώμονα καταλήγουν, ιδίως, στον καθορισμό δίκαιης αποζημίωσης που πρέπει να καταβληθεί στον καθ' ου η απαλλοτρίωση. Το ποσό πρέπει να βασίζεται στη διαπίστωση των πραγματικών στοιχείων που είναι απαραίτητα για τον υπολογισμό της εν λόγω αποζημίωσης.

Σύμφωνα με το [Εννομοθετικό διάταγμα αριθ. 125/2002 της 10ης Μαΐου](#), το οποίο δίδει τους όρους άσκησης καθηκόντων πραγματογνώμονα και διαιτητή στις προαναφερθείσες διαδικασίες, η [Γενική Διεύθυνση Διοίκησης της Δικαιοσύνης \(DGAJ\)](#) είναι η πορτογαλική αρχή που είναι επιφορτισμένη με την έκδοση και την επικαιροποίηση του [επίσημου καταλόγου πραγματογνωμόνων](#) και με την προώθηση των διαδικασιών επιλογής και πρόσληψης πραγματογνωμόνων. Τα καθήκοντα των πραγματογνωμόνων είναι ιδίως τα εξής:

Πρόβλεψη τελών για την απαλλοτρίωση·

Διεξαγωγή ερευνών

Διεξαγωγή αξιολογήσεων

Συμμετοχή σε διαδικασίες διαιτησίας.

Επιπλέον, από τον επίσημο κατάλογο διορίζονται επίσης πραγματογνώμονες στις περιπτώσεις στις οποίες ο νόμος επιτρέπει την απαλλοτρίωση κινητής περιουσίας, ιδίως σύμφωνα με το άρθρο 16 του [νόμου 13/85 της 6ης Ιουλίου](#) (νόμος περί πολιτιστικής κληρονομιάς της Πορτογαλίας).

Ο κατάλογος πραγματογνωμόνων επικαιροποιείται περιοδικά.

Δεν υπάρχει εργαλείο αναζήτησης για την εξεύρεση πραγματογνώμονα στην Πορτογαλία.

II. Προσόντα των πραγματογνωμόνων

Για να εγγραφούν στον κατάλογο, οι υποψήφιοι πρέπει να πληρούν τις ακόλουθες απαιτήσεις:

Να κατέχουν τον κατάλληλο τίτλο σπουδών, όπως αυτούς που αναφέρονται στο [διάταγμα αριθ. 788/2004 της 9ης Ιουλίου](#)·

Να είναι τουλάχιστον 18 ετών·

Να μην τους έχει απαγορευθεί η άσκηση δημόσιας εξουσίας ή να μην έχουν αποκλειστεί από την άσκηση των καθηκόντων που καλείται να εκτελέσει ο πραγματογνώμονας·

Να διαθέτουν τη σωματική και τη διανοητική ικανότητα που απαιτούνται για την εκτέλεση των σχετικών καθηκόντων·

Να συμμορφώνονται με την υποχρεωτική νομοθεσία περί εμβολιασμού.

III. Αμοιβή των πραγματογνωμόνων

Οι πραγματογνώμονες που διορίζονται από τα δικαστήρια δεν μπορούν να λάβουν προκαταβολή.

Η αμοιβή των πραγματογνωμόνων καθορίζεται σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 17 του κανονισμού για τα διαδικαστικά έξοδα, ο οποίος εγκρίθηκε με το [Εννομοθετικό διάταγμα αριθ. 34/2008](#) της 26ης Φεβρουαρίου, και συγκεκριμένα σύμφωνα με τον πίνακα IV: από 1 έως 10 λογιστικές μονάδες (UC) (η αξία

μιας μονάδας ανέρχεται σε 102,00 ευρώ). Την 1η Φεβρουαρίου 2017 το πορτογαλικό Συνταγματικό Δικαστήριο αποφάνθηκε, με δεσμευτική ισχύ, ότι ο κανόνας που απαγορεύει την αμοιβή των πραγματογνωμόνων πέραν του ορίου των 10 UC (1.020,00 ευρώ) είναι αντισυνταγματικός, διότι αντίκειται στην αρχή της αναλογικότητας.

Στην περίπτωση πραγματογνώμονα που επιλέγεται από τον δικαστή, τα έξοδα ταξιδιού καταβάλλονται εκ των προτέρων.

Η καταβολή της αμοιβής των πραγματογνωμόνων γίνεται ως εξής:

Αστικές διαδικασίες

Τα έξοδα της διαδικασίας περιλαμβάνουν την αμοιβή των πραγματογνωμόνων. Κάθε συμμετέχων καταβάλλει τα διαδικαστικά έξοδα στα οποία υποβλήθηκε ο ίδιος και τα έξοδα του αντιπροσώπου του. Το δικαστήριο επιδικάζει στον πλήρως νικήσαντα διάδικο την επιστροφή των εξόδων που είναι αναγκαία για την αποτελεσματική άσκηση ή υπεράσπιση δικαιώματος κατά συμμετέχοντος που ηττήθηκε επί του συγκεκριμένου θέματος.

Αν ο συμμετέχων νίκησε μόνο εν μέρει, το δικαστήριο κατανέμει δίκαια την επιστροφή των εξόδων ή αποφαίνεται ότι κανένας από τους συμμετέχοντες δεν δικαιούται επιστροφή εξόδων. Βάσει των αποτελεσμάτων της διαδικασίας, το κράτος δικαιούται να λάβει από τους συμμετέχοντες επιστροφή των διαδικαστικών εξόδων στα οποία υποβλήθηκε, αν τα εν λόγω έξοδα δεν αναμένεται να εκπέσουν από τα δικαστικά τέλη.

Ποινικές διαδικασίες

Τα αναγκαία έξοδα για τη διεξαγωγή της ποινικής διαδικασίας, συμπεριλαμβανομένης της διαδικασίας εκτέλεσης της ποινής, βαρύνουν το κράτος. Αν ο κατηγορούμενος καταδικαστεί, υποχρεούται να επιστρέψει στο κράτος ένα κατ' αποκοπήν ποσό των λοιπών εξόδων τα οποία είχαν καλυφθεί αρχικά από το κράτος, όπως, για παράδειγμα, τα έξοδα μεταφοράς ή τα έξοδα για εξετάσεις που πραγματοποιήθηκαν από εργαστήρια. Ωστόσο, προϋπόθεση για το κατ' αποκοπή ποσό είναι να έχει ζητηθεί η έκθεση πραγματογνωμοσύνης κατά τη διάρκεια της διαδικασίας.

Οι διάδικοι δεν έχουν καμία δυνατότητα να λάβουν νομική συνδρομή όσον αφορά την αμοιβή του πραγματογνώμονα.

IV. Ευθύνη των πραγματογνωμόνων

Οι κανονιστικές ρυθμίσεις της Πορτογαλίας δεν περιλαμβάνουν ειδική διάταξη σχετικά με την ευθύνη του πραγματογνώμονα ισχύουν οι γενικές ρυθμίσεις περί συμβατικής και αδιοπρακτικής ευθύνης.

Ωστόσο, ο πραγματογνώμονας οφείλει να εκτελεί τα καθήκοντά του με τη δέουσα επιμέλεια που επιβάλλει ο ρόλος του, όπως ορίζεται στην εντολή διορισμού που έχει λάβει, ενώ ο δικαστής μπορεί να επιβάλει πρόστιμο, αν ο πραγματογνώμονας αθετήσει την υποχρέωση συνεργασίας του με το δικαστήριο. Το δικαστήριο μπορεί επίσης να αποκλείσει τον πραγματογνώμονα από τη διαδικασία, αν κρίνει ότι ασκεί τα καθήκοντά του πλημμελώς (για παράδειγμα, αν δεν υποβάλει την έκθεση πραγματογνωμοσύνης μέσα στην ταχθείσα προθεσμία).

Οι πραγματογνώμονες, όταν διοριστούν, οφείλουν να δεσμευθούν απαρέγκλιτα ότι θα εκπληρώσουν επιμελώς την αποστολή που τους έχει ανατεθεί, εκτός αν είναι δημόσιοι υπάλληλοι και η ιδιότητα αυτή παρεμποδίζει την εκτέλεση των καθηκόντων τους.

Οι πραγματογνώμονες δεν υποχρεούνται να συνάψουν σύμβαση ασφάλισης επαγγελματικής ευθύνης για την κάλυψη της ενδεχόμενης ευθύνης τους.

Η ευθύνη του πραγματογνώμονα δεν υπόκειται σε ανώτατο όριο βάσει του νόμου.

V. Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες πραγματογνωμοσύνης

Οι κύριες νομικές διατάξεις που εφαρμόζονται στη δικαστική πραγματογνωμοσύνη στην Πορτογαλία περιέχονται στα άρθρα 467-489 του [ΕΚ](#) **Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας** και στα άρθρα 151-163 του [ΕΚ](#) **Κώδικα Ποινικής Δικονομίας**. Δεν υπάρχει ηλεκτρονικά προσβάσιμη αγγλική έκδοση των εν λόγω διατάξεων.

Οι γενικοί κανόνες διορισμού πραγματογνώμονα στο πλαίσιο διαδικασίας ενώπιον αστικού, ποινικού και διοικητικού δικαστηρίου είναι παρόμοιοι. Ο τίτλος του πραγματογνώμονα δεν προστατεύεται.

Το νομικό σύστημα της Πορτογαλίας δεν κάνει διάκριση μεταξύ μαρτύρων με ειδικές γνώσεις, τεχνικών πραγματογνωμόνων, νομικών πραγματογνωμόνων ή οποιουδήποτε άλλου είδους πραγματογνωμόνων.

Όπως προαναφέρθηκε, εκτός από τον κατάλογο που αφορά τους πραγματογνώμονες που διορίζονται βάσει του Κώδικα Απαλλοτριώσεων, δεν υπάρχει άλλος επίσημος κατάλογος πραγματογνωμόνων. Οι πραγματογνώμονες χρησιμοποιούνται συχνά, τόσο σε ποινικές όσο και σε αστικές διαδικασίες.

1. Διορισμός πραγματογνωμόνων

Στις αστικές διαδικασίες πραγματογνώμονες μπορούν να διοριστούν μόνο από δικαστήριο. Στις ποινικές διαδικασίες, κατά τη φάση της ανάκρισης, πραγματογνώμονες μπορεί να διορίσει ο εισαγγελέας.

Πρακτογνώμονες μπορούν επίσης να διοριστούν για την προκαταρκτική ή την προδικαστική διαδικασία.

1.α Διορισμός από δικαστήριο

Το δικαστήριο μπορεί να διορίσει πραγματογνώμονα κατόπιν αιτήσεως διαδίκου ή κατά τη διακριτική του ευχέρεια. Στο πλαίσιο της διαδικασίας της αμφισβητούμενης δικαιοδοσίας, το δικαστήριο διατάσσει πραγματογνωμοσύνη, αν η απόφαση εξαρτάται από την αξιολόγηση πραγματικών περιστατικών για τα οποία απαιτείται επιστημονική γνώση.

Δεν υπάρχουν διαφορές μεταξύ του διορισμού πραγματογνώμονα στο πλαίσιο διαδικασίας ενώπιον αστικού, ποινικού και διοικητικού δικαστηρίου.

Οι διάδικοι και ο ίδιος ο ορισθείς πραγματογνώμονας μπορούν να προβάλουν λόγους εξαιρέσης και νόμιμης απαλλαγής του πραγματογνώμονα από τα καθήκοντά του, ανάλογα με τις περιστάσεις.

Εφαρμόζονται ανάλογα οι κανόνες που αφορούν τις αιτήσεις εξαιρέσης δικαστών.

Όσοι ασκούν καθήκοντα στα κυρίαρχα όργανα ή στα ισοδύναμα όργανα των Αυτόνομων Περιφερειών εξαιρούνται από την άσκηση καθηκόντων πραγματογνώμονα. Το ίδιο ισχύει και για εκείνους οι οποίοι, βάσει νόμου, έχουν παρόμοιο καθεστώς, όπως οι εισαγγελείς κατά την άσκηση των καθηκόντων τους και οι διπλωματικοί υπάλληλοι ξένων χωρών.

Κάθε πρόσωπο που επικαλείται προσωπικούς λόγους μπορεί να απαλλαγεί από την άσκηση καθηκόντων πραγματογνώμονα.

Όταν το δικαστήριο διορίζει πραγματογνώμονες, χρησιμοποιεί κατάλογο ή μητρώο πραγματογνωμόνων για να τους επιλέξει, με εξαίρεση τον τομέα της ιατρικής πραγματογνωμοσύνης, η οποία ανατίθεται νομίμως σε δημόσιο οργανισμό: [ΕΚ](#) **Instituto Nacional de Medicina Legal e Ciências Forenses (Εθνικό Ιατροδικαστικό και Εγκληματολογικό Ινστιτούτο)**.

Ο διορισμός πραγματογνώμονα από το μητρώο αποτελεί πρακτική την οποία ακολουθούν ευρέως τα δικαστήρια.

1.β Διορισμός από τους διαδίκους

Το δικαστήριο μπορεί να διορίσει πραγματογνώμονα κατόπιν αιτήσεως διαδίκου ή κατά τη διακριτική του ευχέρεια. Στο πλαίσιο της διαδικασίας της αμφισβητούμενης δικαιοδοσίας, το δικαστήριο διατάσσει πραγματογνωμοσύνη, αν η απόφαση εξαρτάται από την αξιολόγηση πραγματικών περιστατικών για τα οποία απαιτείται επιστημονική γνώση.

Οι διάδικοι δεν έχουν το δικαίωμα να διορίσουν πραγματογνώμονα μπορούν μόνο να προτείνουν.

Οι διάδικοι μπορούν να διορίζουν πραγματογνώμονα για κοινή πραγματογνωμοσύνη σε αστικές διαδικασίες. Στις περιπτώσεις αυτές, πραγματογνώμονας που διορίζεται από τον δικαστή συνεργάζεται με έναν ή περισσότερους πραγματογνώμονες που διορίζονται από τους διαδίκους.

2 Διαδικασία

2.α Αστικές διαδικασίες

Δεν υπάρχουν ειδικές απαιτήσεις που πρέπει να τηρήσει ένας πραγματογνώμονας στην έκθεσή του και/ή στις δικαστικές διαδικασίες, όπως, για παράδειγμα, στη νομολογία.

Το δικαστήριο δεν παρακολουθεί ούτε ελέγχει την πρόοδο των ερευνών του πραγματογνώμονα. Όταν, για τεχνικούς ή επαγγελματικούς λόγους, η έκθεση δεν μπορεί να συνταχθεί εντός της προθεσμίας που έχει ορίσει ο δικαστής, το δικαστήριο πρέπει να ενημερωθεί αμέσως, για να διορίσει νέο πραγματογνώμονα το συντομότερο δυνατόν.

Δεν υπάρχει έλεγχος ποιότητας για την εργασία του πραγματογνώμονα.

Το δικαστήριο δεν δεσμεύεται από τη γνώμη του πραγματογνώμονα. Το δικαστήριο μπορεί να κρίνει διαφορετικά και να αποκλίνει από τη γνώμη του πραγματογνώμονα. Ωστόσο, η διαφωνία πρέπει να βασίζεται σε τεχνικούς λόγους και να είναι αιτιολογημένη.

Δεν υπάρχει διαδικασία που να προβλέπει συνεδρίαση των πραγματογνώμωνων πριν από τη δίκη ή εξέτασή τους πριν από αυτήν προκειμένου να αποσαφηνιστούν τα σχετικά ζητήματα και να κατανοήσει το δικαστήριο τις διστάμενες απόψεις.

Οι διάδικοι μπορούν να συνδράμουν τον πραγματογνώμονα και να υποβάλουν παρατηρήσεις σ' αυτόν. Παρέχουν επίσης κάθε διευκρίνιση που ο πραγματογνώμονας κρίνει αναγκαία. Αν ο δικαστής είναι παρών κατά τη διάρκεια της διαδικασίας πραγματογνωμοσύνης, μπορεί επίσης να ζητήσει ό,τι κρίνει σκόπιμο στο πλαίσιο της συγκεκριμένης διαδικασίας.

Οι πραγματογνώμονες μπορούν να χρησιμοποιούν όλα τα μέσα που είναι αναγκαία για την κατάλληλη εκτέλεση των καθηκόντων τους, να ζητούν την εφαρμογή των κατάλληλων μέτρων ή την παροχή διευκρινίσεων και να αιτούνται πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με τους φακέλους της διαδικασίας. Ειδικότερα, ο πραγματογνώμονας δεν υποχρεούται να πραγματοποιεί συναντήσεις με τα μέρη προκειμένου να συγκεντρώσει τις παρατηρήσεις τους.

1. Έκθεση πραγματογνωμοσύνης

Δεν υπάρχει υποχρεωτικό πλαίσιο το οποίο πρέπει να ακολουθήσει ο πραγματογνώμονας στην έκθεσή του.

Σε περίπτωση συλλογικής εμπειρογνωμοσύνης, αν δεν υπάρχει ομοφωνία, οι διαφωνούντες πραγματογνώμονες πρέπει να αναπτύξουν το σκεπτικό της άποψής τους.

Οι πραγματογνώμονες δεν υποχρεούνται να υποβάλουν προκαταρκτική έκθεση.

Οι εμπειρογνώμονες είναι υποχρεωμένοι να απαντήσουν στα επιχειρήματα των διαδίκων μόνο στην τελική έκθεση.

Δεν υπάρχουν ειδικές απαιτήσεις που πρέπει να τηρήσει ο πραγματογνώμονας στην έκθεσή του και/ή στις δικαστικές διαδικασίες, όπως, για παράδειγμα, στη νομολογία.

Υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες ο πραγματογνώμονας πρέπει να συντάξει συμπληρωματική έκθεση, αν το δικαστήριο υποβάλει πρόσθετα ερωτήματα ή αν ζητήσει από τον εμπειρογνώμονα να διευκρινίσει κάποια σημεία της έκθεσης.

Οι πραγματογνώμονες υποβάλλουν την έκθεσή τους εγγράφως.

2. Ακροαματική διαδικασία

Αν το ζητήσει ένας από τους διαδίκους ή το δικαστήριο, οι πραγματογνώμονες παρίστανται στην τελική συζήτηση προκειμένου να δώσουν ενόρκως τις εξηγήσεις που τους ζητούνται.

2.β Λοιπά

(οι απαντήσεις στις ερωτήσεις αυτές δίνονται σε άλλα σημεία του παρόντος δελτίου — η παρακάτω αναφορά αποτελεί απλή επανάληψη)

Δεν υπάρχουν ειδικές απαιτήσεις που πρέπει να τηρήσει ο πραγματογνώμονας στην έκθεσή του και/ή στις δικαστικές διαδικασίες, όπως, για παράδειγμα, στη νομολογία.

Το δικαστήριο δεν παρακολουθεί ούτε ελέγχει την πρόοδο των ερευνών του πραγματογνώμονα.

Δεν υπάρχει έλεγχος ποιότητας για την εργασία του πραγματογνώμονα.

Οι διάδικοι μπορούν να αμφισβητήσουν την έκθεση με δηλώσεις και με την υποβολή αντιπραγματογνωμοσύνης πριν το δικαστήριο αποφασίσει για την υπόθεση.

Το δικαστήριο δεν δεσμεύεται καταρχήν από τη γνώμη του πραγματογνώμονα. Αν το δικαστήριο αποφασίσει διαφορετικά, πρέπει να αιτιολογήσει τη διαφωνία του με τη γνώμη του πραγματογνώμονα.

Δεν υπάρχει διαδικασία που να προβλέπει συνεδρίαση των πραγματογνώμωνων πριν από τη δίκη ή εξέτασή τους πριν από αυτήν προκειμένου να αποσαφηνιστούν τα σχετικά ζητήματα και να κατανοήσει το δικαστήριο τις διστάμενες απόψεις.

Οι πραγματογνώμονες μπορούν να έλθουν σε επαφή με τους διαδίκους κατά τη διάρκεια της διαδικασίας.

Οι διάδικοι επιτρέπεται να είναι παρόντες κατά τη διενέργεια των ερευνών και των πράξεων που διεξάγονται στο πλαίσιο της πραγματογνωμοσύνης και μπορούν να διατυπώνουν παρατηρήσεις και να απαντούν σε ερωτήσεις των πραγματογνώμωνων.

Ειδικότερα, ο πραγματογνώμονας δεν υποχρεούται να πραγματοποιεί συναντήσεις με τα μέρη προκειμένου να συγκεντρώσει τις παρατηρήσεις τους.

Οι πληροφορίες που παρουσιάζονται στην παρούσα ενότητα συγκεντρώθηκαν στο πλαίσιο του έργου «Εξεύρεση πραγματογνώμονα» από σημεία επαφής ανά χώρα που επιλέχθηκαν από το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Εμπειρογνωσίας και Εμπειρογνώμωνων (European Expertise & Experts Institute – EEI).

Τελευταία επικαιροποίηση: 07/04/2024

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Αναζήτηση εμπειρογνώμονα - Ρουμανία

Ι. Κατάλογοι και μητρώα πραγματογνώμωνων

Στη Ρουμανία οι πραγματογνώμονες κατηγοριοποιούνται σε καταλόγους ανά ειδικότητα. Τα μητρώα πραγματογνώμωνων τίθενται στη διάθεση των δικαστηρίων από το Υπουργείο Δικαιοσύνης και τηρούνται από τα πολιτικά δικαστήρια ή τα ποινικά δικαστήρια. Οι σχετικοί κατάλογοι διατίθενται [εδώ](#).

Οι πραγματογνώμονες λαμβάνουν άδεια και καταχωρίζονται στο μητρώο έπειτα από εξετάσεις που διοργανώνονται από το Υπουργείο Δικαιοσύνης.

Για να αποκτήσει την ιδιότητα δικαστικού πραγματογνώμονα, ο υποψήφιος πρέπει να πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

να είναι Ρουμάνος πολίτης, πολίτης κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου ή πολίτης της Ελβετικής Συνομοσπονδίας·

να γνωρίζει τη ρουμανική γλώσσα·

να έχει πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα·

να έχει ολοκληρώσει σπουδές στην ειδικότητα για την οποία προσέρχεται στις εξετάσεις πραγματογνώμωνων, αποδεικνυόμενες με πτυχίο·

να διαθέτει τουλάχιστον τριετή εμπειρία στην ειδικότητα αυτή·

να είναι ιατρικά ικανός για την εκτέλεση των καθηκόντων πραγματογνώμονα·

να έχει λευκό ποινικό μητρώο και καλή επαγγελματική και κοινωνική φήμη·

να περάσει με επιτυχία τις εξετάσεις που διοργανώνει το Υπουργείο Δικαιοσύνης.

Πολίτης άλλου κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου ή Ρουμάνος πολίτης που έχει αποκτήσει τα απαιτούμενα επαγγελματικά προσόντα σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου μπορεί να αποκτήσει την ιδιότητα του πραγματογνώμονα στη Ρουμανία υπό τους ίδιους όρους με τους Ρουμάνους πολίτες.

Οι πραγματογνώμονες μπορούν να διαγραφούν από το μητρώο με δική τους επιθυμία, αν δεν πληρούν πλέον τις προϋποθέσεις ή αν το αποφασίσει η αρμόδια αρχή.

II. Προσόντα των πραγματογνομώνων

Οι πραγματογνώμονες, για να θεωρούνται πραγματογνώμονες, πρέπει να είναι μέλη επαγγελματικής οργάνωσης.

III. Αμοιβή των πραγματογνομώνων

1. Πολιτική δικονομία

Η δικαστική απόφαση διορισμού του πραγματογνώμονα ορίζει την αμοιβή του πραγματογνώμονα και, αν συντρέχει περίπτωση, την προκαταβολή των εξόδων ταξιδιού του. Το δικαστήριο μπορεί να ζητήσει από τον πραγματογνώμονα να προϋπολογίσει εγγράφως τα έξοδα της πραγματογνωμοσύνης εντός συγκεκριμένης προθεσμίας.

Η απόδειξη πληρωμής της αμοιβής κατατίθεται στη γραμματεία του δικαστηρίου από τον διάδικο στον οποίο απευθυνόταν η απόφαση, εντός πέντε ημερών από τον διορισμό του πραγματογνώμονα ή εντός της προθεσμίας που όρισε το δικαστήριο. Το δικαστήριο μπορεί να αυξήσει την αμοιβή έως ότου υποβληθεί η έκθεση πραγματογνωμοσύνης.

2. Ποινικές διαδικασίες

Ο πραγματογνώμονας δικαιούται αμοιβή για τη διεξαγωγή της πραγματογνωμοσύνης. Το ύψος της αμοιβής καθορίζεται από τον εισαγγελέα ή το δικαστήριο ανάλογα με τη φύση και την πολυπλοκότητα της υπόθεσης και τα έξοδα στα οποία υποβάλλεται ο πραγματογνώμονας.

IV. Ευθύνη των πραγματογνομώνων

Οι πραγματογνώμονες ευθύνονται βάσει των γενικών διατάξεων περί συμβατικής και αδικοπρακτικής ευθύνης. Υποχρεούνται να συνάψουν σύμβαση ασφάλισης επαγγελματικής ευθύνης για την κάλυψη της ενδεχόμενης ευθύνης τους.

Σε βάρος των δικαστικών τεχνικών πραγματογνομώνων που διαπράττουν παράπτωμα κατά την άσκηση των καθηκόντων τους είναι δυνατόν να επιβληθούν οι ακόλουθες πειθαρχικές κυρώσεις από την Κεντρική Υπηρεσία Δικαστικής Τεχνικής Πραγματογνωμοσύνης, ανάλογα με τη βαρύτητα του διαπραχθέντος παραπτώματος:

έγγραφη προειδοποίηση·

αναστολή του δικαιώματος άσκησης των καθηκόντων δικαστικού πραγματογνώμονα για διάστημα από 3 μήνες έως ένα έτος·

στέρξη της ιδιότητας του δικαστικού πραγματογνώμονα.

V. Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες πραγματογνωμοσύνης

Οι κύριες νομικές διατάξεις που διέπουν τη δικαστική πραγματογνωμοσύνη στη Ρουμανία είναι τα άρθρα 330-331 του ρουμανικού κώδικα πολιτικής δικονομίας. Περαιτέρω, εφαρμόζονται κατά περίπτωση τα άρθρα 172-191 του ρουμανικού κώδικα ποινικής δικονομίας.

Οι πραγματογνώμονες κατηγοριοποιούνται σε καταλόγους ανά ειδικότητα. Τα μητρώα πραγματογνομώνων είναι δημόσια και δημοσιεύονται στον ιστότοπο του Υπουργείου Δικαιοσύνης.

Για να εγγραφούν στο μητρώο, οι πραγματογνώμονες πρέπει να υποβάλουν αίτηση.

1. Διορισμός πραγματογνομώνων

Το ρουμανικό **αστικό δίκαιο** προβλέπει τον διορισμό ενός ή τριών πραγματογνομώνων. Πραγματογνώμονες μπορούν να διοριστούν από το δικαστήριο και από τους διαδίκους. Οι διάδικοι μπορούν να συμφωνήσουν επί ενός πραγματογνώμονα. Αν δεν συμφωνήσουν, ο πραγματογνώμονας θα επιλεγεί τυχαία από το δικαστήριο σε δημόσια συνεδρίαση, από κατάλογο που καταρτίζει και κοινοποιεί η υπηρεσία πραγματογνωμοσύνης.

Το ρουμανικό **ποινικό δίκαιο** προβλέπει τον διορισμό ενός μόνο πραγματογνώμονα. Ο πραγματογνώμονας μπορεί να διοριστεί από το δικαστήριο κατά τη διάρκεια της δίκης και από τον εισαγγελέα κατά τη διάρκεια της ανάκρισης. Κατά γενικό κανόνα, ο εισαγγελέας ή το δικαστήριο διορίζει έναν πραγματογνώμονα. Μόνο σε περιπτώσεις στις οποίες απαιτούνται διεπιστημονικές γνώσεις διορίζονται δύο ή περισσότεροι πραγματογνώμονες.

Για τον σκοπό αυτό, χρησιμοποιείται το ίδιο μητρώο που χρησιμοποιείται και στις αστικές υποθέσεις. Οι προβλεπόμενες για τους πραγματογνώμονες απαιτήσεις είναι οι ίδιες τόσο στις ποινικές όσο και στις αστικές διαδικασίες.

α) Διορισμός από το δικαστήριο

Το πολιτικό ή το ποινικό δικαστήριο έχει την ευχέρεια να διορίσει πραγματογνώμονα είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν ρητού αιτήματος διαδίκου, αν τα σχετικά ζητήματα δεν μπορούν να διαγνωστούν παρά μόνο με τη βοήθεια ειδικού. Στην περίπτωση αυτή, ο πραγματογνώμονας οφείλει να απαντήσει στα ερωτήματα του δικαστηρίου ή του εισαγγελέα εντός συγκεκριμένης προθεσμίας. Ο πραγματογνώμονας οφείλει να γνωστοποιήσει στο δικαστήριο κάθε τυχόν σύγκρουση συμφερόντων του. Οι διορισμένοι από το δικαστήριο πραγματογνώμονες έχουν πρόσβαση στη δικογραφία.

β) Διορισμός από τους διαδίκους

Στη Ρουμανία υπάρχουν διάφορα είδη διορισμένων από διάδικο πραγματογνομώνων:

εγκεκριμένοι ανεξάρτητοι πραγματογνώμονες, που διορίζονται κατόπιν αιτήματος των διαδίκων ή του κατηγορουμένου (άρθρο 172 παράγραφος 8 του κώδικα ποινικής δικονομίας)

επίσημοι πραγματογνώμονες από εργαστήρια ή ειδικευμένα ιδρύματα

εγκεκριμένοι ανεξάρτητοι εθνικοί πραγματογνώμονες

πραγματογνώμονες από το εξωτερικό (άρθρο 172 παράγραφος 8 του κώδικα ποινικής δικονομίας).

Όταν δεν υπάρχουν διαθέσιμοι εγκεκριμένοι πραγματογνώμονες, το δικαστήριο μπορεί να ζητήσει τις απόψεις ενός ή περισσότερων προσώπων ή ειδικών στον οικείο τομέα (άρθρο 330 παράγραφος 3 του κώδικα πολιτικής δικονομίας), που καθίστανται, στο πλαίσιο αυτό, εξωδικαστικοί πραγματογνώμονες ή μάρτυρες με ειδικές γνώσεις. Οι πραγματογνώμονες που διορίζονται από τους διαδίκους ελέγχουν τη δράση του πραγματογνώμονα που έχει διοριστεί από το δικαστήριο. Οι διάδικοι δεν μπορούν να διορίσουν πραγματογνώμονα αν δεν έχει διορίσει πραγματογνώμονα το δικαστήριο (άρθρο 173 παράγραφος 4 του κώδικα ποινικής δικονομίας). Οι μάρτυρες με ειδικές γνώσεις είναι μάρτυρες με ειδικές επιστημονικές ή τεχνικές γνώσεις οι οποίοι εξετάζονται από το δικαστήριο.

Οι πραγματογνώμονες έχουν το δικαίωμα να αρνηθούν να διεξαγάγουν την πραγματογνωμοσύνη για τους ίδιους λόγους που οι μάρτυρες έχουν το δικαίωμα να αρνηθούν να καταθέσουν.

2. Διαδικασία

α) Πολιτική δικονομία

Ο δικαστής δεν δεσμεύεται από τη γνωμοδότηση του πραγματογνώμονα. Μόνη υποχρέωση του πραγματογνώμονα είναι να υποβάλει την έκθεσή του. Οι πραγματογνώμονες μπορούν να επικοινωνούν με τους διαδίκους κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, ενώ οι πραγματογνώμονες που έχουν διοριστεί από το δικαστήριο χρειάζονται για τον σκοπό αυτόν άδεια του δικαστηρίου.

i. Έκθεση πραγματογνωμοσύνης

Στις ρουμανικές διαδικασίες πραγματογνωμοσύνης δεν απαιτείται η υποβολή προκαταρκτικής έκθεσης πραγματογνωμοσύνης. Η κύρια έκθεση μπορεί να υποβληθεί μόνο εγγράφως. Ο πραγματογνώμονας πρέπει να ακολουθήσει συγκεκριμένη δομή κατά την παρουσίαση της έκθεσής του.

Αν υπάρχει ανάγκη αποσαφήνισης ή συμπλήρωσης της έκθεσης πραγματογνωμοσύνης ή αν υπάρχουν ασυμβατότητες μεταξύ των γνωμοδοτήσεων των πραγματογνωμόνων, το δικαστήριο μπορεί, αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν αιτήματος των διαδίκων, να ζητήσει από τους πραγματογνώμονες να αποσαφηνίσουν ή να συμπληρώσουν τις εκθέσεις τους.

Το δικαστήριο μπορεί να διατάξει αντιπραγματογνωμοσύνη κατόπιν αιτήματος των διαδίκων ή αυτεπαγγέλτως, αν συντρέχει συναφώς εύλογη αιτία. Η αντιπραγματογνωμοσύνη διεξάγεται από πραγματογνώμονα άλλον από αυτόν που εκπόνησε την αρχική έκθεση. Το δικαστήριο αποφασίζει ελεύθερα το σκεπτικό επί του οποίου στηρίζει την απόφασή του.

ii. Ακροαματική διαδικασία

Στο πλαίσιο της ποινικής δίωξης ή της ποινικής δίκης, ο πραγματογνώμονας μπορεί να εξεταστεί από τον ανακριτή ή το δικαστήριο κατόπιν αιτήματος του εισαγγελέα ή των διαδίκων ή αυτεπαγγέλτως, αν η εξέτασή του είναι αναγκαία για να διευκρινιστούν τα πορίσματα ή τα συμπεράσματα του πραγματογνώμονα.

Στο πλαίσιο της πολιτικής δικονομίας, αν οι πραγματογνώμονες μπορούν να διατυπώσουν άμεσα τη γνωμοδότησή τους, εξετάζονται κατά την ακροαματική διαδικασία, βάσει των ιδίων κανόνων που διέπουν και τις μαρτυρικές καταθέσεις, και η γνωμοδότησή τους καταγράφεται στην απόφαση.

β) Ποινικές διαδικασίες

Αν ο εισαγγελέας ή το δικαστήριο κρίνει ότι η πραγματογνωμοσύνη είναι ελλιπής και ότι οι ελλείψεις της δεν μπορούν να αποκατασταθούν με την εξέταση του πραγματογνώμονα, το δικαστήριο διατάζει, αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν αιτήματος των διαδίκων, συμπληρωματική πραγματογνωμοσύνη από τον ίδιο πραγματογνώμονα. Αν δεν είναι δυνατόν να οριστεί ο ίδιος πραγματογνώμονας, διατάζεται αντιπραγματογνωμοσύνη.

Ο εισαγγελέας ή το δικαστήριο διατάζει νέα πραγματογνωμοσύνη αν τα συμπεράσματα της έκθεσης πραγματογνωμοσύνης είναι ασαφή ή αντιφατικά και οι ελλείψεις αυτές δεν μπορούν να αποκατασταθούν με την εξέταση του πραγματογνώμονα.

Οι πληροφορίες που παρουσιάζονται στην παρούσα ενότητα συγκεντρώθηκαν στο πλαίσιο του έργου «Εξεύρεση πραγματογνώμονα» από σημεία επαφής ανά χώρα που επιλέχθηκαν από το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Εμπειρογνωσίας και Εμπειρογνώμωνων⁷ (European Expertise & Experts Institute – EEEI).

Τελευταία επικαιροποίηση: 22/09/2020

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Αναζήτηση εμπειρογνώμονα - Σλοβενία

I. Κατάλογοι και μητρώα πραγματογνωμόνων

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης της Δημοκρατίας της Σλοβενίας τηρεί μητρώο πραγματογνωμόνων.

Το μητρώο αυτό είναι διαθέσιμο στο κοινό [εδώ](#).

Το σλοβενικό δίκαιο δεν παρέχει ορισμό της πραγματογνωμοσύνης. Ωστόσο, γίνεται διάκριση μεταξύ πραγματογνωμοσύνης, πραγματογνωμόνων και νομικών πραγματογνωμόνων.

Δεν περιλαμβάνονται όλοι οι πραγματογνώμονες στο μητρώο – το μητρώο περιλαμβάνει μόνο τους δικαστικούς πραγματογνώμονες. Το μητρώο αποτελείται από 50 κύριες ομάδες και περιλαμβάνει συνολικά περίπου 1000 πραγματογνώμονες.

II. Προσόντα του πραγματογνώμονα

Σύμφωνα με το άρθρο 16 του σλοβενικού νόμου για τους δικαστικούς πραγματογνώμονες, τους πιστοποιημένους εκτιμητές και τους δικαστικούς διερμηνείς, τα κριτήρια που πρέπει να πληρούν οι πραγματογνώμονες για να εγγραφούν στο μητρώο είναι, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

να είναι πολίτες της Δημοκρατίας της Σλοβενίας ή κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή κράτους μέλους του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου και να γνωρίζουν πολύ καλά τη σλοβενική γλώσσα,

να μην έχουν καταδικαστεί με απόφαση που έχει ισχύ δεδικασμένου για αυτεπαγγέλτως διωκόμενη προμελετημένη αξιόποινη πράξη, η οποία τους καθιστά ηθικά ακατάλληλους για την παροχή γνωμοδότησης πραγματογνωμοσύνης, καθώς θα μπορούσε να εμποδίσει την αμερόληπτη ή επαγγελματική εκτέλεση της εργασίας τους ή να βλάψει τη φήμη του δικαστηρίου,

να διαθέτουν πανεπιστημιακή εκπαίδευση πριν από τη διαδικασία της Μπολόνιας ή να έχουν ολοκληρώσει μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών της διαδικασίας της Μπολόνιας και να διαθέτουν κατάλληλες επαγγελματικές γνώσεις και πρακτικές δεξιότητες καθώς και πείρα για ένα συγκεκριμένο είδος εξειδικευμένης εργασίας,

να διαθέτουν πείρα έξι ετών στον τομέα στον οποίο επιθυμούν να εργαστούν ως πραγματογνώμονες,

να μην ασκούν δραστηριότητα ασυμβίβαστη με τη δικαστική πραγματογνωμοσύνη.

Το πρόσωπο που επιθυμεί να διοριστεί δικαστικός πραγματογνώμονας υποβάλλει στο Υπουργείο Δικαιοσύνης την αίτηση διορισμού του ως δικαστικού πραγματογνώμονα, στο προβλεπόμενο έντυπο και βάσει ανοικτής πρόσκλησης. Για να προσδιοριστούν το επίπεδο των γνώσεων, οι πρακτικές δεξιότητες και η πείρα του υποψηφίου, ο υπουργός διατάσσει τη διενέργεια ειδικής δοκιμασίας επάρκειας. Στη συνέχεια, το Υπουργείο εκδίδει απόφαση και ο πραγματογνώμονας ορκίζεται.

Ο πραγματογνώμονας, για να εγγραφεί, δεν χρειάζεται να αποδεχθεί κάποιον κώδικα πρακτικής ή δεοντολογίας.

Υπάρχουν απαιτήσεις για συνεχή επαγγελματική εξέλιξη. Οι δικαστικοί πραγματογνώμονες πρέπει να επικαιροποιούν διαρκώς τις γνώσεις τους και να ενημερώνονται για τις νέες μεθόδους που εφαρμόζονται στο επάγγελμά τους ή να συμμετέχουν σε επιμορφωτικές εκδηλώσεις και σε προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης που διοργανώνονται από αρμόδια κρατική αρχή, εγκεκριμένο οργανισμό, επαγγελματική ένωση ή άλλον επαγγελματικό φορέα. Μετά την πάροδο πέντε ετών από την ημερομηνία διορισμού τους και μετά τη λήξη κάθε επιπλέον διαστήματος πέντε ετών, όλοι οι δικαστικοί πραγματογνώμονες υποχρεούνται να υποβάλλουν στο Συμβούλιο Πραγματογνωμόνων αποδεικτικά στοιχεία για τα μαθήματα επαγγελματικής κατάρτισης που παρακολούθησαν τα τελευταία πέντε έτη και το Συμβούλιο Πραγματογνωμόνων επαληθεύει την επάρκειά τους.

Η γενική επαγγελματική εκπαίδευση περιλαμβάνει βασικές γνώσεις για τη συνταγματική οργάνωση της Δημοκρατίας της Σλοβενίας, την οργάνωση και τη λειτουργία του δικαστικού σώματος, τις δικαστικές διαδικασίες, τους κανόνες απόδειξης, τις νομικές διατάξεις σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των δικαστικών πραγματογνωμόνων, των δικαστικών εκτιμητών ή των δικαστικών διερμηνέων, το δίκαιο και τα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και για άλλα θέματα που σχετίζονται με το έργο των δικαστικών πραγματογνωμόνων, των δικαστικών εκτιμητών ή των δικαστικών διερμηνέων.

Η ειδική επαγγελματική εκπαίδευση περιλαμβάνει ειδική εμπειρογνωμοσύνη σε επιμέρους τομείς και υποτομείς εμπειρογνωμοσύνης.

Οι πραγματογνώμονες δεν υποχρεούνται να είναι μέλη επαγγελματικής ένωσης προκειμένου να εγγραφούν στο μητρώο.

Ο πραγματογνώμονας μπορεί να διαγραφεί μόνιμα από το μητρώο από τον υπουργό:

αν το δικαίωμά του να εργάζεται ως πραγματογνώμονας τού αφαιρεθεί οριστικά στο πλαίσιο πειθαρχικής διαδικασίας,

αν ο πραγματογνώμονας υποβάλει γραπτή δήλωση ότι δεν επιθυμεί πλέον να παρέχει γνωμοδοτήσεις δικαστικής πραγματογνωμοσύνης,

σε περίπτωση απόλυσης του πραγματογνώμονα

αν ασκηθεί δίωξη κατά του πραγματογνώμονα για αυτεπαγγέλτως διωκόμενο ποινικό αδίκημα το οποίο επισύρει ποινή φυλάκισης άνω των δύο ετών, οπότε το Υπουργείο αφαιρεί τον εν λόγω πραγματογνώμονα από το δημόσιο τμήμα του καταλόγου το αργότερο τρεις ημέρες από την ημερομηνία κατά την οποία του κοινοποιείται το σχετικό νομικό γεγονός. Η επανεγγραφή στο δημόσιο τμήμα του καταλόγου πραγματοποιείται μετά την εξάλειψη των λόγων της διαγραφής.

III. Αμοιβή των πραγματογνωμόνων

Η αμοιβή των πραγματογνωμόνων που διορίζονται από το δικαστήριο ρυθμίζεται από τον νόμο. Το ύψος της αμοιβής εξαρτάται, μεταξύ άλλων, από τον αριθμό των σελίδων της δικογραφίας, από τον χρόνο που αφιερώθηκε στην έρευνα και την προετοιμασία της ακρόασης, από τό αν χρειάστηκε να συγκεντρωθούν και να εξεταστούν συμπληρωματικά έγγραφα, από το κατά πόσον είναι αναγκαία η διεξαγωγή έρευνας και από την πολυπλοκότητα της υπόθεσης. Εκτός από την αμοιβή, οι πραγματογνώμονες δικαιούνται επιστροφή των δαπανών και των εξόδων τους.

Οι διάδικοι μπορούν να λάβουν νομική συνδρομή προκαθορισμένου ύψους (ευεργέτημα πενίας) για την αμοιβή του πραγματογνώμονα.

Το δικαστήριο ορίζει στην απόφασή του ποιος διάδικος ή ποιοι διάδικοι οφείλουν να καταβάλουν την αμοιβή.

IV. Ευθύνη των πραγματογνωμόνων

Η ευθύνη του πραγματογνώμονα δεν υπόκειται σε ανώτατο όριο καθορισμένο από τον νόμο. Ισχύουν οι γενικές διατάξεις. Οι πραγματογνώμονες δεν υποχρεούνται να καλύπτουν την πιθανή ευθύνη τους μέσω ασφάλισης επαγγελματικής ευθύνης.

V. Πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με τη διαδικασία της πραγματογνωμοσύνης

Δυστυχώς, η αγγλική έκδοση του νόμου για τους δικαστικούς πραγματογνώμονες, τους πιστοποιημένους εκτιμητές και τους δικαστικούς διερμηνείς δεν είναι διαθέσιμη στο διαδίκτυο.

1. Διορισμός πραγματογνωμόνων

1α. Διορισμός από το δικαστήριο

Το δικαστήριο μπορεί να διορίζει πραγματογνώμονα οποιοδήποτε πρόσωπο θεωρεί κατάλληλο και ικανό. Στις περισσότερες περιπτώσεις, τα δικαστήρια διορίζουν πραγματογνώμονα από το επίσημο μητρώο.

1β. Διορισμός από τους διαδίκους

Οι διάδικοι μπορούν να αμφισβητήσουν τα πορίσματα του πραγματογνώμονα που διορίστηκε από το δικαστήριο και να προσλάβουν πραγματογνώμονα με δικά τους έξοδα για τον σκοπό αυτόν.

2. Διαδικασία

A) Αστική διαδικασία

Οι διάδικοι οφείλουν να παρέχουν λεπτομερείς πληροφορίες, οδηγίες και ερωτήσεις για τον πραγματογνώμονα.

Ο πραγματογνώμονας μπορεί να έλθει σε επαφή με τους διαδίκους, αν αυτό είναι αναγκαίο για τη γνωμοδότησή του.

Το δικαστήριο δεν παρακολουθεί την πρόοδο της έρευνας του πραγματογνώμονα. Ωστόσο, κάθε πραγματογνώμονας οφείλει να ενημερώσει το δικαστήριο αν αναμένει να εκτελέσει τη σχετική εργασία εγκαίρως. Δεν υπάρχει έλεγχος ποιότητας. Τα δικαστήρια δεν δεσμεύονται από τη γνώμη που διατυπώνεται στις εκθέσεις πραγματογνωμοσύνης.

Οι διάδικοι μπορούν να αμφισβητήσουν την έκθεση με δικούς τους ισχυρισμούς ή με την προσκόμιση αντιπραγματογνωμοσύνης πριν ο δικαστής λάβει απόφαση για την υπόθεση.

Όταν ένας διάδικος ζητά να υποβληθούν πρόσθετες ερωτήσεις ή το δικαστήριο χρειάζεται περισσότερες πληροφορίες, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει να συνταχθεί συμπληρωματική έκθεση.

Το δικαστήριο δεν δεσμεύεται από πραγματογνωμοσύνη, αλλά συνήθως τη λαμβάνει υπόψη του όταν εκδίδει οριστική απόφαση.

1. Έκθεση πραγματογνωμοσύνης

Ο πραγματογνώμονας υποβάλλει την έκθεσή του εγγράφως ή προφορικά, αν το επιθυμεί το δικαστήριο.

Στην τελική έκθεση ο πραγματογνώμονας πρέπει να σχολιάσει τα επιχειρήματα των διαδίκων. Δεν υπάρχει καθορισμένη δομή για την έκθεση ούτε άλλες ειδικές απαιτήσεις τις οποίες πρέπει να τηρούν οι πραγματογνώμονες στην έκθεσή τους.

Ο νόμος για τους δικαστικούς πραγματογνώμονες, τους πιστοποιημένους εκτιμητές και τους δικαστικούς διερμηνείς προβλέπει τη σύνταξη γενικών και ειδικών κατευθυντήριων γραμμών για την κατάρτιση των γνωμοδοτήσεων πραγματογνωμοσύνης, οι οποίες θα δημοσιευθούν στον ιστότοπο του Υπουργείου Δικαιοσύνης. Οι κατευθυντήριες γραμμές θα εγκριθούν από το Συμβούλιο Πραγματογνωμόνων και θα περιλαμβάνουν ομοιόμορφους κανόνες για τη διάρθρωση των εκθέσεων πραγματογνωμοσύνης και οδηγίες για την κατάρτισή τους. Οι γενικές και ειδικές κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τους τομείς και τους υποτομείς πραγματογνωμοσύνης των δικαστικών πραγματογνωμόνων θα εγκριθούν και θα δημοσιευθούν στον ιστότοπο του Υπουργείου εντός δύο ετών από την έναρξη της εφαρμογής του προαναφερθέντος νόμου (έως την 1 Ιανουαρίου 2021).

2. Ακροαματική διαδικασία ενώπιον του δικαστηρίου

Οι πραγματογνώμονες πρέπει να παρίστανται στην ακροαματική διαδικασία, αν το ζητήσει το δικαστήριο.

B) Λοιπά

Οι άλλες διαδικασίες είναι σε μεγάλο βαθμό όμοιες με την αστική διαδικασία.

Οι πληροφορίες που παρουσιάζονται στην παρούσα ενότητα συγκεντρώθηκαν στο πλαίσιο του έργου «Εξεύρεση πραγματογνώμονα» από σημεία επαφής ανά χώρα που επιλέχθηκαν από το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Εμπειρογνωσίας και Εμπειρογνώμόνων (European Expertise & Experts Institute – EEEI).

Τελευταία επικαιροποίηση: 22/09/2020

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Αναζήτηση εμπειρογνώμονα - Σλοβακία

I. Κατάλογοι και μητρώα πραγματογνωμόνων

Στη Σλοβακική Δημοκρατία υπάρχει επίσημος κατάλογος/μητρώο πραγματογνωμόνων. Ο [κατάλογος πραγματογνωμόνων](#) είναι διαδικτυακά διαθέσιμος για όλους.

Ο αρμόδιος φορέας για την τήρηση του μητρώου πραγματογνωμόνων είναι το Υπουργείο Δικαιοσύνης.

Για να εγγραφούν στο μητρώο, οι πραγματογνώμονες πρέπει να πληρούν τα ακόλουθα κριτήρια: πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα, απόσπασμα ποινικού μητρώου χωρίς καταγεγραμμένη ποινική καταδίκη, συναφή εκπαίδευση (πανεπιστημιακό πτυχίο, εάν είναι δυνατόν), ειδικά μαθήματα σύντομης διάρκειας με στόχο την εκμάθηση των νομικών κανόνων που διέπουν το επάγγελμα των δικαστικών πραγματογνώμωνων, τουλάχιστον επταετή πείρα στον σχετικό τομέα εμπειρογνωμοσύνης (εξ ολοκλήρου μετά την απόκτηση πτυχίου), ειδικές εξετάσεις που διοργανώνονται από το Υπουργείο Δικαιοσύνης ή από εξουσιοδοτημένο φορέα, ειδικά μαθήματα μακράς διάρκειας με στόχο την εκμάθηση των νομικών κανόνων που διέπουν το επάγγελμα των δικαστικών πραγματογνώμωνων και του σχετικού τμήματος ή υποτμήματος του καταλόγου (απαιτείται μόνο για επιλεγμένα τμήματα και υποτμήματα), απαραίτητο υλικό εξοπλισμό, μη διαγραφή από τον κατάλογο κατά την τελευταία τριετία λόγω διοικητικής παράβασης ως δικαστικού πραγματογνώμονα και μη ύπαρξη συνεχιζόμενου αποκλεισμού λόγω διοικητικής παράβασης ως δικαστικού πραγματογνώμονα, όρκo του δικαστικού πραγματογνώμονα.

Οι πραγματογνώμονες πρέπει να ορκιστούν προκειμένου να εγγραφούν στο μητρώο. Οι πραγματογνώμονες πρέπει να υποβάλλουν αίτηση προκειμένου να εγγραφούν στο μητρώο. Το Υπουργείο Δικαιοσύνης υποχρεούται να εγγράφει στον κατάλογο πραγματογνώμωνων πρόσωπο που πληροί τις προβλεπόμενες από τον νόμο απαιτήσεις.

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης μπορεί να διαγράψει τον πραγματογνώμονα από τον κατάλογο:

κατόπιν γραπτού αιτήματος του πραγματογνώμονα,

εάν το πρόσωπο δεν πληροί πλέον τις προαναφερθείσες απαιτήσεις,

ως πειθαρχική κύρωση,

εάν το πρόσωπο ασκεί δραστηριότητα χωρίς ασφάλεια αστικής ευθύνης,

εάν το πρόσωπο δεν επιτύχει στην επαλήθευση της επαγγελματικής επάρκειας.

Ο κατάλογος των πραγματογνώμωνων επικαιροποιείται συνεχώς από το Υπουργείο Δικαιοσύνης.

Η εύρεση πραγματογνώμωνων είναι δυνατή με τη χρήση του [Εργαλείου αναζήτησης](#). Το εν λόγω εργαλείο αναζήτησης καλύπτει όλους τους πραγματογνώμονες. Οι πραγματογνώμονες απαριθμούνται ανά ειδικότητα και οι ειδικότητες είναι προσβάσιμες στο μητρώο.

II. Προσόντα των πραγματογνώμωνων

Οι πραγματογνώμονες πρέπει να έχουν φτάσει σε ορισμένο επίπεδο εκπαίδευσης στο πεδίο ειδίκευσής τους προκειμένου να εγγραφούν. Οι πραγματογνώμονες δεν χρειάζεται να είναι μέλη επαγγελματικού φορέα για να ασκούν καθήκοντα πραγματογνώμονα. Οι πραγματογνώμονες πρέπει να βελτιώνουν τακτικά τις δεξιότητές τους. Υπάρχουν εξειδικευμένα ιδρύματα πραγματογνώμωνων που έχουν το δικαίωμα να οργανώνουν συνεχή επαγγελματική κατάρτιση.

III. Αμοιβή των πραγματογνώμωνων

Ο πραγματογνώμονας μπορεί να συμφωνήσει με την αναθέτουσα αρχή, η οποία δεν είναι δικαστήριο ή άλλη δημόσια αρχή, σχετικά με τη συμβατική αμοιβή ή το ποσό του πραγματογνώμονα. Σε περίπτωση διαφωνίας, ο πραγματογνώμονας δικαιούται αμοιβή, επιστροφή εξόδων και αποζημίωση του χρόνου του. Το ύψος της αμοιβής των πραγματογνώμωνων καθορίζεται είτε με βάση τον χρόνο, είτε με βάση την αναλογική μέθοδο, είτε με τη μέθοδο του κατ' αποκοπή ποσοστού.

Οι πραγματογνώμονες που διορίζονται από δικαστήριο μπορούν να λάβουν προκαταβολή. Στις αστικές διαδικασίες, η αμοιβή του πραγματογνώμονα καταβάλλεται από τους διαδίκους, στις ποινικές διαδικασίες από το κράτος.

IV. Ευθύνη των πραγματογνώμωνων

Το κανονιστικό πλαίσιο της Σλοβακικής Δημοκρατίας περιέχει ειδική διάταξη η οποία αφορά την ευθύνη του πραγματογνώμονα. Ο νόμος αριθ. 382/2004 συλλ., όπως τροποποιήθηκε τελευταία, ρυθμίζει διάφορα είδη διοικητικών παραβάσεων.

Οι πραγματογνώμονες υποχρεούνται να συνάψουν σύμβαση ασφάλισης επαγγελματικής ευθύνης για την κάλυψη της ενδεχόμενης ευθύνης τους. Η ασφάλιση αυτή δεν καλύπτει την ευθύνη του πραγματογνώμονα για συμβουλές που παρέχει στα άλλα κράτη μέλη.

Η ευθύνη του πραγματογνώμονα υπόκειται στο ανώτατο όριο των 33.193 ευρώ.

V. Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες πραγματογνωμοσύνης

Οι κύριες νομικές διατάξεις που διέπουν την άσκηση των καθηκόντων δικαστικού πραγματογνώμονα στη Σλοβακική Δημοκρατία είναι ο νόμος αριθ. 382/2004 συλλ., όπως τροποποιήθηκε τελευταία, ο κανονισμός αριθ. 228/2018 συλλ., ο κώδικας πολιτικής δικονομίας, ο κώδικας ποινικής δικονομίας και ο κώδικας διοικητικής δικονομίας.

Οι γενικοί κανόνες για τον διορισμό πραγματογνώμωνων στο πλαίσιο δίκης ενώπιον αστικού, ποινικού και διοικητικού δικαστηρίου είναι παρόμοιοι.

Το νομικό σύστημα της Σλοβακικής Δημοκρατίας δεν κάνει διάκριση μεταξύ μαρτύρων με ειδικές γνώσεις, τεχνικών πραγματογνώμωνων, νομικών πραγματογνώμωνων ή οποιουδήποτε άλλου είδους πραγματογνώμωνων. Ο συνολικός αριθμός των εγγεγραμμένων πραγματογνώμωνων είναι περίπου 3.000.

Διορισμός πραγματογνώμωνων

Οι πραγματογνώμονες μπορούν να διορίζονται από το δικαστήριο ή άλλη δημόσια αρχή. Πραγματογνώμονες μπορούν να διοριστούν για την προκαταρκτική ή την προδικαστική διαδικασία. Στις ποινικές προδικαστικές διαδικασίες, ο πραγματογνώμονας μπορεί να διοριστεί από τον αστυνομικό ή τον εισαγγελέα.

Δεν υπάρχουν διαφορές μεταξύ του διορισμού πραγματογνώμονα στο πλαίσιο διαδικασίας ενώπιον αστικού, ποινικού και διοικητικού δικαστηρίου. Οι πραγματογνώμονες που διορίζονται από το δικαστήριο έχουν νομική υποχρέωση να δηλώσουν κάθε τυχόν σύγκρουση συμφερόντων. Στις υποθέσεις που οι πραγματογνώμονες διορίζονται από το δικαστήριο, το δικαστήριο χρησιμοποιεί κατάλογο ή μητρώο πραγματογνώμωνων για να τους επιλέξει.

Πραγματογνώμονας από τον κατάλογο μπορεί να διοριστεί από το δικαστήριο ή να επιλεγεί από έναν από τους διαδίκους. Εάν δεν υπάρχει δικαστικός πραγματογνώμονας εγγεγραμμένος στον κατάλογο ή εάν κανένας εγγεγραμμένος δικαστικός πραγματογνώμονας δεν είναι σε θέση να διεξάγει την πραγματογνωμοσύνη, τότε το δικαστήριο μπορεί να διορίσει δικαστικό πραγματογνώμονα σε *ad hoc* βάση.

Διαδικασία

Αστικές διαδικασίες

Οι πραγματογνώμονες συνήθως εξετάζονται στο πλαίσιο κατ' αντιπαράσταση εξέτασης κατά τη διάρκεια της δίκης. Το δικαστήριο δεν δεσμεύεται από τη γνωμοδότηση του πραγματογνώμονα. Η έκθεση πραγματογνωμοσύνης έχει την ίδια αποδεικτική ισχύ με τα λοιπά αποδεικτικά στοιχεία, και ο δικαστής είναι υποχρεωμένος να την αξιολογήσει ελεύθερα και σε σχέση με τα άλλα αποδεικτικά μέσα.

Δεν υπάρχει διαδικασία που να προβλέπει συνεδρίαση των πραγματογνώμωνων πριν από τη δίκη ή την κατ' αντιπαράσταση εξέτασή τους πριν από αυτήν προκειμένου να αποσαφηνιστούν τα σχετικά ζητήματα και να κατανοήσει το δικαστήριο τις διιστάμενες απόψεις.

Κατόπιν αιτήματος του δικαστηρίου, οι διάδικοι υποχρεούνται να συνεργαστούν με τον πραγματογνώμονα για την απόκτηση των πηγών ή των δεδομένων για την πραγματογνωμοσύνη.

1. Έκθεση πραγματογνώμονα

Η έκθεση του πραγματογνώμονα πρέπει να διαρθρώνεται ως εξής:

τίτλος σελίδας

εισαγωγή

έκθεση

συμπέρασμα

παραρτήματα

ρήτρα πραγματογνώμονα

Οι πραγματογνώμονες δεν υποχρεούνται να υποβάλουν προκαταρκτική έκθεση. Οι πραγματογνώμονες δεν είναι υποχρεωμένοι να απαντήσουν στα επιχειρήματα των διαδίκων στην έκθεσή τους.

Το δικαστήριο μπορεί να διατάξει τον πραγματογνώμονα να υποβάλει συμπληρωματική έκθεση. Οι πραγματογνώμονες υποβάλλουν την έκθεσή τους γραπτώς ή προφορικά.

2. Ακροαματική διαδικασία

Ο πραγματογνώμονας είναι υποχρεωμένος να παραστεί σε προκαταρκτική ακροαματική διαδικασία. Ο πραγματογνώμονας οφείλει να παραστεί στην κύρια ακροαματική διαδικασία προκειμένου να απαντήσει στις ερωτήσεις του δικαστηρίου και των διαδίκων. Οι πραγματογνώμονες συνήθως εξετάζονται στο πλαίσιο κατ' αντιπαράσταση εξέτασης κατά τη διάρκεια της δίκης.

Οι πληροφορίες που παρουσιάζονται στην παρούσα ενότητα συγκεντρώθηκαν στο πλαίσιο του έργου «Εξεύρεση πραγματογνώμονα» από σημεία επαφής ανά χώρα που επιλέχθηκαν από το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Εμπειρογνωσίας και Εμπειρογνώμωνων (European Expertise & Experts Institute – EEEI).

Τελευταία επικαιροποίηση: 05/10/2023

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.

Αναζήτηση εμπειρογνώμονα - Σουηδία

I. Κατάλογοι και μητρώα πραγματογνώμωνων

Στη Σουηδία δεν υπάρχουν μητρώα ή αρχεία πραγματογνώμωνων και δεν σχεδιάζεται η εισαγωγή τέτοιων αρχείων.

II. Προσόντα των πραγματογνώμωνων

Άνευ αντικειμένου.

III. Αμοιβή των πραγματογνώμωνων

Μη διαθέσιμη.

IV. Ευθύνη των πραγματογνώμωνων

Μη διαθέσιμη.

V. Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες πραγματογνωμοσύνης

1. Διορισμός πραγματογνώμωνων

α) Διορισμός από το δικαστήριο

Δεν συνηθίζεται να διορίζει το δικαστήριο πραγματογνώμονα αυτεπαγγέλτως στο πλαίσιο δίκης.

β) Διορισμός από τους διαδίκους

Στη Σουηδία, οι πραγματογνώμονες που παρεμβαίνουν στη δίκη προσλαμβάνονται συνήθως από διάδικο στη δίκη, γεγονός που σημαίνει ότι οι κανόνες που ισχύουν για τους μάρτυρες εφαρμόζονται και στον πραγματογνώμονα («πραγματογνώμων μάρτυρας»),

2. Διαδικασία

Η σουηδική δικαστική παράδοση βασίζεται στην αρχή της ελεύθερης εξέτασης των αποδεικτικών μέσων, πράγμα που σημαίνει ότι τα αποδεικτικά μέσα που υποβάλλονται δεν απορρίπτονται απλώς για οικονομικούς λόγους. Ως εκ τούτου, η αξία της κατάθεσης του πραγματογνώμονα μάρτυρα εξαρτάται από τα συμπεράσματα και την κατάθεση σε κάθε μεμονωμένη υπόθεση. Η αποδεικτική ισχύς της κατάθεσης αξιολογείται από το δικαστήριο, ενώ η αξιοπιστία και η ικανότητα του μάρτυρα να συναγάγει συμπεράσματα θα πρέπει να αποδειχθεί από τους διαδίκους (μέσω εξέτασης και αντεξέτασης).

Ο σουηδικός κώδικας πολιτικής δικονομίας και οι κανόνες του περί διεξαγωγής των αποδείξεων βασίζονται γενικά στις αρχές της αμεσότητας των αποδείξεων, της συγκεντρωτικής διαδικασίας και της προφορικότητας.

Τη μεγαλύτερη αξία έχει η μαρτυρία όταν υπάρχει μειωμένος κίνδυνος παρανοήσεων, όπως συμβαίνει στην περίπτωση της αυτοπρόσωπης παρουσίας: είναι ευκολότερο για το δικαστήριο να αξιολογήσει την αξιοπιστία της μαρτυρίας. Από ορισμένες απόψεις, ο κανόνας αυτός διασφαλίζει επίσης το δικαίωμα των διαδίκων σε αντεξέταση (διαφύλαξη της αρχής της ισότητας των όπλων).

Συνέπεια των αρχών αυτών είναι ότι τα αποδεικτικά μέσα παρουσιάζονται κατά βάση στην κύρια συζήτηση ενώπιον του δικαστηρίου. Ως εκ τούτου, οι μαρτυρίες πρέπει να υποβάλλονται απευθείας και προφορικά στο δικαστήριο. Οι γραπτές μαρτυρίες, οι ένορκες βεβαιώσεις και οι εξετάσεις μέσω βιντεοδιάσκεψης κανονικά δεν γίνονται δεκτές ως υποκατάστατα της αυτοπρόσωπης μαρτυρίας (με την εξαίρεση των βιντεοσκοπημένων μαρτυριών ανηλίκων).

Από το 2008, οι μαρτυρικές καταθέσεις εκτός της κύριας συζήτησης και η χρήση κατά την κύρια συζήτηση της εξέτασης μέσω τηλεφώνου και βιντεοδιάσκεψης επιτρέπονται σε μεγαλύτερο βαθμό: η βιντεοδιάσκεψη —συνήθως σε αίθουσα συνεδριάσεων του δικαστηρίου της δικαστικής περιφέρειας του μάρτυρα— γίνεται γενικά δεκτή ως ισότιμη με την παράσταση στο δικαστήριο.

Στην πράξη, η απαγόρευση των ένορκων βεβαιώσεων δεν ισχύει για πιστοποιητικά που έχουν εκδοθεί από ιατρούς και αξιωματούχους ή δημοσίους υπαλλήλους: ωστόσο, αυτό εξαρτάται πάντοτε από την υπόθεση και τα διαθέσιμα αποδεικτικά μέσα.

Η δικαστική πραγματογνωμοσύνη διέπεται από τον σουηδικό κώδικα πολιτικής δικονομίας και διατίθεται στη διεύθυνση:

📄 [Ο σουηδικός κώδικας πολιτικής δικονομίας \(1942:740\)](#)

📄 [Ο σουηδικός κώδικας πολιτικής δικονομίας \(1998:000\)](#) (κεφάλαιο 40, σελίδα 215, δεν έχει επικαιροποιηθεί)

Οι πληροφορίες που παρουσιάζονται στην παρούσα ενότητα συγκεντρώθηκαν στο πλαίσιο του έργου «Εξεύρεση πραγματογνώμονα» από σημεία επαφής ανά χώρα που επιλέχθηκαν από το [Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Εμπειρογνωσίας και Εμπειρογνώμωνων](#) (European Expertise & Experts Institute – EEEI).

Τελευταία επικαιροποίηση: 23/09/2020

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.